EDITURA UNIVERS

Un savuros roman fantastico-picaresc, scris într-un antrenant stil de basm, dar adînc ancorat în realitățile atît de diverse și de complexe ale lumii contemporane.
Scriitorul portughez JOSÉ GOMES FERREIRA (născut în 1900) este un creator multilateral, cunoscut și apreciat în egală măsură ca poet, prozator și critic literar.

Lei 4

165

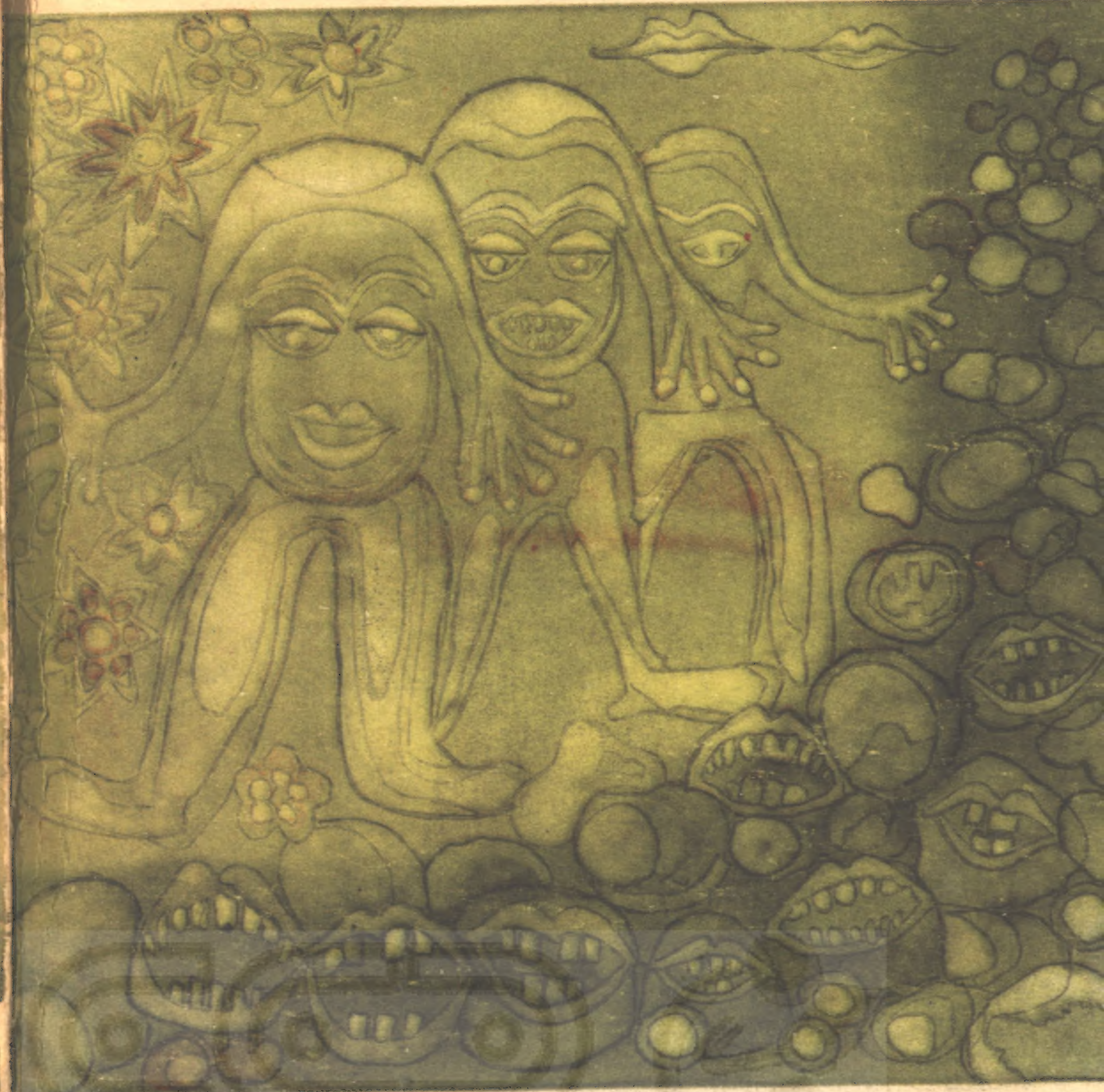
1971

JOSÉ GOMES FERREIRA • MIRACULOASA AVENTURĂ

JOSÉ GOMES FERREIRA

MIRACULOASA AVENTURĂ

COLECȚIA MERIDIANE

Coperta: *Ileana Dăscălescu*

JOSÉ GOMES FERREIRA
Aventuras Maravilhosas de João sem Medo
Portugália Editora, Lisboa, 1963

José Gomes Ferreira

Miraculoasa aventură

Traducere de *Ion Moraru*

Editura UNIVERS
Bucureşti — 1971

Celor doi fii ai mei :

Pentru tine, Raúl José, care eşti bărbat, un bărbat adevărat, şi ai învăţat prin propria-ţi experienţă că adevăratul curaj este forţa inimii...

Pentru tine, Alexandre, copil încă, dar avînd de pe acum toate trăsăturile necesare pentru a nu deveni unul din acei falşi adulţi care întinează lumea şi urăsc Imaginaţia...

Celor doi fii ai mei — bărbatul şi copilul — acest Divertisment scris de cel ce a visat totdeauna să păstreze pe Copil în Om.

I

Omul fără cap

A fost o dată un băiat pe care-l chema João şi care trăia la Smiorcăiţii din Vale, un fel de sat straniu cuibărit lîngă un soi de Rezervaţie Naturală a fiinţelor Fantastice (Pădurea-Tuturor-Spaimelor). Cinci sute de metri mai încolo de acest sat, nimeni nu mai avea curajul să treacă. Nu numai pentru că satul era străjuit de un zid de o înălţime neobişnuită, ci mai ales pentru că locuitorii acestei aşezări — nefericiţi plîngăreţi, care se văicăreau de dimineaţă pînă seara — nu aveau curajul să se ducă să lupte cu balaurul cu şapte capete, cu uriaşii cu cinci mîini sau cu alţi monştri ! Le plăcea să se smiorcăiască, prăpădiţii, ascunzîndu-se în colibe mizerabile cînd afară ploua cu o neîndurătoare statornicie (ca şi cînd norii ar fi fost nişte ochi care se scurg) şi mii şi mii de sălcii plîngătoare — arborii preferaţi ai acestor oameni — îşi tremurau frunzele triste. Toate acestea îi făceau pe Smiorcăiţii de acolo

să aibă o mutră tristă, veșnic răciți din cauza umidității, și să se delecteze cu cîntece de îngropăciune, îngăimate de cîntăreți îmbrăcați în doliu, în sunetul lăutelor plîngărețe și monotone.

Unicul care, poate din capriciul de a contrazice ordinea lucrurilor și dintr-un instinct refractar, rezista acestei smiorcăieli generale era João al nostru, care făcea asta în virtutea unei continue ostentații și a unei bravuri vesele și curajoase, și căruia toată lumea îi spunea Neînfricatul João.

Și așa se făcu că într-o zi, sătul de atîta smiorcăială și de atîta mizerie care făcea să înghețe casele acoperindu-i pe oameni cu mîzgă, îi spuse mamei sale, care, conform tradiției locale, se smiorcăia și ea cîntînd cîntecul ei de văduvă :

— Mamă : nu mai rezist ! Vreau să sar Zidul.

Sărmana începu să scoată cele mai înspăimîntătoare strigăte de implorare, făcînd să răsune Cerul și Pămîntul :

— Ah ! nu pleca, nu pleca, fiul meu ! Nu știi, oare, că această pădure blestemată e plină de Căpcăuni și de Vampiri care se hrănesc cu sînge de om ? Da, fiul meu, cu sînge de om băut cu țeasta. Nu pleca ! Nu pleca !

Și ceasuri întregi continuă să plîngă ca o apucată.

— Vai de mine, că n-am să-l mai văd pe scumpul meu băiețel !

Dar rugămințile mamei nu-l împiedicară pe João ca în ziua următoare să plece de la Smiorcăiți, îndreptîndu-se pe furiș către Zidul care înconjura Pădurea și unde cineva scrisese următoarele :

ESTE INTERZISĂ INTRAREA
CELOR CE SE TEM DE VIAȚĂ

Nu avu răbdare să citească anunțul pînă la capăt. Cățărîndu-se pe o iederă care-i ieșise în mod providențial în cale, ajutat fiind de niște santinele invizibile care păzeau pădurea aceea misterioasă și care pretindeau că-i ușurează calea prin nu știu ce secrete, se sui cu agilitate pe marginea zidului. O dată ajuns sus, problema deveni și mai simplă. Încă o plantă agățătoare, și gata : Neînfricatul João coborî, sprijinindu-se cu picioarele de ieșiturile pietrelor acoperite cu mușchi alunecos. Și astfel ajunse să pășească pe pămîntul pădurii pe care începu să-l cerceteze fără întîrziere, cu foarte multă prudență, crezînd că locurile acelea sînt pline de taine și monștri ascunși prin tufișuri.

La început nu observă nimic. Prin desișul frunzelor pătrundeau cu zgîrcenie cîteva raze de soare care din loc în loc făceau să strălucească pete de pămînt afînat, acoperit cu licheni seculari, cu ciuperci putrezite și rămurele uscate.

Abia după mai bine de un sfert de oră, cînd ochii i se obișnuiră să vază prin frunzișul des, Neînfricatul João desluși un spectacol nemaipomenit : arborii se încolăceau, în timp ce păsările, în loc să cînte, scoteau din pliscurile lor niște bocete îngrozitoare. Și în acest timp, lun-

gite pe pămînt, cu petalele colorate risipite printre firicelele de iarbă, florile răspîndeau un puternic parfum, iar fîntînile susurau o litanie uşoară. Neînfricatul João simţi atunci o toropeală asemănătoare cu o moarte provizorie, ce-i cădea peste gene ca plumbul, încolăcindu-i braţele şi picioarele. Şi încercînd să se smulgă din starea asta, începu să strige şi să insulte de vuia întreaga Pădure Adormită :

— Hei, nu trăieşte nimeni aici ? Nici naiade, nici fauni, nici pitici, cum, nimic ? Ce, pentru aiureala asta am sărit eu Zidul, hai, spuneţi-mi ?

Şi, după cîţiva kilometri de mers de somnambul, călcînd peste pietre colţuroase şi peste arbuşti, ca să nu adoarmă, ajunse, în sfîrşit, într-un luminiş scăldat de soare, unde se opri închizînd ochii orbiţi de atîta lumină.

Dar cînd îi redeschise, avu un surîs înţelegător şi ironic văzînd că din acel luminiş plecau două cărări, cele două cărări clasice din poveşti: una asfaltată, comodă, străjuită de răzoare cu flori, cealaltă plină de pietre, de spini şi de urzici.

— Bine, îşi zise. Iată cele două căi fatale din care trebuie să aleg : cea a Binelui şi cea a Răului (ca şi cînd ar exista drumuri netede şi pentru Bine şi pentru Rău). Mă aşteptam să le întîlnesc. Acum, ca să completăm toată comedia asta, mai lipseşte doar respectiva zînă... Însă o zînă în toată regula — cu beţigaşul ei vrăjit care să reglementeze circulaţia în chip de poliţist cu signal. Eu fără zînă nu plec de-aici.

Şi începu să strige din nou :

— Hei ! Zîna pădurilor ! Hai, apari, scumpă zînă a sufletului meu !

Şi atunci — vai ! minunea minunilor !

Neînfricatul João văzu ieşind din desişul pădurii un fel de fiinţă minunată, care de departe părea a fi o femeie tînără şi frumoasă. O femeie cu păr blond care-i ajungea pînă la brîu, cu trei stele de argint în frunte, cu vergeluşa în mîna dreaptă şi cu furca în mîna stîngă, cu o tunică brodată cu rubine şi smaralde, cu fíret de platină, în sfîrşit, cu toată recuzita de care uzează zînele la dansurile Carnavalurilor.

În primele clipe o privi uimit. Dar pe măsură ce o observa mai de aproape, surîsul iniţial i se transformă puţin cîte puţin într-o strîmbătură de neîncredere.

— Eşti Zîna celor Două Drumuri ? o întrebă bănuitor. Hai, spune ! Arată-mi buletinul de identitate.

— Ce, nu crezi ? protestă, ca să schimbe vorba, presupusa zînă cu o voce melodioasă, vocea măscăricilor din bîlciuri. Da, sînt Zîna Infailibilă, Zîna Locului Comun...

— Cred, cred... aprobă băiatul cu un fel de teamă şi plăcere.

Şi continuă s-o examineze cu o nestăpînită poftă de rîs. Şi pe bună dreptate. Pentru că pseudozîna părea... Părea ? Nu, era... era... chiar un bărbat îmbrăcat în femeie, după cum se putea observa : barbă neagră acoperită cu mai multe straturi de pudră, un păr murdar care părea o perucă, mersul lălîu, fără să mai vor-

bim de lipsa celor o mie și una de tertipuri femeiești atît de greu de imitat de către bărbați. Ca, de exemplu, felul cum își trec femeile degetele prin păr.

Și deși nu voia să-l umilească, João nu putu să-și stăpînească un rîs batjocoritor.

— Ce vrei, fiule ? i-o tăie zîna, iritată, scuturîndu-și tunica. Atunci cînd au telefonat către Secția 3 Magică de Repartiție, ca să rechiziționeze o funcționară, eram numai eu acolo, eu care fac continuu de gardă, și încă una, o zînă foarte bătrînă, foarte trecută, plină de reumatisme și cu cel puțin 50.000 de ani de serviciu activ, aproape în stare de reformă, sărmana ! Și atunci, dintr-o chestiune de prestigiu, m-am oferit eu pentru mascarada asta. Nici nu știu ce-ar fi zis Magul-general dacă n-am fi trimis o zînă validă pentru cele Două Drumuri ! Ar fi ieșit un scandal îngrozitor. De asta m-am travestit și am venit... Și să nu crezi că nu mă pricep în ale magiei ! Uite-așa, cum mă vezi, e de ajuns să ridic un deget și prefac un om într-un șoarece. Și pot să scot și flori pe gură. Și afte... Vrei să vezi ?

— Nu, nu, o întrerupse João. Te cred. Deși nu înțeleg de ce tu, care știi atîtea lucruri despre magie, nu te-ai transformat pe dată în femeie în loc să-ți atîrni bulendrele astea ridicole.

— Pentru că, de acord cu primul aliniat al Constituției Secrete a Lumii, numai aparențele sînt susceptibile de transformări, și niciodată ceea ce există mai profund în ființe. Sexul, de exemplu. Oricît te-ar înspăimînta

ceea ce am să-ți spun, să știi că mi-ar fi mai ușor să te transform într-un șoarece decît într-o șoricioaică.

— Bine, bine. Lasă palavrele ! se enervă João. Și acum, te rog să-ți iei în serios rolul de zînă și să mă sfătuiești pe care din cele două cărări trebuie să apuc : pe cea asfaltată, sau pe cea cu pietre ?

— Ascultă, băiete... Și pseudozîna începu să explice punîndu-și furca la subțioară și trăgîndu-și părul pe spate pentru a-și ascunde mai bine chelia. Drumul cel bun duce către Fericire. Cel rău, către Nefericire...

— Eu o s-apuc pe cel bun, cum se obișnuiește, hotărî João, neîncrezător totuși în această aparentă ușurătate. Să fac invers ar fi tîmpit și obositor.

Și dădu să pășească pe drumul străjuit de aluni, cînd presupusa zînă îl reținu cu un gest imperios :

— Așteaptă ! Trebuie să-l previn pe paznicul Drumului Fericirii din cauza formalităților uzuale. Numai un minut !

Și, prin intermediul unui microfon de argint pe care-l scoase din vestă, începu să transmită, cu un aer magic, în limba Zînelor, un mesaj către acel paznic care se afla desigur la multe leghe distanță.

— Gata ! exclamă la sfîrșitul convorbirii. Automobilul va veni să te ia. La revedere și multă fericire.

Apoi sperietoarea, arătîndu-și chelia și tunica zdrențuită, se mistui în pădure.

După cîteva clipe, iute ca fulgerul, în apropierea lui João se opri un automobil de aur, fără şofer şi fără pasageri, din care se desprinseră două braţe mecanice, ce-l ridicară pe băiat cu grijă, aşezîndu-l pe perne. Imediat după aceasta uşa se închise automat şi automobilul demară (cu 800 km pe oră) şi se opri *aproape chiar în clipa plecării,* în faţa unei case de marmură albă în formă de cub.

Ferestre nicăieri. Numai o uşiţă în centru. Iar pe caldarîmul din faţă un buştean de tăiat lemne, un topor şi un lanţ greu, de aur.

— Ce înseamnă toate astea? întrebă João adresîndu-se automobilului magic.

Dar automobilul se mulţumi să-l aşeze pe pămînt. Apoi dispăru la orizont, mut şi strălucitor, făcînd semne de adio cu unul din braţele lui de metal...

Şi în acelaşi timp în uşa cubului apăru o figură monstruoasă. Om? Poate; dar un om căruia îi retezaseră capul, îi deschiseseră doi ochi rotunzi în piept şi-i tăiaseră în burtă o gură cu buze groase şi cărnoase care încercau să surîdă către João, în timp ce articula salutarea aceasta cu o voce blîndă de ventriloc:

— Fie ca pacea şi prostia să te aibă în pază! Eşti pregătit pentru operaţie?

— Ce operaţie? întrebă bănuitor Neînfricatul João.

Descăpăţînatul, cu ţigara în gura din stomac, începu să-i explice cu o răbdare birocratică:

— Nimeni nu poate să urmeze drumul asfaltat care duce la fericirea completă fără să se supună acestui program. În primul rînd: trebuie să consimtă să i se taie capul, ca să nu mai gîndească, să nu mai aibă păreri şi nici să producă păduchi sau idei năstruşnice. În al doilea şi ultimul: să poarte în mîini şi în picioare aceste sîrmuliţe de aur...

Neînfricatul João se zbîrli într-o reacţie instinctivă:

— Niciodată! Se vede că nu eşti cu capul pe umeri!

— Şi o dată făcută această mică intervenţie chirurgicală, continuă monstrul imperturbabil, nimeni nu te va împiedica să-ţi trăieşti restul vieţii în chefuri şi îndestulare. Şi totul pe degeaba. Pentru că cine nu are cap, nu plăteşte nimic!

Dar João se încăpăţîna să refuze!

— Nu, niciodată! Atunci prefer celălalt drum.

— Prostii! mormăi paznicul cu ochii din piept plini de lacrimi sincere. Ai să rabzi de foame şi-ai să trăieşti nişte zile de groaznică teroare...

— Las-o baltă! Prefer orice decît să umblu fără cap. Nici nu-ţi închipui cît mi-ar lipsi.

— Nu ţi-ar lipsi de loc, îl contrazise monstrul, care adăugă acest comentariu imbecil: Din contră: n-ar mai trebui să te duci la frizer din cincisprezece în cincisprezece zile.

Şi văzînd strîmbătura lui João, se grăbi să-i îmblînzească mînia cu următoarea propunere:

— Există, desigur, și altă soluție. Uzînd de paragraful 100 al articolului 4579 din Regulamentul de ordine interioară să ceri să ți se facă o concesie pe care toți Oamenii Vieții Politice o obțin automat în virtutea cerințelor estetice impuse de funcția lor. Adică : în anumite cazuri speciale, chirurgii, în loc să le taie fericiților capul, le sug creierii prin niște pîlnioare, lăsîndu-le țeasta goală, numai așa, de ochii lumii... Ei, ce ? Așteaptă, așteaptă ! Nu pleca încă ! Ascultă ! Poți, de asemeni, să obții înlocuirea capului. Cu un dovleac, de exemplu. Sau cu o minge de fotbal care este implantul cel mai vulgar. Sau cu o mingiuță de tenis care le vine atît de bine persoanelor fine, elegante, zvelte... Stai ! Ascultă !

Dar João nici nu-i răspunse. Era deja departe, mergînd vîrtos, mîndru de a-și simți capul pe umeri. La cîteva ceasuri după aceea, cînd ajunse în luminiș, se îndreptă hotărît spre drumul cel spinos, străjuit de arbori siniștri, strigînd sfidător spre pădure :

— Puteți să mă persecutați, puteți să-mi scoateți ochii, să-mi răsuciți urechile, să mă transformați în șopîrlă, în liliac, în păianjen, în tot ce vreți ! Dar jur că nu voi fi nefericit PENTRU CĂ NU VREAU.

Și Neînfricatul João continuă să urce pe drumul cel aspru, hotărît în încăpățînarea lui de a-și învinge frica — ceea ce este unicul curaj adevărat al oamenilor adevărați.

II

Copacul cu 10 ramuri

După cîteva minute de mers, João observă cu mirare că pietrele de pe Drumul Nefericirii nu se asemănau cu inofensivele pietricele obișnuite. Ci aveau niște guri enorme, cu cîteva șiruri de dinți lungi, care variau după mărimea și configurația acelor autentice fiare minerale.

Așa se făcea că rocile cele mai mari își arătau ostentativ colții de elefant gata să-i înfigă în tălpile călătorilor neatenți. Pietricelele rodeau, neobosite, nu se știa bine ce, cu dințișorii lor de șoarece. Iar pietroaiele își arătau adevărații lor colți de leu, înșfăcînd picioarele lui João, zgîriindu-i-le fără milă, și lingîndu-și după aceea cu poftă buzele îmbibate cu mușchi și sînge proaspăt.

Ceasuri întregi bietul băiat fu supus fantasticului chin de a călca pe un drum care mușcă.

Dar nu-și pierdu buna dispoziție și curajul :

— Aşa ! Bine ! Ascuţiţi-vă colţii, comenta cu năduf, înfrîngîndu-şi gemetele ca nimeni să nu afle cît suferă. Mai bine să rămîn fără picioare decît fără cap.

Şi, cu stoicism, suportă acel infern, cînd, imediat după ce se scurse timpul indicat de regulament pentru proba respectivă, pietricelele începură să cedeze, plictisite şi sătule :

— Uf !

Odată sfîrşit acest chin, Neînfricatul João se aşeză frînt pe o piatră căreia îi zise, surîzînd :

— Acu, vezi să nu mă muşti, micuţo !

Şi se tolăni fericit sub frunzele unui copac bătrîn, spălîndu-şi sîngele de pe picioare în izvorul care curgea în apropiere şi cercetîndu-şi încălţările sfîşiate.

Dar aceste clipe de răgaz nu durară mult. Pentru că, deodată, în timp ce se gîndea să-şi reia drumul, simţi răceala a cinci degete aspre ce-i strîngeau gîtul.

Furios, se scutură în urlete, străduindu-se în zadar să scape de strînsoarea mîinii aceleia teribile, inumane, care-l sugruma cu putere.

— Lasă-mă, lasă-mă !

Dar cu cît ţipa mai tare, cu atît degetele i se înfigeau mai nemiloase în carne.

Atunci se hotărî să schimbe tactica şi renunţă să se mai apere. Se lăsă încet, atîrnînd, convins că pasivitatea lui va face ca mîna să nu-l mai sugrume cu atîta furie, ceea ce de fapt se şi întîmplă.

Şi aşa, lăsîndu-se moale, cu picioarele în gol, cătă în sfîrşit către agresor : era un bă-

trîn copac cu zece ramuri în formă de braţe omeneşti şi cincizeci de alte rămurele curbate ca nişte gheare.

— Ce faci aici, prostănacule ? vociferă monstrul, în timp ce-i dădu două bobîrnace. Vrei să fii fericit, ai ? Păi, să vezi numai cum o să te muşte.

Şi pac, îl lovi pe João şi-l săltă în aer o dată, de două ori, de zece ori, de douăzeci de ori, cu dexteritatea unui maistru scamator în timp ce plantele din jur îl aplaudau, folosindu-se de şuieratul vesel al vîntului prin frunze şi de strigătele scoase de gurile pietrelor. Pînă şi un copăcel, cu aspect de bătrîn grav, care ţine în gură o pipă de lut, nu se lasă pînă nu se declară mulţumit.

Apoi, terminată toată această scamatorie, copacul îl slăbi pe João permiţîndu-i să respire cîteva minute.

Iar băiatul, îndată ce se simţi liber de presiunea crengilor asupra gîtului său, făcu două sau trei exerciţii de gimnastică respiratorie, îşi masă puţin muşchii gîtului, se îndreptă de şale şi, cu un deosebit curaj, începu să cînte. Vă închipuiţi cu ce poftă !

— Cum, mai îndrăzneşti să şi cînţi ! mormăi copacul stupefiat. De ce cînţi, imbecilule ?

— Pentru că mă simt fericit, domnule Copac. Şi nimeni n-are de-a face cu asta, minţi João cu oarecare teamă. Te înşeli dacă-ţi închipui că în asemenea momente fericirea sau nefericirea mea depinde de capriciile, de ordinele sau de contraordinele dumitale.

— Așa, care va să zică? Bine. Lasă că vedem noi, i-o întoarse arborele cu un glas cinic. Uite, acum, aș putea face să apară din cele zece ramuri ale mele niște ventuze de caracatiță care să-ți sugă sîngele. Sau să mă prefac într-un bici cu zece curele ca să-ți tăbăcesc pielea... Dar, nu. Prefer să joc rugby cu tine. E mai nostim.

Și monstrul îl apucă încă o dată pe João, îl balansă puțin și îl aruncă spre arborele cel mai apropiat, care la rîndul lui îl aruncă spre altul. Și jocul continuă așa mai departe...

Pe kilometri întregi, în mijlocul unui public entuziast, format din pietre, și în zgomotul hohotelor vegetale ale jucătorilor, trupul băiatului trecu din arbore în arbore, ca o ciudată minge alungită, făcută din carne și oase.

Chinul acesta sfîrși numai cînd arbitrul, ascuns undeva în aer, hotărî:

— Gata cu antrenamentul pentru astăzi. Lăsați mingea și marș la duș!

Arborii îl ascultară pe loc, azvîrliră trupul lui João la pămînt, se despuiară de cămășile de coajă și de chiloții de plută pentru a se desfăta cu un duș de ploaie, pe care norii generoși se grăbiră s-o verse peste Baia din Vale.

În timp ce sărmanul João, picînd de somn și muiat pînă-n măduva oaselor, încerca pe cît posibil să se întindă puțin pentru a se odihni, în același timp, deci, mîrîi către patul atît de neconfortabil făcut din țepi și ciulini:

— Parc-aș fi un fachir!

Se trezi refăcut, dar chinuit de o foame înspăimîntătoare — îi venea să scormonească

cerul și pămîntul pentru a găsi ceva care să-i umple burta.

Și deodată, în văzduh apăru o porumbiță albă, care-i dădu cu tifla:

— Uite, uite trupușorul meu. Ar fi numai bun pentru o fripturică. Stai liniștit însă, că nu-i pentru dințișorii tăi.

Și se puse pe rîs, afurisita!

João găsi povestea asta destul de simpatică, dar nu vru să-i arate, cu ochii neliniștiți care scormoneau lacom după mîncare prin toate părțile. Tot cătînd și cătînd cu privirea, ajunse să zărească dincolo de Lacul Verde de Noroi o livadă de portocali și mandarini care, văzută din acel loc, părea foarte întinsă.

Distanța dintre cele două maluri ale lacului nu era mare și João murea de foame. Atunci se hotărî. Se dezbrăcă și, cu bocceluța cu haine deasupra capului, intră ușurel în lichidul verzui format din alge străvezii, crezînd că va ajunge foarte ușor, înotînd, la portocalele atît de dorite.

Dar în acele clipe se întîmplă un lucru de necrezut. Pe măsură ce înotătorul se apropia de celălalt liman, apa se umfla și lacul se dilata. Și cu cît se sforța mai tare ca să ajungă la liman, întîlnea numai apă, apă și iar apă. Pămîntul se îndepărta.

— Strașnică chestie! Mă aflu într-un lac elastic! zise João la capătul puterilor.

Dar, fidel sistemului său de energică îndîrjire, nu renunță la luptă.

Malurile se îndepărtau, dar băiatul înota, înota într-una, încrezător în brațele sale, în voința și dorința lui de-a învinge.

— Ah ! Suflet îndrăcit, plîngi odată ! îl instigă în cele din urmă un val scuipînd stropi de spumă.

Un pește se oțărî la el cu voce moale :

— Așa nu merge. Hai, încearcă să termini cu astea. Eu și tovarășii mei pești vrem să dormim în liniște. Hai, suferă odată !

Un pescăruș cobora din cînd în cînd ca să insinueze cu voce gravă :

— Hei, ce faci ? Hai, fii nefericit. Hohotește ! Vaietă-te ! Plîngi ! Amintește-ți că ai parcurs Drumul Nefericirii. Și nu mai fă mutra asta de parc-ar fi dat cine știe ce noroc peste tine.

În sfîrșit, o bufniță cu o mitră micuță așezată pe cap și cu o basma pe ochi, pentru a zbura zi și noapte pe întuneric, îi șopti la ureche :

— Vrei portocale ? Atunci ascultă sfatul meu : fă-te că joci comedia durerii. Fă-te că suferi mult, fii ipocrit ! Minte ! Cere de pomană o portocală, pentru numele lui Dumnezeu ! Hai ! Nu fi prost ! Plîngi !

Drept răspuns, Neînfricatul João o repezi pe bufniță, își luă inima-n dinți și începu să cînte cît îl țineau puterile.

Și atunci, la auzul cîntecului său, atît de vibrant și de viril, furia apelor se domoli. Mugetul undelor amuți lent. Un murmur de destindere suflă peste oglinda apei, iar João, încordîndu-și viguros mușchii, reuși să pună în sfîrșit piciorul în livada încărcată cu fructe aurii.

Începu, bineînțeles, să alerge imediat ca un nebun către cel mai apropiat pom, dornic să înghită o jumătate de duzină de portocale. Dar, printr-o mișcare spectaculoasă și neașteptată, fructele începură să se micșoreze, ajungînd cît niște gîgîlici, apoi, dintr-o singură suflare, dispăreau în aer.

Umilit de această nouă surpriză neplăcută, se apropie de cealaltă livadă de portocali. De data aceasta, portocalele se transformau în capete de păpuși aurii, care scoteau limba :

— Povestea dinainte era parcă mai simpatică ! observă João.

Și se îndreptă către o livadă de mandarini cu vaga speranță de a culege vreo poamă distrată.

Așa da ! De cum îl văzură, fructele începură să cadă de pe ramuri ca niște mingiuțe de cauciuc, răspîndindu-se peste tot.

Atunci, într-o tentativă supremă, Neînfricatul João se apropie de alt pom, pe furiș, înălțîndu-se în vîrful picioarelor.

Dar degeaba ! Ca și cînd ar fi fost vorbite, portocalele și mandarinele din livadă se desprindeau de pe ramuri, își deschideau niște mici aripi albastre și începeau să se înalțe spre cer, senine.

Cu toată foamea care-l chinuia, João, cu ochii ațintiți spre minunatul spectacol al mingilor de aur zburătoare, nu putu să-și rețină un strigăt de entuziasm, cu brațele întinse către ceruri.

— Felicitări, Vrăjitorule! Felicitări! Și mulțumesc pentru aceste clipe, cele mai frumoase pe care le-am trăit în viața mea! Mulțumesc! Iar acum, ascultă ce-ți spun: încetează cu persecuțiile. Încearcă să te convingi că pentru mine Fericirea constă în a rezista cu stoicism la toate nenorocirile. Și vezi de altul. Auzi? Vezi de altul!

Dar n-apucă să rostească vorbele astea, și João simți deodată că trupul i se transformă într-o materie aspră și că sîngele începe să-i curgă altfel prin vine.

Încercă să facă un gest. Îi fu imposibil. Să miște mîinile. Nu putu. Încercă să pășească. Degeaba! Parc-ar fi fost prins de pămînt cu niște rădăcini nevăzute.

Și numai cînd o vrabie veni să-și construiască cuibul pe brațele lui, João înțelese îngrozit că se transformase în copac.

III

Colina de cristal

— Ceea ce-i mai rău e că nu pot să mă mișc! medita João închis în liniștea aceea teribilă de paralitic în care nu reușea să-și miște nici măcar un deget fără ajutorul misterios al vîntului.

Și mai era ceva care-l incomoda peste măsură: goliciunea sa în fața soarelui și a ploii.

— Nu pricep de ce arborii și plantele nu folosesc pantaloni lungi, cămăși, gulere înalte și plastroane scrobite, monologa João, ca să-i treacă mai ușor nesfîrșitele nopți de iarnă. Să nu-mi spună mie că stejarilor verzi nu le-ar veni bine cu o capă alentejană [1]. Și stejarilor de plută cu o tunică din piele de capră. Iar castanilor cu o mantie de aba. În ceea ce-i privește pe brazi, pe ei i-aș îmbrăca întotdeauna în frac, solemni, țepeni, cu doliu la țilindrele de pe cap... Și eu? Oh! Eu...!

Oftă ca să se mai ostoiască:

[1] Un fel de capă feminină cu falduri suprapuse, originară din provincia Alentejo.

— Eu m-aş mulţumi şi cu un pardesiu de gabardină, din cauza răcelii.

Dar faptul că nu mai avea chef de viaţă nu provenea numai de la asemenea goliciune forţată. În fiece zi observa lucruri din ce în ce mai groaznice.

Aşa, de exemplu, într-o bună zi, privindu-se din întîmplare în oglinda neagră a unei fîntîni, îşi văzu părul care semăna cu nişte frunze verzi ce crescuseră peste măsură.

— Ar trebui să mă duc la frizer. Să mă tund periuţă, foşni el melancolic. Cu chica asta de poet sînt pur şi simplu o ruşine.

Dar cel mai îngrozitor lucru a fost cînd a început mîncărimea — care-l înnebunea, nu alta.

— Cred că am pojar, sau băşici ! îşi închipui João, disperat că nu poate să se scarpine.

Dar totul se lămuri în ziua următoare, cînd braţele, picioarele, ochii, gura, nasul şi capul i se acoperiră de bube.

Ah, ce leac ar fi putut să folosească — doar să sufere cu resemnare, pentru că prin apropiere nu se afla nici un copac doctor care să-i spele rănile şi să-i pună pansamente de plută, îmbibate în sevă călduţă.

Şi tocmai cînd această boală de piele îl înnebunea şi mai tare, trecu pe lîngă João o pereche de îndrăgostiţi :

— Ia te uită ce copac minunat ! ziseră, mirîndu-se. Şi plin de flori... Şi miroase atît de frumos !

Ceea ce-l indignă pe João al nostru :

— Ia te uită la imbecilii ăştia cum se bucură de suferinţa mea. Mizerabililor ! Flori, ai ? Să-i văd eu pe ei plini de furuncule, că poate şi-ar schimba părerea.

Dar logodnicii, străini de suferinţa băiatului-arbore, se aşezară la umbra crengilor şoptindu-şi vorbe dulci. Şi foarte tandri, ochi în ochi, îşi jurară amor veşnic cu gurile în extaz, şi gravară cu un briceguţ, în picioarele Neînfricatului João, o inimioară străpunsă de săgeţi.

— Ăştia încep să mă şi tatueze ! se văicări furios, sîngerînd sevă prin toţi porii. Păsările, cînd m-or vedea aşa, o să-şi rîdă de mine. Netrebnicilor !

Şi nu rezistă tentaţiei de a-l ruga pe vînt, în limbajul acela special al arborilor, neînţeles de către oameni :

— Domnule Vînt : fă bunătatea şi taie-mi o ramură, una din cele mari, ca să le dau în cap prăpădiţilor ăstora.

Dar domnul Vînt, zburînd în aeroplanul lui invizibil, nici nu-l luă în seamă. Şi João rămase aşa, singur, la marginea livezii de portocali, gol, cu braţele în aer şi cu trupul sîngerînd de răni — pe care oamenii aveau îndrăzneala să le numească flori.

În aceeaşi săptămînă, Neînfricatul João văzu ieşind din desişul pădurii din apropiere o fată cu pielea foarte albă, cu ochii de un verde auriu şi cu părul de culoarea mierii, care umbla după mure cu un coşuleţ sub braţ.

— Ce arbore frumos ! E bun de scrînciob ! strigă entuziasmată.

Și, cu o agilitate de pasăre, ajunse lîngă João și-i agăță două sfori între mîini.

Iar peste o clipită, fetița începu să se legene, să se legene, să se legene, prostuță și mulțumită, cu gurița murdară de suc de mure.

La început, copacul o respinse-n joacă. Sforile însă îi răsuceau oasele, strivindu-i carnea.

Peste puțin timp, însă, se obișnui cu legănatul gingaș și ușor al fetiței cu părul de soare și argint. Și atunci cînd ea nu apărea, îi venea să se usuce de tristețe.

De îndată ce o vedea, se ruga de Mierloi :

— Dă-i din partea mea binețe. Spune-i că pălărioara verde îi vine de minune.

Drept răspuns, bădăranul de mierloi, în loc să-i transmită cuvintele galante ale lui João, rîdea pe furiș, proferînd tot felul de lucruri indecente la adresa borurilor pălăriuței verzi a fetiței cu părul ca mierea.

Cînd veni toamna, micuța dispăru de-a binelea și João se simți atît de părăsit încît îi căzu părul (adică frunzele) rămînînd chel și trist.

Și atunci, convins că niciodată nu va mai ști ceva despre fata cu părul ca mierea, începu să folosească bruma dimineții pentru a o plînge.

Pînă cînd, într-o zi, în fața lui apăru pe neașteptate un bătrînel adus de spate, cu o căciuliță roșie, cu o privire de foc și cu un topor în spate, care, după ce examină cu atenție copacul, zise cu voce tare :

— Nu mai încape vorbă. El este. João cel fără Frică.

Băiatul încercă să spună că „da", că el era João cel fără Frică, dar în acel moment nu era nici cea mai mică adiere ca să-l ajute.

— Bietul de tine ! Nu poți să comunici cu noi decît prin parfumul florilor... se miră bătrînul. Așteaptă că-ți meșteresc eu o gură.

Și cu tăișul toporului crestă cu pricepere în coaja arborelui o gură enormă, cu buze, gingii, dinți, limbă, cu tot ce trebuie.

— Gata. Acum poți să vorbești în voie.

Atunci, tremurînd de bucurie că putea să anihileze coșmarul acela al tăcerii, João cel fără Frică vorbi. Mișcă destul de greu buzele de scoarță și spuse cu voce de copac :

— Da. Eu sînt João cel fără Frică, vrăjit de către Geniul Răului.

— Știu ! Și știu, de asemenea, că el nu dorește ca tu să-ți reiei înfățișarea de dinainte.

— Cum, niciodată ? se văicări nefericitul.

— Niciodată. Numai dacă...

— Dacă ce ?...

— Dacă vrei să cazi la o înțelegere cu mine, îi spuse în sfîrșit.

— Păi, cum să nu vreau ? Te mai îndoiești ? se învoi João pe un ton mai convingător, cu noul său glas vegetal.

După aceea tăcu pentru a asculta propunerea bătrînului cu căciuliță roșie.

— Știi cine sînt eu, Neînfricatule João ?

— Nu, bătrîne cu toporul în spate.

— Eu sînt tatăl fetiței cu părul ca mierea.

— Daaa ? Și ce s-a întîmplat cu ea ? întrebă băiatul nerăbdător să audă vești despre iubita lui din zilele primăverii.

— E bolnavă în pat, foarte bolnavă. Gata să intre în Palatul de pe Colina de Cristal — palatul ăsta blestemat, de unde

cine într-acolo se-ndreaptă
se-ntoarce la sfîntu-Așteaptă,

răspunse bătrînelul trist.

Și, cu ochii plini de lacrimi, continuă :

— După cum știi, toți oamenii, mai curînd sau mai tîrziu, se duc spre acest palat. Dar fiica mea e atît de frumoasă, atît de tînără încît nu mă pot obișnui cu ideea că am s-o pierd pe vecie.

— Ai dreptate... Dar ce pot să fac eu ca să evit această nenorocire ? întrebă João cel fără Frică lăsînd să-i cadă la pămînt cîteva frunze galbene (semn că atunci copacii plîng).

— Să te duci tu în locul ei pe Colina de Cristal, îi propuse omulețul cu căciulița.

Și João cel fără Frică acceptă pe loc, entuziasmat.

— Sînt la ordinele tale, bătrîne. Nu prea știu ce pretinzi de la mine, prefer însă orice în locul acestei încremeniri de mormînt în care m-au îngropat de viu. Vreau să mănînc, să zburd, să trăiesc din plin, pricepi ? Așa că poți conta pe mine în tot ceea ce vrei să faci.

— Mulțumesc, mulțumesc... spuse bătrînul cu ochii strălucindu-i de recunoștință. Și acum, dacă n-ai nimic împotrivă, hai să desfacem descîntecul.

— Așteaptă, spuse João cel fără Frică. Cine locuiește pe colină ?

— Monstrul cel Alb... îl avertiză tatăl fetiței care se dădea în leagăn.

Cine către el pornește
Acolo pielea-și părăsește.

— Bine. Întîi scapă-mă de înfățișarea asta de copac. Pe urmă, vedem noi.

Și se pregăti să suporte neprevăzutele chinuri ale desfacerii vrăjii, care începură cu o izbitură dată cu barda în gura artificială care-i distruse dinții, limba, gingiile și buzele. Urmară o serie de lovituri furioase cu toporul, care-l sfărîmară de sus în jos.

Iar peste puțin timp, lîngă livada cu portocali nu mai rămase decît un morman de surcele.

Atunci bătrînelul se duse să aducă o căruță trasă de o mîrțoagă somnambulă, în care încărcă lemnăria lui João și hai la drum.

Cînd sosi acasă, spuse servitorului să ducă lemnele în bucătărie și, așezîndu-se lîngă cămin, aprinse un foc puternic, așezînd pe jeratic un coșuleț de copt castane, pentru a folosi cît mai bine căldura.

Și ceasuri întregi, cu o meticulozitate grijulie, prăji bucățelele eroului nostru fără să fie dat uitării nici unul din organele principale. Se mistuiră astfel, unul după altul, rinichii, ficatul, degetele, splina, inima, măruntaiele, stomacul, (deghizat totul, bineînțeles, în țăndărele).

Iar în timp ce el se perpelea în flăcări, bătrînelul, în culmea fericirii, își vîra mîinile în foc psalmodiind formula magică :

Tro-ló-ló, tró-ló-leu !
Fugi de după șemineu !

La început, João suferi mult, mai ales cînd își aminti că folosește și la copt castane. Dar nu trecu mult și începu să simtă o senzație de plăcută libertate, parc-ar fi avut aripi... niște aripi ușoare ca ale unui nor blînd.

Atunci înțelese totul.

Resturile arborelui mistuit de flăcări se prefăceau în cenușă ; dar fumul care se desprindea din lemn nu era altceva decît adevăratul său trup.

Și de îndată ce fumul alb se ridica din cămin și dădea de aer, se solidifica și apoi se transforma în carne omenească, cu mușchi, artere, nervi, piele...

În felul acesta, João cel fără Frică, după ce coapse castanele, reuși să revină la forma lui inițială.

Din nou în posesia vechiului său trup, se forță să se dezlipească de acoperiș pentru a ajunge în stradă. Dar degeaba. Copleșit de oboseala de a fi din nou om, simți neapărat nevoia de-a se odihni, de-a dormi, de-a se izola de lume. Și dormi somn adînc, întins pe acoperiș...

Trezindu-se dis-de-dimineață, din nou obișnuit cu gustul rău din gură, cu căscatul și urdorile, văzu în fața sa un straniu animal format dintr-o minge îmbrăcată în aluminiu, cu un intrînd în partea superioară, cu gîtul ca al unui vierme de mătase, cu corpul triunghiular, cu roți în loc de picioare și cu elice în loc de coadă.

— Hai, așază-te și să mergem ! ciripi păsăroiul, insensibil la spaima lui João.

— Unde ? voi să afle fostul copac.

— Către Colina de Cristal... Unde-ai fi vrut să mergem ?

Abia atunci își aduse João aminte de întîmplarea cu bătrînelul cu bonetică roșie și nu-și mai pierdu vremea cu alte întrebări. Se așeză cît putu mai bine în spinarea păsării mecanice — și la drum că ne-apucă ploaia.

Păsăroiul își puse elicea în mișcare, își desfăcu aripile de zinc ondulat și demară cu viteza luminii.

Și după un lung zbor peste orașe, păduri, munți, mări întinse, insule alungite, ghețare, troiene, peste întregul Pămînt de fapt, ateriză unduios la poalele Colinei de Cristal, care strălucea în soare, și unde se ridica edificiul fantastic al unui Palat de o albeață ireală, fără uși și fără ferestre.

— Monstrul locuiește aici ! îi arătă cu capul pasărea de aluminiu.

— Dar cum se intră ? întrebă João cel fără Frică. Mi se pare destul de greu să mă cațăr pe colina asta de sticlă și să pătrund într-o casă fără uși.

— Da, într-adevăr, pare foarte greu... fu de acord păsăroiul, plin de ironie. Dar ai să vezi ce ușor este.

Neînfricatul João, neliniştit în legătură cu această enigmă, cugetă cîteva clipe cum să rezolve problema. Apoi ceru elegantei păsări de metal să-i procure o oglindă.

Vietatea mecanică bătu cu roata în pămînt şi pe dată apăru în buzunarul lui João oglinda cerută.

— Şi acum, piei din faţa mea ! zise băiatul.

Păsăroiul îl ascultă şi João cel fără Frică, ocupat fiind cu descifrarea misterului, puse piciorul pe unul din pereţii alunecoşi ai Colinei de Cristal, încercînd s-o escaladeze, deşi considera că această tentativă e zadarnică. Dar — minunea minunilor ! Nici n-apucă să calce pe suprafaţa netedă şi simţi că începe să urce cu iuţeala cu care un pietroi ar cădea de pe un munte. Şi prostit de acest urcuş, se opri înaintea intrării principale a palatului fără uşi şi fără ferestre. În acelaşi timp, dintr-o crăpătură a acoperişului ţîşni un monstruos braţ alb şi ascuţit care se încovoie pentru a-l apuca pe João de brîu şi a-l vîrî în palat, aşezîndu-l în mijlocul unui imens, gol, alb şi dezolant amfiteatru cu lespezi de marmoră, tot albe, în care plutea un fel de lumină muzicală iscată din tăcere.

Perplex şi intrigat, băiatul privi împrejur. Nimeni pe bănci. Dar în faţa lui, o uşă care se deschise ca printr-o forţă magică la apropierea lui João.

Ajunse într-un coridor strîmt şi lung, pe care înlocuitorul fetiţei cu părul ca mierea nu întîrzie să-l străbată în căutarea stăpînului palatului. Dar degeaba.

Preţ de o jumătate de ceas rătăci din coridor în coridor, din sală în sală, din cameră în cameră, fără să întîlnească vreo fiinţă vie.

Nimeni, nimenea.

Şi tocmai se hotăra să renunţe, cînd zări într-o curte interioară inscripţia :

STAULUL SFÎNT

Împinse uşa grajdului cu o leneşă curiozitate. În fundul spaţioasei încăperi cu pereţi de platină şi cu podeaua de cristal se afla un cal negru şi vînjos, care mînca iarbă aurită dintr-o iesle de argint. Iar deasupra, atîrnată de un cîrlig de bronz, se odihnea o coasă enormă.

Al cui să fie acel animal cu coama de foc negru ? Al Monstrului Alb ? Şi monstrul cine era ? Vreun zeu urcat pe Tărîmul Infernului Roşului Alb ?

Dar o voce neaşteptată îl întrerupse din meditaţie :

— Ce faci aici ?

Îşi aminti imediat de cuvintele bătrînului cu căciuliţă roşie : (cine către el porneşte / acolo pielea-şi părăseşte) şi răspunse fără să se întoarcă :

— Sînt João cel fără Frică şi vin în locul fetiţei cu părul ca mierea... în timp ce, cu un gest rapid îşi scoase oglinda din buzunar ca să vadă faţa monstrului.

Contrar aşteptărilor, nu era de loc oribil. Din contră — pe suprafaţa lucie se desena

figura frumoasă şi zveltă a unui zeu grec care purta o coroniţă de violete.

— Păi, tu nu eşti Monstrul! murmură, surprins.

— Nu... surîse zeul. N-am nimic de-a face cu el. Monstrului i-a secat carnea, muşchii şi sîngele şi de-abia îşi mai tîrăşte scheletul vopsit în alb. Şi e atît de vanitos, încît îşi pudrează chelia.

— N-aş putea vorbi cu el? insistă.

— Nu. A plecat de puţin timp. E la vînătoare.

— Şi cum îl cheamă?

— Păi, nu ştii? Este excelenţa-sa Doamna Moarte.

João cel fără Frică se scutură de teamă.

— Ce, Moartea? Mă aflu în Palatul Morţii?

Şi, palid, începu să se gîndească la un mijloc de-a fugi înainte ca aceasta să se întoarcă de la vînătoare.

— De ce nu şi-a luat calul şi coasa? se informă, rumegîndu-şi planul.

— Calul? Acum nu-i mai serveşte la nimic, nici calul, nici coasa. Preferă avionul său negru, dotat cu o mitralieră-fantomă.

— Tu locuieşti aici?

— Oh! Nu. Eu sînt numai în vizită. Vin aici din cînd în cînd, ca să beau o ceaşcă de ceai cu Doamna Moarte. Nu-i aşa, bătrînul meu cal?

Iar în timp ce mîngîia părul aspru al animalului, îi spuse:

— Sărmanul de tine! Trebuie să-ţi fie dor de soare. E atîta timp de cînd n-ai mai ieşit din grajd!

Şi deodată se întîmplă un lucru neprevăzut. Neînfricatul João se aruncă dintr-un salt pe spinarea calului şi, împungîndu-l cu coasa, începu să strige cu mîna stîngă înfiptă în coamă:

— Lasă-mă să plec.

Dar zeului nici nu-i trecuse prin cap să-l împiedice să fugă pe cavalerul care se afla pe armăsarul cel negru. Din contră, îl îndemnă:

— Fugi, fugi repede! înainte de-a veni Doamna Moarte!

— Cine eşti tu? întrebă încă o dată băiatul.

Dar calul, într-un salt spectaculos, sparse acoperişul şi João cel fără Frică nu mai dădu atenţie răspunsului. Îi ajunse la urechi un cuvînt oarecare, nelămurit, terminat în „or". Poate Dor, poate Amor. Nu auzise bine.

Între timp, calul cobora Colina de Cristal în galop, străbătînd acum un lan imens, spre desperarea secerătorilor care strigau:

— Vai! Trece Calul Morţii! Trece Calul Morţii! Cine dintre noi va muri?

Drept răspuns, João cel fără Frică îşi scoase coasa şi cosi tot grîul, ca să-i scutească de asemenea muncă.

IV

Gramofonul cu aripi

În timp ce o rumoare de bucurie se ridica pe cîmpuri din miile de glasuri ce strigau — „Moartea ne-a ajutat! Moartea ne-a ajutat“ — calul, înfuriat, şi-l scutură brusc pe João din spate şi se cufundă în pămînt din două lovituri de copită, în mijlocul unui zgomot strident şi-al unui nor negru de fum, din care ţîşneau flăcări.

Cîţiva secerători alergară să-l ajute pe băiat care leşinase şi să-l transporte degrabă la un han unde, după ce-i vărsară un ulcior cu apă pe cap, îl dezbrăcară şi-l aşezară pe pat.

Cînd João îşi veni în fire, nu putu să nu se minuneze.

Da, aşa era, ţăranii care, în acele clipe, îl înconjurau cu dragoste, aveau la mîini, în loc de degete, cinci lame de cuţit.

— De ce? dori să afle el pe jumătate zăpăcit şi resimţindu-se încă de pe urma căzăturii.

Hangiţa, bătrînă şi chioară de ochiul stîng, se oferi imediat să-i explice cauza acestei anomalii, în timp ce cojea o pară cu degetul arătător întins (dat fiind că lamele celorlalte degete aveau vizibile urme de rugină).

După cum povesti ea, cîmpia, ce se întindea pînă la Muntele care dădea din pinteni, a aparţinut pe vremuri Căpcăunului cu şapte guri. Acesta, cu o cruzime înspăimîntătoare, cînd cu biciul, cînd cu ţeapa, îi obliga pe locuitorii din regiune să lucreze şaisprezece ore pe zi ca să-i astîmpere pofta nesăţioasă. Drept răsplată, nefericiţii primeau doar o coajă de turtă de mălai, ca să se ţină pe picioare, fiind supuşi celei mai sălbatice sclavii din cîte se cunoscuse. Iar în afară de asta, în fiecare noapte Jandarmii Sacri ai templului tăiau venele la o sută de victime, trase la sorţi, pentru a uda cîmpiile cu sînge, mărind în acest fel recolta de grîu, ulei şi vin destinate dezmăţului acelui despot.

Pe scurt: abuzul atinsese limitele maxime ale mizeriei în aşa fel că revolta fu în cele din urmă inevitabilă. Devoratorul a fost izgonit de pe suprafaţa pămîntului şi ţăranii au intrat în posesia moşiilor lui, cultivîndu-le spre propria lor folosinţă. Dar pacea şi prosperitatea nu sosiră în mod automat, aşa cum presupuseră cu toţii în primele clipe de entuziasm. Noi nenorociri se adăugară, cauzate acum de urmaşii Devoratorului, care nu renunţaseră încă la drepturile lor de moştenitori ai tiraniei. Timp de secole, încercaseră (şi continuau

să încerce) să recucerească Imperiul Pierdut, forţîndu-i pe ţărani să le opună o rezistenţă constantă.

Aşa se făcu că, în decursul acestor lupte, datorită unor complexe condiţii magice, copiii — azi unul, mîine altul — începură a se naşte cu degetele sub forma unor lame de cuţit, pentru a se apăra de un duşman care, deşi degenerat — nu mai avea decît trei guri — recurgea la tot felul de stratageme şi subterfugii ca să-şi realizeze visul de a stăpîni din nou peste foştii sclavi.

— Şi vrei să ştii cum ne atacă acum aceşti asasini ? încheie hangiţa. Strecurîndu-se pe nesimţite în spiritele noastre, împrăştiaţi sub formă de spectre sau gînduri — ca să ne ucidă pe dinăuntru. Dumnezeu ştie cum am rezistat la asalturile bandiţilor.

Şi, aranjîndu-i cu multă duioşie aşternutul (João surîse cînd observă că bătrîna, în bunătatea ei, îşi pusese nişte cartofiori în vîrful cuţitelor, ca să nu-l rănească) îşi luă rămas bun şi părăsi camera împreună cu ceilalţi tovarăşi ai ei, pentru ca oaspetele să se odihnească în voie.

Atunci, apucîndu-l dorul de mamă şi aproape năzuind să se întoarcă la Smiorcăiţi, evadatul din Palatul Morţii adormi senin, respirînd rar...

Cînd se deşteptă, se ridică înspăimîntat în pat dînd cu ochii de un obiect care intrase probabil pe fereastra camerei în timp ce dormea şi care se aşezase în faţa lui aşteptînd să se trezească. Era, nici mai mult nici mai

puţin, decît un Gramofon cu aripi. Unul din gramofoanele acelea vechi, alcătuit dintr-o cutie pătrată din lemn, îmbrăcată în piele, şi cu respectiva manivelă într-o parte. În plus, o pereche de aripi de papagal — pasăre cu capul găunos şi care glăsuieşte ca oamenii.

— Ce dracu o fi căutînd ăsta aici ? se întrebă mirat João, îmbrăcîndu-se la repezeală.

Şi în acea clipă, capacul gramofonului se deschise, discul începu să se învîrtă, acul se înfipse în şanţuri, şi João auzi Gramofonul zicîndu-i :

— Dacă vrei să te întorci la Smiorcăiţi, urcă-te pe mine şi haide.

Dar João tocmai degusta o feliuţă de pîine înmuiată în miere, pe care bătrîna cea chioară i-o pusese pe noptieră ; şi privi cu dispreţ acel vehicol atît de incomod :

— Un gramofon ! Ăştia mi-au trimis un gramofon ! Şi cu aripi ! Nici dracu nu şi-ar fi închipuit aşa ceva ! Păi, Magul-general, sau cine dracu e acolo n-au avut nici măcar un aeroplan ca să-mi împrumute ?

Gramofonul îşi mişcă discul şi răspunse, vorbind pe nas :

— Ce vrei ? eu aparţin obiectelor magice recent inventate. În afară de mine mai există Telefonul bîlbîit, Botniţa pentru Gurile Invizibile, Maşina de scris pentru Fantomele Analfabete, Stropitoarea de Spectre Grase, Fierul de călcat miraculos etc. etc.

João cel fără Frică ridică din umeri :

— Pe mine chestia asta nu mă interesează !

Dar bunicuțele, sărmanele o să ajungă să-și piardă pîinea cînd o să li se ceară să spună povestea cu cocoșul roșu!

Și, resemnat să încerce și aventura asta, încheie:

— Bine, hai, oprește-ți discul, închide capacul că vreau să mă așez.

Dar domnul Gramofon ezită puțin.

— Vreau să te rog ceva, João.

— Spune ce dorești.

— Dacă nu te deranjează prea mult, înainte de a ajunge la Smiorcăiți, să vizităm întîi meleagurile mele.

— A, țara ta? Da ce, tu ai țară? se minună João cel fără Frică, considerînd că ar fi fost nepoliticos să nu se mire.

— Păi sigur că am. Am țară, am tată, am mamă și drept frați două gramofoane micuțe cu gît... se justifică el amabil.

— În viața mea n-am auzit vorbindu-se de țara asta, mărturisi João, iritat de ignoranța lui în materie de geografie.

Și tăcu. Dar după cîteva secunde, întrebă cu ochii lucind de curiozitate:

— Dar cum e țara ta? Există acolo bărbați, femei, orașe, restaurante, cîrciumi, frizeri...?

— Păi sigur... Numai că oamenii și-au înlocuit capul cu un disc. Cît despre corp, el e format dintr-o cutie de rezonanță, sprijinită pe două gheruțe de papagal — pasărea sfîntă a țării noastre. Iar femeile se îmbracă în fuste și la manivelă poartă niște bentițe de mătase...

— Și vorbesc?

— Sigur. Vorbesc ca niște gramofoane. Cînd vor să spună ceva, pun motorul în funcție, fixează acul în locul unde doresc și gata: nu se mai opresc...

— Trebuie să fie simpatic! zîmbi João.

— Hai cu mine și-ai să vezi, îl convinse, în sfîrșit Gramofonul.

Și, beat de bucurie, închise gura (capacul adică) și de cum îl simți pe João așezat, își mișcă aripile de papagal și dispăru prin fereastră într-un zbor capricios și elegant.

După cîtva timp aterizară într-o țară ciudată, cu un peisaj mecanic și atmosferă muzicală, unde prin copaci, sau mai bine zis pe niște bețe de fier care purtau acest nume, atîrnau niște disculețe în chip de frunze, din care se înălțau murmure de briză... Prin aer, în loc de păsărele care cîntă pe ramuri, se auzeau discuri cu înregistrări de privighetori și mierle. Iar pe pămîntul acelor păduri de-a dreptul extraordinare se întindeau, pe kilometri în șir, flori în formă de pîlnii vechi de gramofon de diferite forme, mărimi și culori. Prin toate părțile se auzeau șuierînd pîrghii, curelușe, discuri de ceară, manivele sau plăci de un metal strălucitor...

În oraș, clădirile păreau niște enorme cutii acoperite cu piele și care se diferențiau conform gustului și averii proprietarilor sau chiriașilor lor. Numai în cartierele sărace, cele pentru discuri crăpate, și cele de a doua mînă, monotonia acestei arhitecturi era întreruptă de niște magazine gigantice.

— Dar ceea ce l-a impresionat cel mai mult pe João au fost locuitorii, vorbăreţi neobosiţi, cu discuri în loc de capete, cu trupuri de lemn, cu braţele mişcate prin intermediul diafragmei şi cu picioruşe de papagal...

— Şi tu ? îl întrebă băiatul pe ghidul lui, tu de ce nu eşti ca ceilalţi ? Cum de ţi-au crescut aripile astea ?

— Vai de mine ! gemu sărmanul. A fost o pedeapsă a destinului ! Şi cînd mama m-a văzut în halul ăsta, nu şi-a mai oprit discul din bocet.

Atunci João cel fără Frică nu rezistă tentaţiei indiscrete de a spiona viaţa particulară a acelor fiinţe insolite. Şi ciulindu-şi urechile, se aşeză la colţul pieţii principale.

Tocmai în acel moment, un domn cu pălărie de paie, aşezată în echilibru pe un disc, şi cu gulerul cămăşii desfăcut, întîlni un altul în aceeaşi ţinută. Convorbirea începu cam aşa :

— Ce mai faci ? Bine ?

— Foarte bine, mulţumesc. Dar dumneavoastră ?

— Splendid. Timp frumos, hai !?

— Magnific ! E o zi superbă !

— Mîine probabil va ploua...

— Posibil. Dar astăzi e o căldură sufocantă...

Etc. etc.

Şi, după acest profund schimb de idei, îşi strînseră mîinile afabili şi se despărţiră ştergîndu-şi discurile de sudoare şi de praf cu nişte batistuţe de flanelă ultima modă.

Imediat după aceea, apăru în piaţă o doamnă cu manivela coafată, care era cît pe-aci să dea buzna peste o prietenă care mergea în sens invers. Se amuzară de asta destul de mult, se opriră o clipă şi îşi puseră în mişcare acele.

— Bună ! Nu te-am mai văzut de-un car de ani !

— Rochia ta e o nebunie !

— Ştii că acum se poartă broderii pe diafragmă, nu ?

— Vai ! Dar de servitoare ce zici ? Sînt din ce în ce mai rele. Nu găseşti ?

— Ah, nu-mi vorbi de servitoare ! Sînt o nenorocire.

Etc. etc.

Şi o dată terminată această conversaţie de un atît de înalt nivel intelectual, îşi puseră la loc acele şi se despărţiră cu largi semne de adio.

În această jumătate de ceas de observaţie, João al nostru auzi numai discuţii despre timp, despre servitoare, despre modă, şi întotdeauna cu aceleaşi fraze infailibile şi eternele locuri comune.

— Bine, dar majoritatea oamenilor nici nu mai gîndesc ! filozofă băiatul. Vorbesc numai. Asta e : se mărginesc să-şi pună gramofonul în acţiune, îşi potrivesc acul pe şanţul respectiv şi lasă discul să-i zică... Întotdeauna la fel.

Dar, reţinîndu-se să tragă concluzii nejuste şi premature, se hotărî să-şi continue investigaţiile prin oraş.

— Așteaptă aici că vin imediat ! strigă către Gramofonul zburător.

Și plecă.

Dar în toate părțile pe unde-și vîrî nasul continua să asculte discuri, discuri și iar discuri.

Din înălțimea tribunelor, oratorii proclamau către mulțimea în păr :

— Sufletul Rasei este nepieritor ! Poporul nu poate și nu trebuie să mai plătească !

La universitate, profesorii, așezați la catedrele lor, asistau la rotirea solemnă a Discului în fața somnolenței elevilor, care, ca să-și mai omoare somnul, vînau muște. Acestea zburau împrejur tot cu discușoare la picioare, ce provocau un ușor zumzăit. Literații intrau în librării cerînd :

— Dați-mi cel mai nou disc sosit de la Paris !

— Avem Ultra-Iraționalismul-Rațional cu tentă de neliniște albastră.

— Minunat !

— Și mai avem Infra-Raționalismul-Irațional cu nuanțe de speranță roză.

— Splendid !

— Și Școala Auzului care preconizează normele estetice de a scrie cu ochii închiși pentru a se înregistra numai murmurul vocilor și al sunetelor-fantomă într-o lume fără trupuri și fără gură.

— Magnific !

Și părăseau librăriile cu cumpărăturile Geniului sub braț.

Pe străzi, cerșetorii se jeluiau într-un cîntec interminabil de ac îmbîcsit : „Faceți-vă pomană, pentru numele lui Dumnezeu... Cît vă lasă inima, din mila Domnului..." Prietenii, cînd se îmbrățișau în cafenele și în holurile de cinema, repetau mașinal obișnuitele fraze gata confecționate și reci :

— Ești un tip formidabil. Auzi ?

Nimeni, în fond, nu-și dădea osteneala să-și spargă discul sau să-și înregistreze altul. Vorbeau, vorbeau ore întregi fără să obosească, iar cînd arcul slăbea, se îndreptau către trecătorul cel mai apropiat cu o delicată curtoazie :

— Excelența Voastră e atît de bună să-mi învîrtească manivela ? De două ori ajunge.

— Sigur că da, cavalere. Cu multă plăcere.

Și delicatul trecător învîrtea manivela, celălalt mulțumea și intrau în vorbă.

— Ce zici, ce căldură ?!

— Foarte... Dar poate plouă mîine.

— Poate că nu. Cerul e atît de senin !...

Etc. etc.

Și, după acest agreabil dialog, fiecare se îndrepta spre ale lui.

— Hai, zi la revedere familiei și să plecăm ! strigă João zărind Gramofonul cu aripi.

— Așa de repede ?

— Acuma. Nu vreau să mai pierd nici un minut în țara asta unde se aud numai discuri și banalități. Îți vine să mori, nu alta !

Drept răspuns, gramofonul își fixă acul pe șanțurile cu hohote și se prăpădi de rîs.

— De ce rîzi ? țipă băiatul neîncrezător.

— De aia. Hai. Suie-te pe mine și hai să plecăm.

— Păi nu te duci să-ți vezi familia ?

— Eu n-am familie ! mărturisi cinicul gramofon.

— Bine, dar mi-ai spus...

— Totul este fals și inventat de Înaltele Puteri. N-am nici tată, nici mamă, nici frățiori de mamă, nici nimic. Păi, tu nu vezi că ținutul ăsta nu există ?... E vorba de un miraj făcut special ca să te înșele.

— Bine, dar cu ce intenție ? întrebă băiatul fără să priceapă.

— Știu eu !... Poate ca să te învețe ceva. Ăsta e discul Zînelor. Să fim cît mai morali.

Căzînd pe gînduri, João cel fără Frică își aruncă ochii curioși spre oraș încă o dată, ca să-și fixeze mai bine chipurile acelor triste ființe, condamnate să aibă la nesfîrșit aceleași sentimente și expresii. Și zise :

— Seamănă cu o lume văzută la Razele X... Haide !

Dar, înainte de a se instala pe spinarea gramofonului, scrută cerul, neliniștit...

— Cred c-o să plouă... zise.

— Nu... îl contrazise Gramofonul foarte serios. Nu vezi ce senin e cerul ?

— Așa-i... Dar să știi, căldura asta anunță furtună...

Etc. etc.

Și, după ce mai vorbiră preț de un sfert de ceas despre timp, João se așeză cu mare grijă pe capacul gramofonului care își desfăcu încetișor aripile de papagal și se înălță în zbor către zările albastre.

V

Bagheta vrăjită a sacrificiului

Era noapte adîncă cînd Gramofonul cu aripi se apropie de pămînt într-un zbor planat și-l așeză pe João în deșert, dispărînd fără urmă în liniștea nopții.

Băiatul rămase lungit pe spate, mort de foame și de oboseală, meditînd :

— Acuma nu mai am decît un drum de ales : să văd dacă descopăr o luminiță în întunericul ăsta. Presupun că așa fac toți eroii în împrejurările în care mă aflu eu. Haide, deci, să caut luminița.

Se îndreptă de șale, cu mîinile încă sprijinite de nisip, și încercă să vadă prin întuneric luminița salvatoare. Dar degeaba.

— Rău ! zise el, fără speranță. Să nu-mi spuneți că acele capete seci au uitat de luminița care trebuie să mă orienteze. Și acum ? Ce dracu să fac fără lumină ?

Foarte supărat, își reluă poziția dinainte, condamnat să aștepte răbdător răsăritul soarelui. Și, ca să doarmă mai comod, se gîndi

să-și sape un fel de pat. Sau, mai bine-zis, un fel de groapă largă în care să fie ferit de vînt, unde își improviză o pernă de nisip pe care să-și pună capul.

Începu lucrul. Dar imediat ce începu, atinse un obiect lung și ascuțit.

Îl pipăi îndelung și înțelese că era vorba de o vergelușă de al cărei vîrf atîrna o sfoară cu un plic — iar în plic o hîrtie. Poate era un mesaj.

— Pe întunericimea asta e imposibil să citești ! zise. Ah ! dac-ar fi măcar lună.

De îndată ce pronunță această simplă dorință, apăru o lună enormă care lumina noaptea de la un capăt la altul.

Și la lumina acelei luni artificiale creată numai pentru că se gîndise la ea, și care arunca atîta vis și farmec în spectaculosul peisaj natural din jur — un deșert albit de lună și de nisip ondulant — João cel fără Frică scoase scrisoarea din plic și o citi dintr-o suflare :

„Dragul meu João cel fără Frică,

Dacă nu vrei să pieri, ia-o prin deșert în orice direcție vrei, pentru că toate drumurile duc spre același punct : Oaza Fericirii Verzi. Dar să nu te bizui pe ajutorul nostru. Aranjează-te cum poți.

Îți oferim această vergea magică, care nu e puțin lucru. Cu ea îți vei putea vedea îndeplinite toate dorințele. Ajunge s-o apropii de corpul tău și să spui ceea ce dorești. Dar ai

să-ți pierzi întotdeauna acea parte a trupului pe care ai s-o atingi. Ai priceput ?

Salutări magice de la Președintele Sindicatului Internațional al Zînelor și al Magiei Negre Corelative.“

Terminînd de citit, João clătină din cap.

— Ce stil !

Și adăugă, burzuluit :

— Nu cumva nemernicii ăștia vor să se servească de mine ca de un cobai pentru experiențe ? Ah ! cum mă irită pretenția asta de a-i învăța pe oameni ceea ce oamenii cunosc dinainte : viața, suferințele, sacrificiul !... N-au înțeles pînă acum că noi, oamenii, trebuie să le dăm lecții ?

Dar, ca de obicei, se adaptă repede situației (rapiditatea lucidă a bunului-simț). Și, cu vergelușa atîrnîndu-i de gît cu ajutorul sforii (ca să nu cadă și să se îngroape în nisip), își începu dificilul marș prin deșert la lumina acelei Luni provizorii, de două ori mai mare decît luna din nopțile obișnuite și a cărei lumină colora peisajul într-un alb ireal...

Merse kilometri în șir pînă cînd simți că pică de oboseală.

— Ah, ce bine mi-ar prinde acum o cămilă ! zise, în sfîrșit, tentat să experimenteze virtuțile vergelei. Ce dracu ! Pentru un deget mai puțin nu piere nimeni ! În loc să mi-l vîr în nas, o să-l schimb pentru o cămilă. Hai să vedem !

Așa zise și așa făcu. Atinse cu vergelușa degetul cel mic de la mîna stîngă și ceru :

— Vreau o cămilă !

Degetul se desprinse prin intermediul magiei, iar pe nisip apăru un mîndru și frumos animal pe care băiatul îl încălecă cît ai clipi. Și așa, călătoria continuă mai lină în legănatul blînd...

Dar, după o jumătate de ceas, îl cuprinse o senzație nebună de foame însoțită de dureri persistente în stomac.

— Și dacă aș mînca o friptură cu cartofi ? își zise nedecis, înghițind în sec. Un deget mai mult sau mai puțin n-are nici o importanță pentru unu care nu cîntă la vioară. Hai să încercăm !

Bătu cu vergelușa în cel de al doilea deget al mîinii și pe dată își linse buzele în fața unei splendide fripturi garnisită cu cartofiori aurii.

— Dar cum se face că o friptură așa de mare încape într-un deget așa de mic ? își zise cuprins de greața de a-și devora propria-i carne prăjită la grătar.

Lăsînd problema asta pentru după-masă, începu să consume friptura cu o poftă de antropofag. Între timp își aduse aminte că-i trebuie cuțit și furculiță. Apoi, mai pofti niște brînză, pere, banane, tot felul de lucruri.

Așa că după masă era ciung.

— Dac-o să continui să mă-ndop așa, o să dispar în propriile-mi măruntaie înainte de-a ajunge la oază ! zise João melancolic. Trebuie să fiu mai socotit și să mă păstrez.

Şi îşi jură că de acum înainte va folosi cu foarte multă prudenţă vergeluşa.

Dar de abia se crăpă de ziuă că şi începu să-l chinuie foamea. Iar la micul dejun îngurgită vorace nişte felii de pîine prăjită, trei prăjituri cu frişcă, o cană cu lapte şi plăcinţele.

În consecinţă : dispăru o bună bucată din braţul stîng !

După asta, căldura care-l chinuia îl făcu să simtă nevoia să-şi înmoaie buzele şi să se răcorească din cînd în cînd cu un suc de căpşuni.

În concluzie : la amiază rămase fără braţul stîng !

— Uite, sincer vorbind, nici nu mai semăn a om, se indignă João cel fără Frică supărat pe sine însuşi. Parcă-s o ciosvîrtă. Parcă-s o tarabă. Parcă-s un cărucior de îngheţată !

Dar îşi linişti conştiinţa în această promisiune solemnă :

— Jur pe sănătatea zînelor că azi n-am să mai beau răcoritoare !

Şi îşi ţinu jurămîntul.

De fapt, după un sfert de oră i se făcu poftă de un mazagran. Dar nu cedă.

La fel, cînd simţi nevoia unui evantai ca să-şi facă vînt. Era cît pe-aci să şi-l procure din urechi, pentru că, aşa cum zicea lumea, erau ca nişte evantaie.

Dar nu se tocmi cu setea. Nici cu foamea.

Şi aşa, căţărat pe cămilă, sub soarele ucigător al deşertului João îşi continua drumul cel lung şi monoton către Oaza Fericirii Verzi,

unde fetele se duceau să umple ulcioare cu apă proaspătă din fîntîni adînci, să culeagă curmale de aur ce creşteau ciorchine în palmieri.

Spre seară nu mai rezistă. Începu un monolog delirant de om înfometat:

— Picioarele la ce-mi servesc ?... Ca s-o împung în burtă pe sărmana cămilă ?... Naaa ! Cel mai bine ar fi să-mi prepar o cină gustoasă din piciorul stîng înainte de-a leşina de foame. Hai să vedem. Va să zică, cu talpa mi-aş prepara, aşa, un frumos jambon de porc. Cu pulpa, o friptură de berbec la cuptor garnisită cu măsline muiate în lămîie. Din coapsă mi-aş face o friptură de cod cu cartofiori. Iar în ceea ce priveşte rotula, toţi zic că un pepene cu şuncă e ceva de merită să-ţi scoţi pălăria. Hai să-ncercăm !

Zis şi făcut. Iar într-o jumătate de ceas piciorul îi era în burtă. Şi plin pînă-n gît, întins la umbra făcută de cămilă, dormi, sforăind, pînă tîrziu, simţind o fericită şi prostească greutate pe pleoape şi în stomac...

Se trezi speriat de strigătul pătrunzător al unui om ce părea ieşit dintr-un coşmar (om sau viziune ?) şi care se zvîrcolea, chinuit, pe nisipul deşertului.

— Salvează-mă ! gemu nenorocitul. Dă-mi un cal ca să ajung cît mai repede la oază, înainte de-a pieri !

— De unde vrei să-ţi scot eu un cal, aici în mijlocul deşertului ?... se înfurie João, apă-

rîndu-și cu egoism restul corpului care supraviețuise poftei de mîncare.

— Cu ajutorul baghetei ! îl imploră famelicul, trimis desigur de Sindicatul Zînelor ca să joace comedia aceea cu Tentația. Transformă-ți piciorul drept într-un cal !

— Piciorul drept ? Ce, ești nebun ? Și deseară, la cină, ce crezi c-am să mănînc ?... Stomacul ?

Dar nenorocitul insistă și João cel fără Frică îl văzu atît de înnebunit, încît nu reuși să-și stăpînească un sentiment care-i ataca egoismul pentru a justifica fapta bună care-i pătrundea încetișor în suflet :

— Păi, pînă la urmă, aș fi mai fericit să-l salvez pe mizerabilul ăsta, decît să mănînc langustă și să beau șampanie așa, noaptea tîrziu, la lumina stelelor.

Și cu o hotărîre imediată (Da ! pentru că, oare nu avea să piară dintr-o bunătate prostească ?) atinse ușurel vergeaua de piciorul drept, care se transformă într-un minunat cal negru.

Sărmanul nenorocit, nebun de bucurie, nici nu mai putu să îngaime obișnuitele cuvinte de mulțumire, pentru că João îl luă în primire :

— Lasă astea !... Suie-te pe piciorul meu și întinde-o... Și cu grijă ! Fii atent ! Să nu-l zdrelești cu pintenii !... Dar înainte de-a pleca, fii atent ! Ia aminte la ce-o să se-ntîmple.

Își apropie vergeaua de trunchi și, cu naturalețea aceea clară cu care împlinești destinele, comandă :

— Vreau o umbrelă de soare, verde !

Și într-o clipă, João fu redus la expresia cea mai simplă. Adică : un cap de care atîrna brațul drept.

— Pentru ce-ai făcut asta ? întrebă omul înnebunit de groază în fața acelei arătări — un cap de care atîrna un braț.

— Ca să nu mai mănînc ! îi explică João flegmatic. Țin să-ți mărturisesc că începusem să mă satur de mine însumi sub formă de biftec !

Se făcu o clipă de tăcere, curmată de rîcîitul picioarelor calului care făcea pe focosul.

— Vrei să fii bun să așezi sărmanul meu cap și brațul pe cămilă ? Apoi să-mi deschizi umbrela, îi mai ceru João.

Omul îl ascultă, îndatoritor.

— Acum poți să te retragi ! Poți să te duci la zîne !

Insul făcu întocmai. Se săltă în șa și, cu un ușor semn de adio, se pierdu printre nisipurile galbene...

— Ia te uită colo, cum aleargă sărmanul meu picior, glumi João, amintindu-și de stilul vechii poezii futuriste *Orfeu*, atît de adevărată și atît de magică.

Și îndemnîndu-și cămila cu umbrela cea verde, își reluă drumul peste dune !

Sosi și seara, și João cel fără Frică, sau mai bine-zis : capul lui João cel fără Frică, atîrnînd pe spatele animalului, fără a mai rîvni la cele pămîntești, închise ochii și în cadența mersului adormi toropit.

Se deșteptă dimineața tîrziu sub un cer ca de metal albastru și cu un soare ca un jar,

ce răspîndea lumină. Cămila, obosită, se aciuise lîngă o colină de nisip, iar în aer se simțea un parfum de primăvară și de iarbă jilavă.

Oaza Fericirii Verzi trebuia să fie pe aproape.

— Ah, cît va suferi maică-mea cînd mă va vedea în halul ăsta ! zise pentru sine João cel fără Frică. Eh ! S-o lăsăm baltă ! Uite, a avea numai cap are unele avantaje, dacă mă gîndesc bine. Fac economie la bani, căci nu mă mai îmbrac. Ca să nu umblu gol, îmi trebuie doar o pălărie... Ei, și dacă voi simți așa de mult lipsa corpului, o să-mi comand unul de plastic. În fine, las că vedem noi !

Și acest flux interminabil de reflecții optimiste secătui numai cînd João descoperi în fața-i, întinsă pe nisip, silueta halucinantă a unei femei îmbrăcată în negru, toată numai țipete.

— Avem de-a face cu o nouă provocare ! gîndi ironic João. Și, cu voce tare, îi vorbi femeii : Ce ai, femeie ?

— Sete. Mi-e sete ! Dă-mi apă ! se ruga muribunda răsucindu-și mîinile disperată, de ți se rupea inima de milă.

Băiatul o privi întristat, dar nu răspunse.

— Dă-mi apă. Nu mă lăsa să mor de sete ! Salvează-mă ! bîiguia femeia în genunchi, implorînd.

Și într-un spasm, se răsuci pe nisip :

— Ah, tu nu poți să înțelegi suferința mea ! Nu poți să înțelegi !

— Asta-i ! De ce ? se înfurie João cel fără Frică.

— Pentru că tu n-ai decît cap. N-ai inimă ! Sărmana de mine, nu-mi rămîne altceva de făcut decît să mor !

— Nu vorbi prostii ! îi zise băiatul. Inima nu pricepe nimic. Bate ca o mașină și nimic mai mult. Adevărata inimă stă în cap. Eu o țin aici bine închisă în creier. Vrei să-ți dovedesc ?

Femeia în negru își rezumă aspirațiile în vorba aceasta plîngăreață :

— Apă !

— Apă ? Vrei apă ? Ce fel de apă ? De la Vidago, de la Petras Solgedao, de la Luso ? Zi ! Spune numai, i-o întoarse băiatul cu mușcătoare ironie.

Senin, în timp ce-și apropia încet bagheta de cap, îi recomandă femeii cu un surîs :

— Să nu uiți să trimiți apa la analiză. Fii atentă ! Are mult amoniu, mult litiu, mult stronțiu, mult siliciu...

Și se prefăcu în izvor.

VI

Încăperea fără uşi

În timp ce João cel fără Frică, prefăcut în izvor, alerga prin nisipul deşertului, Zînele, reunite în Adunarea Generală a Sindicatului (în cea de a doua sesiune, se înţelege, cu o prezenţă aproape totală), delibera şi dezbătea destinul băiatului.

Una — Zîna Mutră-Jalnică, nu regreta dorinţa de a-l fi eternizat în izvor, din care să ţişnească apă vreme îndelungată, deşi propusese să-l transfere către Satul din Vale — ah ! atît de poetic şi atît de jegos — a cărui populaţie reclama de atîta timp Camerei o fîntînă publică ca să-şi spele faţa.

Zîna cea Blîndă, a doua în ordinea vorbitorilor, aprobă în principiu ideea Fîntînii perpetue, cu condiţia ca apa să fie miraculoasă.

— Oricum, ar fi o consolare ! zicea ea.

Zîna Focului Stins abundă în consideraţii asemănătoare oratoarei precedente. În sfîrşit, Zîna cu Scaun la Cap, auzind atîtea prostii şi ipoteze absurde, se sculă în picioare şi, cu degetul ridicat, începu să peroreze :

— Suratelor : hai să nu-l mai chinuim pe nenorocitul ăsta ! I-am cerut destul să fie moral şi l-am supus unor chinuri de necrezut şi de prost-gust. Hai să terminăm cu persecuţia asta inutilă şi odioasă şi să-l lăsăm pe băiat în pace !

Îşi duse paharul cu apă la gură, pentru a marca bine pauza, şi reluă :

— În acest sens, fac următoarea propunere pentru care cer dispensa dumneavoastră : 1 — propun ca izvorul din deşert să ia forma dinainte a lui João cel fără Frică : acelaşi cap, acelaşi trunchi şi aceleaşi membre. 2 — să-i dăm dreptul să trăiască în libertate deplină, departe de vigilenţa noastră şi de meşteşugurile noastre magice, destul de anchilozate de altfel şi necesitînd reforme urgente.

Dar Adunarea, furioasă, respinse cu vehemenţă bunele intenţii ale Zînei cu Scaun la Cap. Aprobă, trecînd peste reaua-voinţă a unor oponente, prima parte a propunerii, adică reîntoarcerea lui João cel fără Frică la configuraţia umană. Cît priveşte restul, reacţionă cu urlete şi mugete de furie discordantă.

— Noi ne-am născut ca să jucăm feste muritorilor ! Asta-i profesia noastră ! Doar nu sîntem nişte vagaboande ! clamară. Afară ! Afară cu trădătoarea ! Jos cu reformele ! Trăiască bagheta magică !

Şi această orgie de ţipete, urlete şi ieşiri furioase, însoţite de gîlgîiturile apei înghiţite din pahare de către oratoarele febrile, se prelungi pînă noaptea tîrziu.

Acordul surveni, din cauza oboselii, tocmai cînd mijea de ziuă, și cînd zînele, pe jumătate adormite, votară prin ridicarea mîinilor ca băiatul să fie trimis în Încăperea fără Uși, pentru a fi încredințat zeloasei și atentei Zîne a Visului.

Aceasta, o novice și neexperimentată absolventă a Universității Magice, păru enervată în fața iminenței acestei prime misiuni atît de grele. Și mormăi nedecisă :

— Și ce vreți să-i fac eu ?

— Ce poftești, fetițo, o sfătui o colegă mai bătrînă, cu un cornet acustic așezat întotdeauna în direcție nepotrivită. Numai să te ții de regulament ! Să nu neglijezi niciodată regulamentul !...

Dar se lumină bine de ziuă și zîna care prezida adunarea declară ședința închisă. Se făcuse și frig, și toate zînele se îndreptară cu o deosebită plăcere către palatele respective ca să-și vadă de treburile obișnuite ale gospodinelor, care, cum se știe, la zîne constau în puține lucruri : să-și încuie vergelele, să și le bage în niște saci de căprioară, să aprindă luminile de la steluțele din păr și să se sprijine de cîte-o pernă de mătasă ca să brodeze cu fire de argint și cu ace de aur nesfîrșitele lor tapiterii vrăjite...

Rămasă singură, Zîna Visului își zise furioasă :

— Ce dracu să-i fac blestematului ăluia ? Niciodată n-am avut o imaginație așa de sărăcăcioasă ca astăzi.

Și, scuturîndu-se indispusă, se îndreptă către Depozitul de Vrăjitorii, unde João cel fără Frică se afla tăiat în bucățele, un deget ici, un braț dincolo, piciorul drept atîrnîndu-i în tavan în chip de șuncă, de un cîrlig, cel stîng într-o ladă roasă de șoareci, iar capul înfășurat în răchită într-un coș pentru cules struguri.

Suspină, răbdătoare, lipi cum putu mai bine toate bucățelele corpului, pentru a le transporta către Încăperea fără Uși, le lipi strîns, făcu două-trei semne repetate în grabă din Îndreptarul Zînei Perfecte, se înclină asupra băiatului și așteptă oarecum sceptică... Executase oare riguros instrucțiunile secrete ale Regulamentului ?

— Haide, respiră, Neînfricatule João ! Respiră !

Continuă, frenetică, pînă cînd João începu într-adevăr să respire.

Nu mai era nici o îndoială. Pieptul i se ridica și cobora într-un ritm ușor și sigur. Respira. Ce bine ! Îi luă pulsul : lucra și inima. (Tro-ló-ló-ló, fredonă zîna, radioasă).

Cîteva clipe după aceea, băiatul deschise ochiul drept. Apoi pe cel stîng. În sfîrșit, scoase aer din piept ! Și peste cîteva minute se afla în centrul încăperii, ușor și fericit, ridicîndu-și și lăsîndu-și brațele în exerciții de gimnastică respiratorie. Ah ! ce fericire să fii om ! Și să respiri ! Și să asculți inima bătîndu-ți !... Tro-ló-ló-ló-á... Tro-ló-ló-ló-ló-lá-lé !...

Și în mijlocul acestei bucurii tumultoase de a se vedea reînviat, nu uită nici de zînă. Îi aruncă o privire în care se citea recunoștința :

— Tu ești cea care m-a salvat ?

— Eu.

— Îți mulțumesc.

Și odată terminată gimnastica :

— Acum ai să fii așa de drăguță să-mi arăți care-i ușa acestei Încăperi Fără Uși ? Am poftă să trăiesc.

— Ușa celei de a Patra Dimensiuni ?

— Da.

— Nu pot.

— Cum ? Nu poți ? De ce ?

Zîna se scuză invocînd regulamentul :

— Uite ; în conformitate cu articolul 2457, Adunarea Generală m-a însărcinat să te consolez pentru relele ce ți-au fost provocate...

— A ! da ?... Ce înduioșător !... mîrîi João. Și cine ești tu ca să mă consolezi ?

— Sînt Zîna Visului, una din servitoarele tale... se prezentă începătoarea cu o temenea magică și un surîs aparținînd Ritualului.

În această clipă îi trecu prin minte ideea de a-i aplica lui João doctrina prevăzută în paragraful 110 al articolului 2458, care recomandă folosirea seducției ca metodă de a-i domina pe muritori, în acest caz concret, constînd din următoarele : să-și zăpăcească victima cu posibilitatea de a visa vise la prima vedere nerealizabile.

— Da, repetă Zîna Visului. Sînt la ordinele tale pentru a face să devină realitate cea mai măruntă dorință a ta.

— Cea mai mică dorință a mea ?... Vorbești serios ?

— Da. Jur.

Și prostovanul de João căzu în lat, trecîndu-i prin cap tot felul de ambiții și dorințe mirobolante :

— Pot să cer orice ?

— Orice. Dar cu o condiție, bineînțeles... Fiecare dorință realizată nu va dura decît cele cinci minute legale.

— Cinci minute ? Găsi că e puțin. Hai, nu te zgîrci, mai lasă ceva !

— Imposibil ! Nu e de competența mea. Așa e regulamentul... se scuză zîna.

Băiatul tăcu abătut. Și deodată reacționă, cu ochii strălucindu-i de o lăcomie cam nelalocul ei :

— Hai, fetițo ! Iscălește-mi un cec de patru sute de bilioane de bilioane de lire înmulțit cu un bilion de bilioane.

Și, pe loc, un braț invizibil îi înmînă un cec și timp de cinci minute Multimilionarul se plimbă prin Încăperea Fără Uși, fălindu-se : „Nu e nimeni mai bogat ca mine în lume ! Sînt foarte bogat ! Sînt putred de bogat ! Put de bogat ce sînt !“

După cinci minute, rupse cecul în bucățele și formulă această dorință ceva mai modestă :

— Schimbă-mi urechea dreaptă într-una de măgar, și stînga într-o aripă de rîndunică.

Zîna făcu întocmai.

João alergă să se privească în oglindă (există întotdeauna multe oglinzi în Încăperile fără Uşi).

— Cu o trompă de elefant mi-ar sta mai bine, îşi zise după ce se studie cu atenţie.

Abia rosti vorbele astea şi João avu în loc de nas o trompiţă trandafirie.

Dar se plictisi repede de fantezia asta idioată şi reveni la înfăţişarea normală.

— Acum mi-ar plăcea să-mi văd figura cu un copac albastru plantat pe cap! declară. Un arbore care să aibă Luni pe ramuri.

Şi cum zîna se afla acolo pentru treburi de astea, îi ciufuli părul şi copacul apăru plin tot de lunişoare de diferite culori...

Dar repede se plictisi şi de copac. Iar ca să se desfete cu ce-i trecea prin minte, începu să inventeze prostii mai mari sau mai mici: îşi transformă capul într-un glob pămîntesc. făcu să-i crească aripi de fluture în urechi, îşi prefăcu degetele în tot felul de bentiţe etc. etc.

În sfîrşit, opri toate minunăţiile astea şi începu să monologheze:

— Trebuie să profit de ocazie ca să fiu totul. Dar ce? Ce?

Se gîndi, se răzgîndi şi în sfîrşit se fixă la cererea următoare:

— Proclamă-mă Rege absolut.

— Gata! zise zîna după ce termină toate mişculaţiile Ceremonialului din Îndreptarul Zînei Perfecte.

— Sînt Rege? Garantezi că sînt Monarh absolut în Regatul Nimănui?

— Da, Maiestate... îl asigură zîna. Monarhul cel mai absolut care s-a aflat vreodată. Ordonaţi şi supuşii Maiestăţii-voastre vă vor asculta orbeşte în genunchi.

— Bine.. strigă João foarte mîndru de imperiul său. Noi, João cel fără Frică Intîiul, Monarh absolut al Regatului Nimănui, ordonăm să se scoată burţile credincioşilor noştri supuşi şi curteni!

— Ai fost ascultat întocmai! îi zise zîna. Acum, în vastele domenii ale Măiestăţii-voastre nu mai există nici o fiinţă omenească înzestrată cu blestemăţia aia de stomac. Şi dacă unul va fi surprins în flagrant delict, precum că posedă acest mizerabil viscer, va fi condamnat pentru crimă de les-maiestate, şi de înaltă trădare. Permite-ţi-mi, însă, o întrebare, Maiestate... De ce aţi dat această poruncă genială?

— Ca să termin o dată pentru totdeauna cu criza economică... De azi înainte va exista o singură persoană ce va mînca în regatul meu: eu.

Rătăci cîtva timp prin Încăpere, cufundat în cugetări profunde, apoi se postă în faţa oglinzii minunîndu-se de mişcările gurii în timp ce vorbea.

— Cîte minute mai sînt pînă se termină domnia mea? întrebă.

— Trei minute şi douăzeci de secunde, Maiestate.

— Bine. Trebuie să profit de timp. Înainte de orice, ia aşază-mi o coroană pe cap şi un sceptru în mînă. Unge-mă rege.

Şi cît ai clipi din ochi, mîini invizibile îi traseră nişte ciorapi de mătase pînă la genunchi îi puseră pantaloni de catifea ; îl încălţară cu pantofi tigheliţi cu fire de platină. Îi prinseră la spate o mantie plină de perle şi rubine, îi fixară o coroană pe cap şi un sceptru în mînă...

Atunci, vocea fermă a lui João cel fără Frică legiferă :

— Ordon să se taie capul tuturor vasalilor mei. Singurul care trebuie să gîndească sînt eu. Nimeni altcineva. De azi înainte locuitorii Imperiului meu o să folosească baloane de săpun în loc de cap. Şi orice altă lege contrară va fi revocată.

— Gata, Înălţimea-Voastră, zise zîna. Singurul care are cap este Maiestatea-voastră.

Iar în minuţelele care mai rămaseră, João cel fără Frică provocă nişte cutremure, distruse Luna cu o bombă atomică, construi un oraş în Marte, creă Ordinul Celor Fără Cap şi al Celor Fără Burtă, trecu în revistă trupele îmbrăcate în chiloţi şi declară război Rusiei. Şi, ca să-şi cheltuiască ultimele secunde, dispuse să se trimită un ultimatum Americii de Nord, cînd zîna îl opri cu cronometrul în mînă.

— Ar fi fost bine, dar s-a terminat. S-a dus cu Regatul. Au trecut cele cinci minute.

— Tot e bine, zise João uşurat. Îţi mărturisesc, că nici nu mai ştiam ce să decretez. Hotărît lucru, nu am vocaţie de rege. Idealul meu e altul ; să deviu sfînt. Să merg în sandăluţe şi cu un beţigaş în mînă, aşa sărmănuţ, din loc în loc, să înviu morţii, să vindec leproşii, să înmulţesc pîinişoarele pentru cei flămînzi... E posibil ?

— Asta-i bună ! Nimic mai uşor.

Suflînd, Zîna Visului îi „insuflă" lui João toate virtuţile vindecătorilor.

— Iar acum ? Ce minuni să fac ?... zise, nehotărît.

— Ştiu şi eu ? Treaba ta.

Dar João, sfîrşit de puteri şi somnambul, deşi îşi scormoni mintea pînă la desperare, nu reuşi să găsească nici un miracol care să-l satisfacă. Îi treceau prin minte numai idei derizorii, aiurite, prosteşti.

Se simţea obosit de atîtea zadarnice iluzii.

Începea s-o deteste pe Zîna Visului, care-l ţinea captiv în Încăperea fără Uşi, cu pereţi de oglindă şi cu duşumea de cenuşă, departe de viaţă, de soare, de cer şi de stele.

Şi sfîrşi prin a face o minune execrabilă, una indecentă : obligă să zboare o pălărie de paie cu aripioare de curcubeu...

Apoi rămase aşa, zgîindu-se la pălărie, cu mîinile atîrnîndu-i, cu un aer tîmp...

— Iar acum ? întrebă zîna.

— Asta-i : acum ? Sincer să-ţi spun, nu ştiu ! zise João, moale. Aşteaptă ! Dă-mi o pisică. Dar una originală, auzi ? Cu douăzeci de picioare şi în loc de-o coadă în formă de semn de întrebare să aibă o pană de struţ.

Abia miorlăi pisica-miriapod şi băiatul îi arse un picior. Atunci născoci tot felul de vietăţi fantastice. Un canar stropit cu puncte albastre şi cu urechiuşe de peşte, un măgar cu coarne şi cu două mînuţe în vîrf, un crocodil

pe patine, un tigru în armură, un leu cu o coadă ca un evantai, un cal cu cap de aluminiu și cinci picioare (unul drept piesă de schimb în locul cozii) etc. etc. : o autentică grădină zoologică plăsmuită de un nebun.

În sfîrșit, cînd Zîna Visului îi repetă întrebarea fatală : „Acum, ce să mai fie ?" João cel fără Frică răspunse indignat :

— Acum ? Știu eu ! Sînt sătul de atîtea vise inutile, de atîtea invenții iluzorii. M-am săturat să fiu rege, să fiu sfînt și să salvez lumea aci, în Încăperea fără Uși, uitîndu-mă la tine... Știi ce doresc ? Să mă scoți din închisoarea asta, imediat ! Vreau realitatea, vreau „cotidianul", cafeaua cu lapte, ziarul de dimineață, întîlnirile din metrou, călcăturile pe bătături, bolile bărbaților, vorbăria femeilor, strigătul mulțimilor, străzile, fabricile, birourile, jocul de șah, „animalule, nu mă mai bate la cap", în sfîrșit, viața !

— Pot să-ți dau astea toate dar numai pentru cinci minute... îi răspunse calm zîna.

Și cum João dorea viața chiar și așa, zîna aruncă această filozofie ieftină :

— Da... Cinci minute. Ce altceva e viața decît cinci minute ?

Fraza aceasta îl irită și mai mult pe João, care se așeză într-un colț, mîhnit, frecîndu-și mîinile livide cu cenușă și punîndu-și-o în cap.

— Ei, nu te-ai hotărît ? insistă zîna.

— Piei din ochii mei ! se înfurie băiatul la culme. Lasă-mă-n pace !

— Fie cum dorești ! zise zîna cu un surîs vrăjitoresc. Facă-se voia Regulamentului. Vrei să plec ? Bine. Hai, deschide gura, zi !

— Ce ? se miră João.

— Să plec... Să mă duc acasă.

— Și pentru asta e nevoie ca eu să vorbesc ? Ciudat lucru !... Unde locuiești ?

Zîna îi surîse și, cu o curtoazie franțuzească, îl lămuri :

— Înlăuntrul tău.

— În mine ? Ce, ești într-o doagă ?

— Da, înlăuntrul tău. De azi înainte am să dorm, am să sforăi, am să gătesc, am să mănînc, am să fac totul înlăuntrul tău... Hai, deschide repede gura ! Dacă nu, mă vei obliga să folosesc metodele energice prevăzute în Regulament.

— Care va să zică, eu n-am să mai fiu singur tot restul vieții ?

— Liniștește-te, că n-am să te plictisesc ! căută să-l calmeze zîna. Am să apar numai cînd ai să mă chemi.

— Eu ? Niciodată ! o asigură João.

— Păi da. Toți zic la fel. Dar cînd ajung acasă mahmuri, obosiți, deziluzionați, sătui de viața asta aspră și nemiloasă, ne cheamă fuga pe noi. Cu tine o să se întîmple la fel. O să mai trebuiască să te ajut de multe ori să fii monarh absolut, ai auzit ?... Și acum, hai, deschide gurița.

— Fie ! se conformă João, convins că nu merita să se mai încăpățîneze.

Și deschise gura cu un căscat enorm...

În acea clipă, zîna făcu un salt și dispăru prin beregata-i...

În timp ce João cel fără Frică spunea :

— Zîna Visului ? De ce nu i-au zis mai degrabă Zîna Singuratică ?

VII

Orașul pe dos

Pe măsură ce Zîna Visurilor aluneca prin esofag către măruntaiele lui João, Încăperea fără Uși se topea în aer. Și dintr-o dată, băiatul se pomeni într-un peisaj cu iarbă grasă, cu lămîiță, unde cîntau păsărelele și soarele se oglindea într-un rîu șopotitor.

Timp de cîteva ore, João gustă din plăcerea de a trăi în libertate, nepăzit, în mijlocul unor lucruri primare, simple. Ascultă în voie ciripitul cristalin al păsărelelor albastre, se tolăni pe iarbă mulțumit să se odihnească la umbra plantelor, ciuguli cu multe schimonoseli cîteva boabe de măcriș, se plictisi de atîta zburdat pe cîmpie și, în sfîrșit, se așeză pe vine ca să aplaude parada aproape militară a unui regiment de furnici...

Și așa, stînd pe spate, într-un tufiș de măslini sălbatici, îmbătîndu-se cu susurul apei în ale cărei unde mîngîiate de briză dansau peștișori, adormi ușor, fără analize sau complicații

psihologice, confundîndu-se cu pietrele, cu scaieţii, cu vietăţile sălbatice ale pămîntului.

Se trezi cu un om lîngă el, plin de lacrimi şi cu o voce răguşită.

— Bună seara, zise insul.

Frecîndu-se la ochi, cîrpiţi încă de somn şi iritaţi de lumina puternică a dimineţii, João cel fără Frică îl privi buimac. „Bună seara" la ora asta ?... Şi spusă de un tip care plîngea cu două rînduri de lacrimi ?... Nu ! Aici trebuia să fie vreo altă minunăţie.

Dar din politeţe îşi stăpîni îndemnul de a investiga motivele unei atît de mari descumpăniri şi tristeţi. Aşteptă un pretext care să-i poată satisface curiozitatea. Care nu întîrzie mult. Cînd João se schimonosi întinzîndu-se după somn, omul, în loc să rîdă, începu să plîngă şi mai abitir.

Atunci nu se mai putu abţine şi întrebă :

— Ţi s-a întîmplat vreo nenorocire ? Ai o mutră aşa de tristă !

Insul îl fixă pe João cu o expresie pe care am putea-o numi „spaimă pe dos".

— Eu, trist ?... Şi continuă să se lamenteze : Din contră. Sînt foarte mulţumit să vă văd aici. Ştiţi, faptul că ochii mei sînt plini de lacrimi dovedeşte clar bucuria mea !

— Aaa ! zise João, făcîndu-se că ceva, ceva tot pricepe. Va să zică, prin locurile astea maniera de a exprima bucuria constă în a plînge...

— Prin locurile astea şi în toate părţile, presupun. Cînd sîntem mulţumiţi plîngem ca

nişte desperaţi. Şi cînd dă nenorocirea peste noi...

— Rîdem cu hohote... continuă João şugubăţ.

— Exact... fu de acord celălalt, cu o lacrimă în ochi, ceea ce însemna, desigur, un surîs.

— Simpatic ! zise băiatul. Am nimerit într-o ţară pe dos. Asta mi se-ntîmplă numai mie !

Şi se pregăti să-i viziteze pe acei stranii oameni cărora, după cum se părea, viaţa trebuia să le fie o smiorcăială constantă, plină de imprevizibil şi nenorocire.

Între timp, individul începu să-şi elogieze ţara :

— Nici nu-ţi închipui, sîntem întotdeauna îmbufnaţi, gravi, întunecaţi, îmbrăcaţi în negru ca nişte ciocli. Asta e : sîntem poporul cel mai vesel din lume !

Dar João cel fără Frică mai vroia nişte explicaţii în legătură cu anumite detalii care-l intrigau :

— Bine, lacrimile de mulţumire în ochi... în sfîrşit... asta mai pot să înţeleg, dacă fac un mic efort... Dar ce e cu „bună seara" în plină zi ?

— Păi, ce putem aştepta de la zi dacă nu o bună seară ? Şi de la noapte o bună zi ?

João, dezorientat la culme, nu-i mai răspunse, ci continuă să-şi examineze interlocutorul pe îndelete, un tip tînăr, scund şi îmbrăcat în costum de baie.

— Te duci la plajă, nu ? întrebă aproape maşinal.

— Ce? N-am văzut marea în viața mea! Dar de ce mă întrebi?

— Păi... costumul ăsta de baie...

— Costumul meu de baie?... Ești într-o ureche! Ca să mă duc să fac baie, cel mai indicat costum este o salopetă, cu o bonetă de piele cu urechi și o pereche de ochelari ca să-mi apere ochii de contactul cu apa. Asta cu ce mă vezi tu îmbrăcat se folosește numai de cei care au aceeași meserie ca mine.

— Și care e profesia ta? vru să afle João, gata să asculte cele mai mari aiureli.

— Sînt aviator... răspunse insul cu aerul că nu putea fi altceva decît asta.

Urmară cîteva minute de liniște, pe care João le folosi ca să-și orînduiască ideile, foarte împrăștiate: „Hotărît lucru, am venit într-o țară foarte aparte, în care oamenii nu ascultă de logică și de lucrurile normale. Nu pricep de ce profesorii mei de geografie nu mi-au vorbit niciodată de țara asta. Ah, cînd o să mă-ntorc la Smiorcăiți, multe lucruri am să-i învăț eu!"

Atunci aviatorul, avînd întotdeauna o lacrimă simpatică la coada ochiului, îl invită să viziteze orașul, bineînțeles, cu avionul.

— Da, cum de nu! Cu multă plăcere... acceptă curios Neînfricatul João.

— Haide, atunci.

Și pe dată, aviatorul se așeză în mîini, își ridică picioarele și, în poziția aceasta, mișcîndu-și energic brațele, se apucă să umble în mîini.

— Bravo! Prietenul meu e acrobat! rîse João bine dispus.

În timp ce omul, ridicîndu-și puțintel capul, zise cu voce foarte suavă care, probabil, însemna supărare:

— Acrobat ești dumneata care mergi cu picioarele pe pămînt. Eu sînt o persoană cît se poate de normală.

Și continuă să meargă în timp ce bietul João își încleștă gura, ceea ce în limbajul pe dos al Țării pe dos însemna desigur că rămăsese cu gura căscată.

Avionul, care se afla la două sute de metri distanță, nu părea unul din cele obișnuite. Fără aripi, acoperit tot cu metal, avea în față un fel de burghiu.

— Nu pricep cum se poate zbura cu zbîrnîitoarea asta! rumegă João descurajat.

Dar aviatorul nu-i îngădui să mai emită și alte reflecții. Deschise ușa care se afla la coada aparatului, scoase de acolo un costum de scafandru și i-l dădu băiatului:

— Îmbracă asta.

João, deși obișnuit cu extravaganțele, nu putu să nu se minuneze:

— Ei, dar asta e prea de tot! Vreți să călătoresc închis într-un coteț de oțel și pe deasupra îmbrăcat într-un costum de scafandru?... Totul are o limită, pînă și nebunia!

Dar calm (care va să zică nervos), aviatorul i-o reteză:

— Păi ce, dumneata îți închipui că avionul e ca să umblăm prin văzduh? Nu prea ești în toate mințile, amice! Prin aer zboară automobilele, tramvaiele, trenurile, metrourile!

Avioanele călătoresc pe sub pămînt. Aici sau aiurea.

João tăcu mîlc. Să-l contrazici, pentru ce? Cavalerul ăsta care mergea în mîini, cu picioarele în sus, n-o să priceapă niciodată. Cel mai bine era să nu-și mai piardă timpul cu argumente inutile.

Se resemnă. Fie și cu scafandrul ăsta. Și, cu un oftat de om învins, se înmormîntă (ăsta e termenul exact) în aparat!

Aviatorul îl imită și peste puțin timp sfredelul începu să foreze un tunel pe sub pămînt.

Și așa se făcu că João porni către acel straniu Oraș pe dos.

Locuitorii acestui oraș, după cum știți de altfel, mergeau cu picioarele în sus. Își atîrnau cravatele la brîu, curelele în jurul gîtului, galoșii și-i puneau în mîini și mănușile în picioare. Locuințele lor nu aveau nici uși, nici ferestre. Se intra și se ieșea direct de afară, prin acoperiș, cu ajutorul ascensoarelor montate în pereții exteriori ai fațadelor. Și mai era ceva care-l deosebea de celelalte orașe: avea în fiecare zi o altă înfățișare panoramică, pentru că străzile nu erau stabile. Și asta deoarece legea îi obliga pe stăpînii caselor să le mute în fiecare zi de pe o stradă pe alta conform unui plan al dezorientării, elaborat de poeți suprarealiști reformați. În acest scop, conform unor metode speciale, ele se construiau pe largi platforme metalice rotative, pentru a se mișca mai ușor. Mulțumită acestui procedeu ideal, confuzia din oraș atingea dimensiuni imposibil de întrecut. Pînă și oamenii ignorau unde locuiau!

Nimeni nu știa cît e ora! Ceasurile nu marcau orele, minutele sau secundele, ci secolele. Guvernatorii, profesorii, protipendada erau aleși cu grijă dintre persoanele cele mai insignifiante ale orașului, care luptau cu zel pentru imortalizarea prostiei de a merge cu picioarele în sus. Și vai de cel care nu turuia cel puțin zece prostii pe minut! Sau de cei care nu pîngăreau marile descoperiri și realizări omenești (cum ar fi forța atomului sau sateliții, de exemplu) cu teorii imbecile, meschine și ordinare. Cei care făceau cîte o descoperire erau considerați niște oameni morți și colegii lor se străduiau pe dată să-i dea afară din respectivele academii și universități fără milă și remușcări.

Tîmpenia asta era considerată drept una dintre cele mai demne manifestări ale unor suflete alese, și lucrul acesta era cultivat cu o grijă maternă încă din fragedă copilărie. Școlile, în care dascălii erau aleși nu datorită științei lor ci după felul cum își făceau nodul la cravată, se ocupau să-i chinuie pe copii pentru ca aceștia să atingă o perfectă imbecilitate. Profesorii vorbeau despre lucruri fără semnificație, în cuvinte goale, îi învățau discipline netrebuincioase, le insuflau idei aiurea ce aparținuseră mumiilor de acum două sute de ani și care, conservate în alcool, serveau ca să stimuleze sistemele geniale mai noi.

Iar pe cei care se arătau mai studioși îi denumeau „urși". Și printr-o severă catego-

risire legală, numai incompetenţii care aveau mai mult de 80% greşeli ortografice la probele scrise şi dovedeau o totală inepţie pentru operaţiile de împărţire puteau să ocupe înalte funcţii în Oraşul pe dos.

De aceea, se auzeau frecvent fraze elogioase de felul următor : „Cutare e un idiot notoriu ! E în stare să soluţioneze toate problemele, mai ales pe cele nerezolvabile ! Cutare poet este un imbecil de geniu !" etc. etc.

Şi în mijlocul debandadei acesteia în care totul părea cu susul în jos, bietul João cel fără Frică se forţa să nu se contamineze, respingînd ideea de a adera la logica absurdă a acestor moravuri şi ritualuri.

Nu înţelegea de ce, de exemplu, confuzioniştii se aşezau întotdeauna cu spatele la scenă şi se aplaudau pe ei înşişi ca nişte nebuni. De ce se adunau în cabarete funebre ca să plîngă laolaltă, în timp ce atunci cînd îi vegheau pe morţi rîdeau şi spuneau anecdote. De ce expuneau în muzee tablouri oribile ? De ce umblau pe plajă în veston şi cu guler tare (aşa cum prescria legea) şi de ce femeile umblau ziua în rochii de seară şi se duceau la baluri în costume de baie ? De ce atunci cînd cîntăreţii se urcau pe scenă, cel care cînta era publicul ? Şi, în fine, de ce muzicanţii din orchestrele simfonice se instalau pe scenă ca să asculte cu religiozitate concertele de tuse ale spectatorilor, toţi absolvenţi ai Conservatorului Naţional de Gripă Estetică şi de Bronşite ale Artei Aplicate ?

Dar, cum răspunsul la aceste întrebări se lăsa aşteptat, într-o bună dimineaţă, sătul de-a mai umbla cu capul în jos, João se hotărî să se arunce în primul tren (fie el şi cu aripi) şi s-o întindă din Oraşul pe dos.

În timp ce se gîndea la toate astea, ajungînd aproape de gară, dădu nas în nas cu un individ înspăimîntător. Era nici mai mult nici mai puţin un om cu picioarele pe pămînt, cu mîinile unde trebuiau, cu pălăria pe cap, cu cravata în jurul gîtului, cu cureaua la brîu şi cu pantofii în picioare.

Îşi căzură unul altuia în braţe ca nişte vechi prieteni.

— În sfîrşit, iată că întîlnesc o persoană cu judecată, un ins normal ! strigă João cel fără Frică în culmea bucuriei. Zău că mi-era dor de aşa ceva !

— D-apăi mie ! Ah ! De ce nu m-am născut în ţara ta ! se plînse bietul om.

— De ce ?

— Pentru că aici nimeni nu mă-nţelege... Pentru că eu plîng cînd sufăr şi rîd cînd mă bucur. Pentru că spun „bună seara" cînd e seară şi „bună ziua" cînd e ziuă. Pentru că nu umblu în costum de baie pe stradă. Pentru că aprind lumina noaptea etc.

— Asta dovedeşte că eşti cu capul pe umeri, îl consolă João.

— Asta aşa e... Crezi însă că mă ascultă cineva ? Aiurea ! În fiecare zi public articole de propagandă în ziarul meu clandestin *Cu capul pe umeri*, dar se pare că nu le citeşte nimeni. Pînă astăzi abia am reuşit să strîng,

în Orașul pe dos, 50 de adepți ai doctrinei mele.

— Nu e prea rău. Și umblă toți cu capul pe umeri ?

— Da, asta da ! Dar numai în casă, în familie. Cum ies pe stradă, încep să umble în mîini ca să nu devină suspecți... Într-o zi mi-am convocat adepții la o formidabilă manifestație de mase. Dar n-au venit decît trei. Chiar și ăștia umblau pe stradă în patru labe...

Și straniul individ își ridică brațele spre cer, disperat :

— Autoritățile mă acuză de trădare, închipuie-ți ! Zic că vreau să distrug tradițiile Rasei. Au înființat un jurnal ca să mă combată. *Pintenul*. După ei, poziția cu mîinile pe pămînt și picioarele în sus e pur spirituală... Un perdaf lovind stelele... o lovitură dată înălțimilor...

Dar nu mai putu să continue. Se auzi o rumoare de voci și vreo jumătate de duzină de inși săriră dintr-un automobil aerian și cît ai clipi din ochi îl îmbrăcară într-o cămașă de forță, îi puseră un căluș în gură și-l vîrîră în automobil, prins și legat fedeleș.

— După cîte văd, dumneavoastră sînteți străin ! observă unul dintre atacanți uitîndu-se la João.

— Cu deosebită plăcere. Sînt.

— Vă rog să scuzați accidentul, mormăi celălalt. Dar vorbeați cu un nebun periculos, scăpat de la balamuc.

— Un nebun ?... Cred că vă înșelați. Mi se părea perfect normal... Mi-a spus că e directorul unui ziar...

— Minciună ! zise celălalt atacant (să fi fost infirmier ? să fi fost polițist ?) cu ochii-n lacrimi de atîta rîs. E un sărman nebun, care are mania de-a ne obliga să mergem cu picioarele pe pămînt. Ca și cum ar fi posibil așa ceva !

— Adevărat !... ca și cum ar fi posibil ! repetară toți în cor, plîngînd în hohote.

Atunci João se făcu a nu auzi și o luă către gara cea mai apropiată. Era atît de tulburat, încît abia cînd ajunse în fața casei de bilete își dădu seama că n-are nici un sfanț la el.

Ca să facă rost de bani, nu găsi altceva mai bun de făcut decît să intre într-un circ ambulant, unde prezentă senzaționalul său număr de acrobație anunțat de acest afiș.

FENOMENALUL JOÃO CEL FĂRĂ FRICĂ ! Singurul acrobat care merge cu picioarele pe pămînt cu aceeași ușurință cu care onorabilul public merge în mîini.

Și după o săptămînă de succes nebun, João, cu punga doldora de bani, rupse contractul, se urcă într-un tren cu aripi în loc de roți și părăsi pentru totdeauna ciudatul Oraș pe dos.

VIII

Prințul cu urechi de măgar

De îndată ce João se sui în trenul cu aripi în loc de roți, apăru un conductor-robot din metal alb, care, cu o suită de gesturi mecanice, îl apucă de guler și îl duse pînă la respectivul compartiment unde două mîini mecanice, ce apăruseră din dușumea, îl așezară imediat pe un fotoliu destul de comod și moale.

Și, în timp ce privea la ecranul de televiziune panorama de afară cu munți, zări și nori, se cufundă într-o somnolentă meditație asupra problemelor sale.

Încotro se îndrepta trenul ?

Pe biletul pe care-l avea în mînă se putea citi un cuvînt scurt : Zidul — direcția exactă pe care i-o indicase fetei de la casa de bilete după ce aceasta îi spusese că nu există legături directe pe calea ferată cu Smiorcăiții.

— Avem linie numai pînă la sătulețele din Rezervația Naturală... îl avizase fata.

— Ei, atunci dați-mi un bilet pînă la locul cel mai apropiat de Zid, în direcția Smiorcăiți, se resemnă João.

Mititica îi dădu biletul și acum iată-l în drum spre acea destinație, dornic de-a scăpa și de tren, desigur un lucru bun pentru cei ce se ocupă de magie, dar destul de prost pentru un Smiorcăit pursînge, obișnuit cu trăirile intense și oneste, chiar dacă erau pline de tot felul de necazuri, de certuri și intrigi cu vecinii. Ce fel de tren era ăsta în care nu se afla nici măcar un călător în carne și oase cu care să stea de vorbă ?

— Oare oi fi departe de Zid ? suspină în sfîrșit cu voce tare, necăjit și neliniștit.

Și imediat, pe ecranul de televiziune din fața sa se deschise o gură cu buze fine care pronunță ușor următoarele cuvinte :

— Ești și nu ești departe !

Pe urmă, peretele din față deveni la fel ca mai înainte și João tăcu, începînd să rumege fraza aceea ambiguă.

Dar după cîteva clipe de călătorie (secunde ? minute ? ceasuri ? ani ?) João cel fără Frică întrebă din nou :

— Oare oi mai fi departe de Zid ?

Altă gură, de data aceasta enormă și cărnoasă, o gură de culoarea focului despică plafonul și declamă :

— Ești și nu ești departe !

În aceeași clipă (poate pentru a pedepsi avida-i curiozitate) reapărură mîinile metalice care apăsară pe un buton, aruncînd afară scaunul lui João — iar în timp ce cădea, se des-

făcu într-un fel de parașută formată dintr-o sută de aripioare de pasăre care începu să planeze în dimineața aurie.

Și așa se făcu că João fu așezat ușurel pe pămîntul verde al Marelui Principat al Nimănui, acoperit de livezi întinse pline de flori și fructe.

Își spălă fața la primul izvor pe care-l auzi gîlgîind printre pietre. După aceea, timp de ceasuri întregi, străbătu kilometri și kilometri de drumuri prăfuite, sub un cer senin, trecînd prin sate părăsite, fără a zări vreo suflare omenească.

Mai tîrziu, peisajul se schimbă ; plante de grădină, pietroaie, covoare de mușchi, licheni, roci, șopîrle care tăiau drumul și se ascundeau repede prin desișuri.

Dar om, nici țipenie.

Era o singurătate care-l făcea pe João să creadă în ipoteza că toți locuitorii pămîntului fuseseră expulzați.

Abia spre înserat, zări într-o pădure de la marginea drumului un domn cu înfățișare lugubră și melancolică, odihnindu-se pe trunchiul unui arbore tăiat.

— Vino-ncoace, că nu-ți fac nici un rău ! gesticulă el către João cu un aer protector.

— Și de ce adică să-mi faci rău ? zise băiatul șocat de atîta impertinență.

— Nu știi ce zi e azi ?

— Știu, e duminică, răspunse João, puțin neîncrezător în ceea ce spusese.

— Da, e duminică. Și atunci ? Asta nu-ți spune nimic ? îl întrebă domnul cel trist pe un ton enigmatic.

— Ascultă, adăugă João : te previn că nu sînt nici vrăjitor, nici nu cunosc obiceiurile din locurile astea, dat fiind faptul că sînt străin. Așa că trebuie să te explici.

— A, ești străin ? Ei, atunci nu mă mir de ce nu știi, se grăbi să se scuze necunoscutul.

Se auzi o rafală de vînt care mișcă ramurile și care făcu loc unei pauze scurte pe care João cel fără Frică o folosi ca să înceapă el interogatoriul :

— Dar tu cine ești ?

— Eu ? Nu ghicești ? Nu descoperi ? Nu știi ?

— Îți mărturisesc că nu.

— Hai ! Scormonește-ți mintea. Cînd un băiat merge ceasuri în șir fără să întîlnească pe nimeni și deodată zărește un om așezat pe un trunchi, cine este atunci omul acesta ?

— Nu știu. Ți-am spus doar ! Și João dădu din umeri, semn că e în zadar să-și piardă timpul pentru a descifra mistere fără importanță, care aveau oricum să-i fie explicate fără întîrziere.

— Sînt un prinț ! Ce ai fi vrut să fiu dacă nu un prinț ? exclamă cu bucuria puțin tristă a celui ce dezvăluie un lucru evident.

— Un prinț ?

— Păi sigur, un prinț. Prințul Infailibil. Un prinț care a fost la vînătoare, și, obosit să mai alerge atîta după iepuri și după căprioare a descălecat, a lăsat calul să se ducă

să pască în voie și s-a așezat la marginea drumului ca să mediteze la treburile țării.

João îl examină cu atenție. Că era vorba de un prinț, nu încăpea nici o îndoială. Se vedea după îmbrăcăminte și după zorzoanele tradiționale ale acestor eroi din poveștile cu zîne : căciula cu o pană care indica ordinul, pantaloni de catifea verde, ciorapi de mătase, botine cu fir de argint, capă, mănuși cu degetele tăiate și un pumnal la centură. Ceea ce contrasta era doar un mic detaliu : contrar prinților din basme sau cu alte misiuni magice, în general eleganți, frumoși și blonzi, acesta inspira groază : în afară de faptul că avea un soi de rît foarte roșu și cîrn, prezenta și două foarte lungi urechi de măgar.

— Încîntat s-o cunosc pe Alteța-voastră ! îl salută João, înclinîndu-se cu o curtoazie amestecată cu ironică ipocrizie. Sper c-o să-mi explicați acum misterul acela cu duminicile !

— O, e fără importanță... Mă refeream la legea care interzice supușilor mei să iasă din casă duminica.

— Cum ? Alteța-voastră îi obligă să lucreze duminicile și să se plimbe în zilele de lucru ?

— Nu ! Ce idee !... Numai că eu duminica obișnuiesc să mă duc la vînătoare... Și nu-mi place, și nici nu vreau să fiu văzut de vasalii mei.

— Scuzați, Alteță, dar nu-nțeleg care sînt avantajele acestei hotărîri... zise João. Oare, în acest fel nu riscați să pierdeți din popularitate ?

Prințul surîse blînd, cu complezența celui care primește sfaturi numai pentru că le consideră inutile :

— S-ar putea să ai dreptate, dar ascultă întîi și pe urmă te rog să-mi spui sincer dacă puteam face altfel.

João, lacom de povești, nu așteptă nici măcar din politețe ca prințul să mai insiste. Făcu o reverență scurtă, se așeză pe trunchi alături de Alteța-sa Urechilă care, în timp ce întunericul acoperea ușor albastrul cerului, își începu povestea așa :

— Cum ai observat poate, eu sînt foarte frumos.

— Ha ? Și João se încruntă tot.

— Da, sînt foarte frumos. Am o piele albă ca zăpada, un nas aproape grecesc, doi ochi în care a coborît tot albastrul cerului (așa cum a scris unul din marii noștri poeți despre mine) și mai ales o pereche de urechi minuscule, încîntătoare, demne de statuia lui Adonis. Găsești descrierea asta exagerată ?

— Vai, Alteță !... bîlbîi João fîstîcit.

— Eu nu găsesc. Cînd mă uit în oglindă cad în extaz, minunîndu-mă de mine însumi. Și în fiecare zi mulțumesc naturii pentru că m-a făcut așa de frumos și atît de perfect !

Băiatul nu avu curajul să-l contrazică și se încurcă în tot felul de cuvinte : Da, dar... ce legătură are asta cu... da... cu faptul că... da... duminica este... interzis... să ?

— Păi sigur că are... Nici nu-ți închipui ce tulburări sociale provoca frumusețea mea în rîndurile populației. De cum mă zăreau, fe-

meile leşinau de plăcere. Fetele alergau înnebunite după mine, numindu-mă zeu şi dîndu-mi coroniţe de trandafiri. Trecerea mea era totdeauna marcată de discuţii febrile urmate de dueluri şi de scene de gelozie. Se grupau în partide. Pe de o parte cei ce proclamau suprema frumuseţe şi armonie a trăsăturilor mele; pe de alta cei care idolatrizau ţinuta mea olimpică. Esteţii afirmau la unison că cea mai frumoasă trăsătură a mea e nasul. Pînă şi psihologii observau că bărbia mea denotă, după cum garantau ei, o forţă de caracter supraomenească. Dar toţi erau unanimi (în ceea ce priveşte laudele) cînd era vorba de un lucru indiscutabil: urechile, apreciate de toţi ca două autentice capodopere, fără pereche în lume!

— Nici nu încape îndoială! adăugă João malițios.

— Aşa că, pentru a evita aceste manifestări, n-am găsit alt leac decît să promulg, şi nu fără regret, această lege prohibitivă care a provocat o tristeţe generală şi proteste în regatul meu. Şi pentru a mai îndulci puţin legea şi a preveni o posibilă revoluţie a disperării, am pus să se ridice în principalele oraşe ale ţării diferite statui înfăţişîndu-mă, dintre care două ecvestre. Nu trebuie să-ţi mai spun că în jurul acestor monumente furnică o mulţime constantă, entuziastă şi vehementă care, văzîndu-mă, leşină din zori şi pînă-n noapte. S-a ajuns pînă acolo încît Consilierul pentru Igienă a instituit un serviciu de ambulanţă special destinat să transporte pe credincioşii

mei supuşi, care ajungeau la isterie, către spitalele de urgenţă instalate în pieţele publice...

În acest moment, o mierlă fluieră în arborele apropiat şi prinţul se întrerupse pentru a o asculta cu plăcere. După aceea reluă povestea cu o voce şi mai gravă:

— Cum îţi spuneam, ceea ce e de-a dreptul extraordinar este faptul că fiecare persoană din principatul meu mă vede într-o manieră diferită. Am avut ocazia s-o constat cînd am hotărît să ofer statuile acelea drept consolare iubitului meu popor. Am chemat atunci la palat douăzeci de sculptori şi le-am ordonat: „Modelaţi-mă! Sculptaţi-mă în lut, în marmură şi în bronz, arătaţi formele minunate ale corpului meu şi trăsăturile mele divine. Să nu inventaţi şi să nu încercaţi să mă arătaţi mai frumos decît sînt. După cum bine ştiţi, asta e imposibil. Mărginiţi-vă doar să reproduceţi fidel ceea ce ochii voştri văd şi nimic mai mult!"

— Şi atunci? întrebă băiatul, contemplînd din nou, cu insistenţă, oribilul rît al prinţului, ochii urduroşi şi înspăimîntătoarele urechi de măgar.

— Ei, şi atunci s-a întîmplat ceva de necrezut: zece sculptori mi-au prezentat zece statui într-adevăr frumoase, dar fără să semene de loc cu mine. Ceilalţi zece... nici nu ştiu cum să-ţi povestesc... au îndrăznit să aducă înaintea ochilor mei regeşti zece figuri monstruoase, nedemne, respingătoare, false... Văzînd monştrii aceia, m-am revoltat indig-

nat : „Cum, așa arăt eu ?“ „Așa arătați, Alteță.“ „Sînteți într-o ureche ! Nu se poate ! E imposibil ! Mă uit în fiecare zi în oglindă și mă cunosc foarte bine. Sînt frumos ! După ultimele statistici, în fiecare săptămînă leșină cîte 650.000 de persoane cînd mă văd. Pricepeți ? Sînt frumos prin definiție, pricepeți ?“

— Și statuile acelea monstruoase se asemănau între ele ? vru să afle João, ros de curiozitate.

— Da de unde ! Toate erau altfel ! Într-una, nasul semăna cu un cioc de vultur. În alta cu un ardei. În a treia cu o sfeclă. Și așa mai departe. O divergență totală ! Numai celebrele mele urechi, micuțe, elegante și fine au fost reproduse fidel de toți sculptorii.

— E extraordinar ! comentă João uitîndu-se încă o dată la incontestabilele urechi de măgar ale prințului.

— Da, e într-adevăr extraordinar. Atît de extraordinar încît împărțitorul Dreptății din principatul meu (care, firește, sînt eu) nu s-a dat în lături de a-i pune în lanțuri pe acei meschini sculptori, acuzîndu-i de înaltă trădare pentru că nu mă văzuseră cum trebuia. Și am chemat alții.

— Care au fost buni, nu ? se interesă João.

— Cum ? Aceeași poveste ! Nu reușeau să se apropie de chipul meu divin. Erau toți la fel. Și majoritatea lor au avut îndrăzneala să-mi modeleze niște rîturi de purcel, în loc de nas, și niște guși de curcan în locul bărbiei etc. Ce să mai spun, o serie întreagă de

crime de lezmaiestate care au fost imediat pedepsite după cum meritau.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă, pentru a rezolva problema, am convocat guvernul și am ordonat ca toți miniștrii mei să facă niște descrieri amănunțite ale trăsăturilor frumuseții mele incomparabile. Dar nici așa n-a mers ! Numai discordii. Cel de la Finanțe zicea că în ochii mei se află aur și că au formă de liră. Cel de la Marină că erau verzi ca marea. Cel de la Turism albaștri, etc.

— Și în fața acestei situații, cum a procedat Alteța-voastră ?

— Am dizolvat guvernul, dar am continuat să caut adevărul. Am chemat mai mulți poeți și le-am comandat poeme descriptive. I-am mobilizat pe pictori și le-am pozat pentru două mii de portrete în ulei. Am făcut un sondaj. Am organizat un plebiscit național. Dar totul în van ! Nici un portret nu coincidea. Fiecare mă vedea cu alți ochi. Numai în ceea ce privește o particularitate nu se ivea nici cea mai mică discrepanță : urechile. Urechile apăreau întotdeauna micuțe, fine, elegante, delicat cizelate...

Și prințul își mîngîie cu grijă lungile-i urechi de măgar.

— Era gata să las totul baltă, cînd mi-a trecut prin minte s-o caut pe vrăjitoarea Strigătului de Dincolo, faimoasă pentru știința sa secretă și înaltele-i cunoștințe. Am fost la ea și i-am zis : „Se știe că păstrezi într-un loc misterios adevărul ascuns într-o fîntînă. Poți

să mi-l arăţi ?“ „Pot, Alteţă. Dar ce anume doriţi ?“ întrebă vrăjitoarea. „Vreau să-l consult în legătură cu nasul meu, cu ochii şi cu bărbia. Despre urechi nu e nevoie“, zisei eu. Vrăjitoarea nu spuse nici pîs. Mă luă de mînă şi mă conduse în linişte către Pădurea celor o mie de Luni Verzi. După un ceas de drum se opri, deschise uşa unui copac şi mă invită să intru. Acceptai, coborîi o scară putredă şi după cîtva timp mă aflam într-un loc misterios, unde trăia Adevărul gol-goluţ.

— Şi l-aţi văzut ? I-aţi vorbit ? E simpatic ?

— Ah, prietene ! se plînse prinţul clătinînd din urechi. Nici nu-ţi închipui spectacolul pe care l-am văzut. În loc de o fîntînă mi-au apărut mii de fîntîni.

— Vreţi să mă păcăliţi ?... Mii de fîntîni ?

— Da, milioane de fîntîni în care se aflau milioane de Adevăruri diferite.

— Dacă aş fi fost eu acolo, nu ştiu ce-aş fi făcut într-o situaţie asemănătoare. Probabil c-aş fi fugit, dezorientat.

— Asta a fost şi prima mea reacţie. Să fug ! Să dau dracului şi Adevărul şi Minciuna. Dar vrăjitoarea nu m-a lăsat. M-a forţat să vorbesc cu unul dintre Adevăruri dintr-o fîntînă aleasă la întîmplare. Şi i-am făcut capriciul. Am ales la întîmplare una din fîntîni şi am strigat : „Adevărule, Adevăruţule, vino aici sus !“

— Şi el ? V-a ascultat chemarea ?

— A venit imediat. Şi-a scos căpşorul afară, m-a privit lung, a surîs şi la sfîrşit mi-a

zis foarte tandru : „Ai nişte urechi atît de mici, atît de fine, atît de elegante !...“ Şi pac ! A căzut în puţ.

— Extraordinar ! adăugă încă o dată João.

— Atunci am hotărît să termin cu discuţiile acelea inutile. M-am proclamat pentru totdeauna frumos. Am decretat dictatura frumuseţii mele infailibile ! Am ridicat cîteva statui cu chipul meu, acela pe care mi-l imaginam eu. Am ordonat poporului să continue să leşine şi niciodată n-am mai apărut în public, ca să nu mă mai enervez cu bănuieli absurde în ceea ce priveşte linia nasului sau a bărbiei. Nu găseşti că am făcut bine ?

Şi prinţul tăcu, cufundîndu-se în melancolia înserării care învăluia pămîntul. Apoi îl scrută cu privirea pe João şi, agitîndu-şi urechile, suspină cu un aer foarte confidenţial :

— Ştii ? Uneori mi-ar fi plăcut să fiu urît... Sînt zile cînd frumuseţea mea supradivină mă copleşeşte ca o carapace de plumb. Acum, de exemplu, mi-aş da titlul, coroana, principatul, gloria, totul, ca să fiu urît ca tine.

— Ca mine ? zise João încurcat.

— Da, ca tine... insistă prinţul. Jur că niciodată n-am văzut pe cineva mai urît. Ai nişte urechi de măgar !

— Eu am urechi de măgar ?! explodă băiatul, neliniştit, pipăindu-şi cu gingăşie urechiuşele sale în formă de scoică.

— Da, urechi de măgar. Se vede bine doar... îl asigură prinţul cu aceeaşi voce gravă.

Şi după ce se despărţi de João, care rămase perplex, Alteţa-sa Regală, din ce în ce mai urît şi mai urechiat, chemă calul cu un fluierat, încălecă şi dispăru în întunericul care acoperea în întregime pămîntul.

IX

Prinţesa nr. 46.734

Deconcertantul dialog cu prinţul Cel cu Urechi de Măgar nu zădărnici hotărîrea lui João de a-şi continua drumul pentru a ajunge la Zidul din apropierea Smiorcăiţilor, pămîntul natal pe care-l dorea atît, aici, în aceste depărtări. Dar degeaba străbătea coline şi munţi, sforţîndu-se să zărească din înaltul lor blestematul acela de Zid. Nimic, întotdeauna nimic.

— Oare oi fi departe ? nu rezista să se întrebe din cînd în cînd.

Şi răspunsul venea imediat, fatal, din Gura care-l urmărea prin văi şi prin vîlcele şi care cînd se ascundea în tufişuri, cînd striga prin fructele de pe arbori sau îşi deschidea buzele aurite chiar înăuntrul soarelui.

— Eşti şi nu eşti departe !

Sentinţa aceasta începea să-l înnebunească, deşi pe de altă parte îl încuraja să stăruie în intenţia de-a se întoarce printre semenii săi, de carne şi oase... la fel ca el şi care, recunoştea João, cam fără să vrea, viaţa ar fi fost

poate mai puţin stupidă în înlănţuirea ei de somn, lacrimi, revoltă şi muncă decît în lumea aceea plină de forţe secrete, dar monotone şi imbecile.

Mergea, mergea rănindu-şi picioarele din cauza rîpelor, dormind sub cerul liber, spălîndu-şi sîngele rănilor, alunecînd pe derdeluşuri şi enervîndu-se, şi aceasta devenea unica aventură a acelor zile de delăsare completă în care nu avea, ca să se întreţină, decît Gura aceea Itinerantă. În cele din urmă se plictisi şi ea să-l mai deranjeze, pînă cînd într-o bună zi, apărîndu-i din coaja unui castan, îi adresă lozinca : „Eşti şi nu eşti aproape“, după care izbucni toată într-un bocet îngrozitor :

— Ah, ce pisălogeală înspăimîntătoare !

— Sînt întru totul de acord, se boci la rîndul său João cel fără Frică. Sincer vorbind, Puterile Secrete au mai puţină imaginaţie decît oamenii.

Se însera şi João poposi într-o luncă de castani luminată de lună. O adiere uşoară îi resfira părul, din depărtări răsuna orăcăitul broaştelor în obişnuitele lor repetiţii corale nocturne...

— Trebuie să dorm ! îşi zise băiatul tolănit pe pămîntul plin de muşchi.

Dar înainte de a închide ochii, îşi mai aruncă încă o dată privirea spre firmament. Se ridică numaidecît surprins, sprijinindu-se pe coate ca să se încredinţeze bine de ceea ce vedea... Nici mai mult, nici mai puţin decît o frază

scrisă cu cărbune pe luna plină, pe care o silabisi rar :

CÎT MAI PUŢINĂ IMAGINAŢIE.

— Bine, dacă vor, zise băiatul aşternîndu-şi mîinile sub cap şi pregătit pentru a se distra cu aceste idioţenii ca s-adoarmă mai bine. Dar pînă acum nu mi-au făcut onoarea să-mi arate fiinţe fantastice, ca spre exemplu vreun balaur cu şapte capete. Puteau să fabrice o specie aparte pentru mine, cu şapte căpşoare de fetiţe dulci şi cu şapte bentiţe în cosiţe...

Şi João nu-şi mai lua ochii de la lună, aşteptînd răspunsul la dorinţele lui, care nu întîrzie :

BALAURII [1] CU ŞAPTE CAPETE S-AU DUS LA FRIZER ŞI, DUPĂ CUM VEZI, LE TREBUIE MULT TIMP CA SĂ SE COAFEZE.

— Dar prinţesele ? zise el fascinat de convorbirea aceea prin intermediul Lunii cu Cine Ştie Cine O fi Fost. Am cunoscut un prinţ care avea drept semn distinctiv nişte urechi de măgar. Haide ! Scoateţi-mi acum o prinţesă cu aripioare pe cap. Dar să fie o prinţesă după toate regulile.

[1] În limba portugheză *Bicha* (Balaur) e de genul feminin.

Răspunsul nu se lăsă așteptat. Apăru pe dată :

NU ESTE DECÎT O PRINȚESĂ LIBERĂ. CEA CU NR. 46.734. O DOREȘTI ?

— Păi, să vină prințesa Nr. 46.734, ordonă João cel fără Frică.

ATUNCI, FII PREGĂTIT.

Și cu acest ultim mesaj literele dispărură încetișor, luna crescu, crescu, crescu pînă ajunse aproape de trei ori cît o lună obișnuită, inundînd cu lumină roșie peisajul acela care părea vrăjit.

Între timp, João își dădea cu presupusul cum va intra în scenă prințesa cu numărul 46.734. Printr-o ușă apărută deodată în mușchiul de pe pămînt ? Sau va coborî din Luna Triplă, pe o scară din funii de mătase ?...

Dar n-apucă să înșire și alte ipoteze, pentru că în acel moment se auzi o melodie delicată de flaut și o mulțime de pitici, cu căpșoare ca niște arici de castană, cu bărbi din mătase de porumb, cu trupul de țînțar și cu patru rămurele întinse sub formă de brațe și de picioare, începură să țopăie în jurul lui João cel fără Frică.

Flautului i se adăugară după aceea, în ritmuri vrăjite, alte instrumente stranii, care completau orchestra aceea naturală, scoțînd sunete de frunze seci, de susur de apă și de clinchet de clopoței.

Odată terminat dansul, șeful piticilor, cu bagheta în mînă, (o baghetă roșie destul de grosolană) îl salută pe João foarte politicos și se opri în fața lui. João așteptă ca acesta, acum șezînd pe vine, să-i adreseze vorba.

— Unde se află Alteța-sa Prințesa Nr. 46.734? întrebă atunci João cel fără Frică plin de respectuoasă ironie, fără să mai piardă timpul cu întortocheli ipocrite.

— Prințesa numărul 46.734 ?... Excelența-voastră se referă, probabil, la fiica Regelui de la Castelul Unde Nimeni N-a Intrat și Nimeni Nu Va Intra ?

— Desigur... zise João cu aerul că o cunoștea pe prințesă de cînd era copilă.

Piticuțul îl privi cu ochii săi ca două grăunțe aurite și-i spuse :

— Cine știe unde locuiește prințesa !... Cine a văzut-o vreodată ? Trăiește de secole departe de oameni, etern tînără și neschimbată, în castelul Norilor Perfecți, de unde acum se spune că a dispărut răpită de Balauri... Și i s-a pierdut urma.

João surîse. Surîse și se gîndi : „În poveștile astea cu prințese intriga nu se schimbă niciodată. Prințesa fuge (sau este răpită de monștri, sau devine tristă, sau bea vreun elixir al morții provizorii), tatăl ei se neliniștește, promite marea cu sarea celui care o va scăpa de vrăji, și în ultimul act iată că apare, apoteotic, Cavalerul Ales, care o salvează și se căsătorește cu ea. Întotdeauna la fel."

Plictisit de toate astea, dar glumeț, insistă :
— Tatăl Prințesei este foarte supărat, nu ?
— Se spune că da.
— Desigur. Și a promis că i-o va da de nevastă eroului care va reuși s-o aducă la Palat ? Nu-i așa ?
— Da, domnule. Dar cum de-ați aflat ?
— Știu asta și alte multe lucruri pentru că mă numesc João cel fără Frică și sînt sătul pînă peste cap de practicile magice. Mai ales cu cele vădite. Nu sînt un nepriceput.

Piticuții, foarte încîntați, rîdeau pe ascuns în bătaia vîntului, în timp ce João, de data aceasta cu un aer solemn, continuă :
— Și mii de inși au încercat degeaba s-o găsească, nu-i așa ?
— Mii ? Mai mult de zece mii. Poate chiar un milion. Au venit cavaleri din cele patru colțuri ale lumii ca s-o găsească. Dar pînă astăzi nimeni nu i-a descoperit ascunzișul.
— Și regele ?
— În ce-l privește, își smulge părul și barba de supărat ce e. Și cu el suferă și cea mai mare parte a populației care-o iubește pe prințesă la nebunie, deși o cunoaște numai dintr-un portret : un desen al unui artist abstracționist, care se află în aproape toate casele și colibele țării.

Și, minunea minunilor : João cel fără Frică, deși știa că Prințesa Nr. 46.734 nu era decît o invenție, ca să-i treacă de urît în acea noapte de plictiseală magică, începu să se preocupe de soarta nenorocitei, poate îmboldit de plăcerea (destul de iluzorie) de a se simți el eroul ales

pentru acea aventură. În toată povestea asta n-ar fi acceptat alt rol decît cel principal. Sau erou, sau nimic !

Era, desigur, misiunea pe care i-o vor da. În tot cazul, ca să se încredințeze de asta — ah, deșertăciunea umană ! — îi dădu cîteva bobîrnace piticuțului :
— Spune-mi sincer : n-am fost eu cel indicat de soartă s-o eliberez pe prințesă ?
— Cred că da. Ca s-o eliberați și pentru încă altceva. Să intrați, în sfîrșit, în Castelul Perfect.
— Și castelul acesta este chiar așa de inaccesibil ?
— Se spune că este construit din nori. Cum îl atingi, se desface și dispare. E imposibil să-l atingi fără să-l distrugi.
— Atunci, cum vrei să intru într-un castel a cărui dușumea se sfărîmă la cea mai ușoară călcătură ?
— Într-un singur fel : descifrînd enigma care constă în a solidifica norii din castel fără să te atingi de frumusețea lor, secret pe care pînă astăzi nu l-a aflat nimeni... deși se afirmă că unii alchimiști, ascunși în subterane, posedă o formulă secretă salvatoare.
— Ei, pînă atunci ar fi mai bine să mă duc s-o caut întîi pe Prințesă...
— Și oare Prințesa există ?... A văzut-o cineva ?

Dar nesiguranța nu-l împiedică pe João să devină el singur cavalerul, realizatorul acelei Fapte Importante care, la urma urmelor, nici nu prea știa bine în ce consta. Pentru asta îi trebuia însă cel puțin un cal.

— Dumneavoastră nu puteţi să-mi procuraţi un cal ? îi întrebă.

— Un cal ? spuse piticuţul scărpinîndu-şi ţepii.

— Aşteaptă ! zise unul dintre ei. Acolo, lîngă cabana lui Zé Lemnarul se află un cal care trage o căruţă. Dar e atît de costeliv, sărmanul ! Parc-ar fi un schelet scăpat de la Muzeul de Zoologie.

— Nu-i nimic. Merge. Nu observă nimeni. Noaptea toţi caii par graşi.

Şi, avînd în frunte cortegiul gălăgios al piticuţilor săltăreţi, João străbătu aleea de castani luminată de Luna Vrăjitoare în direcţia cabanei lui Zé Lemnarul, unde văzu un cal prăpădit înhămat la un cărucior de transportat lemne.

— De unde dracu cunosc eu vietatea asta ? Dar degeaba îşi scormoni el memoria, că nu-l ajută. Poate din ilustraţiile unei cărţi.

Şi zise către şeful piticuţilor :

— Cum se numeşte mîrţoaga ?

Dar înainte ca micuţul să-l lămurească, căluţul necheză melancolic :

— Cum, nu mă cunoşti ? Uită-te bine la picioarele mele slabe ca nişte beţe. Şi la oasele acoperite de piele tăbăcită.

— Ei, ce vrei ? Nu-mi amintesc ! rosti João îmbufnat.

— Sînt Rosinante, omule ! se prezentă sărmanul animal cu un nechezat ce aducea a suspin.

— Calul lui Don Quijote ? Şi cum de-ai ajuns aici ?

Mîrţoaga suspină din nou şi, fără prea multe amănunte, îşi rezumă povestea în felul următor :

— Ce vrei ? Soarta. Cînd stăpînul meu a murit, m-au vîndut unor saltimbanci care m-au tîrît cu ei prin bîlciuri ca pe un record de slăbiciune. După aceea, trecînd din mînă-n mînă, am ajuns să fiu cumpărată de Zé Lemnarul...

— Şi nu ţi-e dor de viaţa ta dinainte ? Nu ţi-ar plăcea să cutreieri din nou lumea ca în frumoasele timpuri ale ingeniosului Cavaler al Tristei Figuri, Don Quijote de la Mancha ?

— Oo ! Ce mi-ar mai prii !

— Ei, atunci pregăteşte-te ca să mă serveşti! Mergem s-o găsim pe Prinţesa numărul 46.734.

Căluţul dădu din copite cu satisfacţie. Şi în timp ce piticuţii cei ţepoşi, plini de larmă, îl deshămau, îi mărturisi lui João :

— Ascultă, cavalere : pentru Prinţesa numărul 46.734 sînt în stare de orice sacrificiu ! Îmi dau şi viaţa.

Şi peste puţin timp, călare pe ososul animal, João strigă :

— Lăsaţi loc liber Cavalerului care urăşte Spada şi care, călărind pe glorioasele oase ale Rosinantei, trece prin această lume, mergînd dincolo, ca s-o caute pe frumoasa Prinţesă Nr. 46.734 din Împărăţia Norilor Veşnici.

Şi misterul începu să se dezvăluie curînd, graţie ajutorului dat de peisaj, care se hotărî să-l ajute pe João cel fără Frică.

— Ascultă !... îi sugeră un copac scuturîndu-şi vîntul din frunze. Ia-o la stînga, pe lîngă tufişurile acelea.

— Pe aici nu e bine ! îi piui mai încolo o cucuvea. Ia-o peste colină şi cînd ai s-ajungi în vîrful ei, întreabă pe pin.

— Coboară pînă-n vale ! îl sfătui pinul. Fîntîna îţi va indica drumul care duce către rîu.

— Ia-o pe lîngă apă, gemu izvorul. Cînd ai să vezi trei sălcii plîngătoare, opreşte-te şi strig-o pe Prinţesă.

Şi João făcu întocmai. Urcat pe bătrîna mîrţoagă a lui Don Quijote, coborî pînă la marginea rîului, moţăind de somn. Dar abia cînd răsări soarele, încolo, spre dimineaţă, dădu de cele trei sălcii.

Atunci opri mîrţoaga şi îşi aruncă ochii împrejur. Nimeni. Descălecă somnoros şi, frecîndu-se la ochi cu mîinile roşii de frig, strigă fără prea mare convingere :

— Prinţesooo !

Degeaba. Vocea fără ecou a lui João cel fără Frică dispărea undeva departe.

— Prinţeso ! Prinţeso !

Nimeni nu-i răspunse. Nici măcar ciocîrlia care apare dimineaţa.

Palid la faţă şi căscînd de obosit ce era, tocmai era să trimită la dracu şi pe Prinţesă şi Castelul, cînd Rosinante îl chemă la ea cu un nechezat surprins :

— Vino-ncoa, João ! Vino repede şi priveşte către rîu !

João cel fără Frică alergă într-acolo. Şi, plin de uimire văzu reflectîndu-se pe suprafaţa apei imaginea clară a unei femei de vis.

— Ce înseamnă asta ? murmură dezorientat, încredinţîndu-se că pe mal nu se afla decît el şi Rosinante. Unde este prinţesa în carne şi oase ?

— Este încă la Balauri, captivă.. susură o voce armonioasă, venind din rîu, uşoară ca un abur.

— Tu eşti cea care-mi vorbeşti, imagine ? reuşi să întrebe João cel fără Frică cu gura căscată.

— Eu sînt... zise imaginea cu vocişoara ei înfrigurată şi tremurîndă.

— Şi niciodată n-ai să te stingi ? Niciodată n-ai să dispari de-aici ?

— Niciodată.

În timp ce soarele urca pe cer, aruncîndu-şi lumina printre frunze şi răsfrîngînd-o în rîu, vocea ei devenea mai clară :

— Îmi pieptănam tocmai părul meu de aur cu un pieptene de argint, cînd Balaurii m-au atacat. Am încercat să mă apăr, dar n-am putut. Atunci, cuprinsă de milă pentru oamenii care mă iubeau atîta, privii pentru ultima dată către rîu. Am făcut asta cu atîta dragoste, cu atîta credinţă, cu atîta încredere, încît imaginea mea a rămas pentru totdeauna fixată pe suprafaţa apei.

— Eu vreau să te salvez, Prinţesă ! Dar nu pe tine ! Pe cealaltă. Spune-mi unde te afli ! Spune-mi mai bine unde se află ! Tatăl tău plînge zi şi noapte ! Poporul îşi pune cenuşă

pe cap !... Vreau să te salvez, Prinţesă cu Nr. 46.734 ! Vreau să solidific pentru vecie norii din împărăţia ta !

— Imposibil ! îl contrazise slab vocea din rîu. Sînt o imagine şi nimic mai mult. Du-te şi spune poporului că zac aici lîngă Cele Trei Sălcii Plîngătoare. Poate-i va mîngîia prezenţa mea ireală şi inutilă. Du-te şi fii fericit.

João cel fără Frică îşi vîrî degetele în apă, încercînd să atingă imaginea şi s-o smulgă din apă. Dar nu simţi în degete decît răceala ascuţită a apei care curgea.

Şi atunci, uşor melancolic, încălecă din greu pe coastele mîrţoagei şi plecă strigînd către toţi acei cu care se încrucişa pe drum :

— Prinţesa Nr. 46.734 nu e decît o imagine şi zace în rîu lîngă cele Trei Sălcii Plîngătoare. Prinţesa Nr. 46.734 e numai o imagine ! E doar o imagine !

Merse aşa ceasuri în şir, cînd strigînd, cînd dormind, pînă ce ajunse la cabana lui Zé Lemnarul şi, descălecînd de pe Rosinante, îl lovi amical cu palma pe gît.

— Ştii ceva ? îi necheză calul la despărţire. Am impresia că Prinţesa cu numărul 46.734 e una şi aceeaşi cu cea pe care stăpînul meu, ingeniosul Don Quijote de la Mancha, a căutat-o atîta timp prin această lume.

— Şi cum îi spunea el ? vru să afle João cel fără Frică.

— Nu ştiu şi nici n-am ştiut vreodată... Ce importanţă are numele ?... Dar e aceeaşi, sînt sigur... Prinţesa din Împărăţia care-nu-poate-să-nu-fie-nor !

— Aşa o fi, conveni băiatul. Dar stăpînul tău a comis o mare greşeală, ştii ? (De altfel, ca şi mine.) În loc să urmărească o imagine, trebuia să se ducă să-i ucidă pe Balauri...

Şi după ce aruncă sentinţa aceasta, João cel fără Frică se tolăni la umbra unui copac şi adormi, în timp ce Rosinante îşi reîncepea corvoada căratului lemnelor cu căruciorul, cu toată forţa scheletului său eroic.

X

Cei trei incompetenţi triumfători

João cel fără Frică se trezi dimineaţa tîrziu, zăcînd în fundul unei fîntîni seci, foarte adîncă. Schimbarea asta neprevăzută se petrecuse în timpul somnului fostului Cavaler care urăşte Spada, şi aşa destul de obişnuit cu acele urmăriri, aşa că se mulţumi să se întoarcă pe pietre şi să-şi rememoreze întîmplările. Şi nu ignora că fantezia magului aceluia leneş, Nu Se Ştie Cine Era, vroia să-l îndepărteze de drumul care ducea către Zid.

— Ei, acum ce-mi pasă ? Uite-aici sînt şi mai la adăpost... se resemnă João, fidel reţetei sale de fericire care consta în a aştepta nenorocirile ca şi cînd el ar fi fost cel care le-a provocat.

Menţinîndu-se aşa, în somnolenţa aşteptării, se mai răsuci o dată şi-i trecură prin cap şi alte gînduri :

— Totuşi, sînt curios să ştiu cum mă vor scoate de-aici. Prin cine ştie ce tunel neprevăzut care să fie în legătură cu rădăcinile adînci ale vreunui castan de prin apropiere ?

Sau transportat în ciocul Acvilei Înălţimilor ? A ! da ! ştiu. S-ar putea ca fundul fîntînii să înceapă să urce, să urce, aşa ca platforma unui ascensor... În fine, lasă că vedem noi.

În timp ce dormita, i se păru că-şi aude numele pronunţat de o voce hîrşîită.

Ridică ochii şi zări foarte sus, deasupra, trei capete care se zgîiau prin gura puţului.

— Sînteţi domnul João cel fără Frică ? repetă aceeaşi voce cu un gîjîit agrest.

— Sînt. Ce doriţi ?

— Haideţi ! Urcaţi !

— Să urc ? Cum ? strigă băiatul încercînd să se agaţe cu mîinile de pietrele acelea alunecoase, lucru imposibil.

— Sari ! insistă vocea aceea răguşită. E suficient să sari.

— Să sar ? zise întrebător João.

Şi deşi nu prea avea încredere în acest procedeu, hotărî să-l experimenteze. Se lăsă pe vine, îşi făcu vînt, făcu un salt şi vai, Doamne! În momentul în care, după cădere, atingea cu picioarele pămîntul, se simţi transformat într-o minge de cauciuc, şi, cît ai clipi din ochi, fu proiectat afară din fîntînă.

Cei trei oameni nici nu-l lăsară să respire. Îi căzură la picioare, smiorcăindu-se toţi în cor, într-o manieră abjectă :

— Salvează-ne, scumpul nostru binefăcător ! Salvează-ne cu bunătatea ta !

Şi, în genunchi, într-o poziţie de jelanie pe care João cel fără Frică zadarnic încerca s-o

respingă, i se agăţară de picioare şi începură să-i sărute pantofii.

Băiatul se scutură scîrbit :

— Ce înseamnă asta ? Hai ! Explicaţi-vă.

Cei trei se ridicară servili şi unul din ei, cel cu voce răguşită, se pregăti să vorbească. Era un individ dezgustător, grosolan, zdrenţăros, neras şi cu nişte papuci de vagabond în picioare.

Scuipă de două trei ori ca să-şi limpezească vocea şi se apropie :

— Domnul João cel fără Frică : cel care se află în faţa dumneavoastră se numeşte Zé Porcul... Asociatul meu este Băiatul Tăcut, mut din naştere... Iar celălalt cu figura aia de Blond e cel care-şi petrece vremea prin taverne, spunînd nişte versuri de se minunează toată lumea.

„Ia te uită, domnule.. îşi zise João. Nostimă colecţie !"

— Acum, să ştie Excelenţa-voastră, continuă soiosul de Zé Porcul, că nu ştim nici să citim, nici să scriem. Băiatul Tăcut se exprimă numai prin gesturi, iar Blondul miroase a vin de te trăsneşte. Pe mine, de asemeni, m-au acuzat că miros a ceapă, a usturoi şi a sudoare. Mă fac porc şi-mi dau tot felul de porecle urîte, aruncînd în mine cu pietre ! Băiatului Tăcut i s-a întîmplat chiar ieri acelaşi lucru, cînd voia să-şi vîndă elixirul său miraculos cu care se scot bătăturile şi care vindecă şi durerile de gît, pentru că, după cum Excelenţa-sa poate ştie, el este pantomimul. Prostănacul a fost cît pe ce să fie ars pe rug. În ceea ce-l priveşte pe Blond,

ăsta nu e bun de nimic. „Nefericitul" vinde foiţe cu versuri cam şchioape... Dar cum bea mai mult, nu-l mai ia nimeni în serios. Sîntem de-a dreptul nişte nenorociţi !

— Şi cu ce doresc domnii ca eu să-i ajut ? răspunse João cu violenţă. Îmi pare foarte rău de nenorocirile voastre, care nu s-ar fi întîmplat, desigur, dacă eu eram cel care conduce lumea, dar...

— Dacă Excelenţa-voastră ar avea bunătatea să ne asculte, zise Zé Porcul care scuipa din treizeci în treizeci de secunde, i-aş povesti cauza pentru care am venit să vă supărăm. Lucrurile s-au întîmplat aşa : ieri, ne aflam toţi trei aşezaţi sub un arbore şi ne plîngeam, ca de obicei, de soarta noastră, cînd am auzit o Voce (care venea dintr-o gură oarecare din aer) şi care ne-a vorbit cam în felul acesta : „Doriţi să fiţi fericiţi ?" „Desigur. Ce, mai încape vorbă ?"... răspunserăm noi. „Tu ce doreşti, Zé Porcul ?" „Vreau ca oamenii să nu se mai strîmbe scîrbiţi cînd trec." „Şi tu, Băiatule Tăcut ?" Şi Băiatul Tăcut le explică prin semne că dorea să-şi vîndă elixirele fără persecuţii şi fără insulte.

— Atunci ? le-o reteză João cel fără Frică, suportînd cu greu duhoarea şi murdăria celor trei nenorociţi.

— Atunci, Vocea a spus solemn : „Dacă doriţi să fiţi fericiţi, duceţi-vă la Fîntîna cea Seacă şi cereţi-i lui João cel fără Frică să-şi bage mîna în buzunar".

— În buzunar ? De ce ? se oţărî la ei João.

În acest moment, Băiatul Tăcut începu un discurs aiurit de gesturi, semne și schimonoseli și atît de lung încît băiatul închise ochii ca să nu-l mai audă. După el îl urmă Blondul cel tembel, beat turtă, recitîndu-i această improvizație :

Domnul João fără Frică
O vrea sau nu o vrea,
Să-și vîre mîna-n jiletcă
Să vază adevăru-n ea.

— Haideți, puneți mîna, scumpe domn, vîrîți-vă mîna, îl rugă Zé Porcul, aproape în genunchi.

— Puneți, puneți ! îl acompaniară în cor, implorîndu-l, tovarășii lui.

Și cu această rugăminte, îl forțară pe João să-și bage scîrbit mîna în buzunar — ceea ce coincise cu apariția, pe cer, a unui curcan, a unui papagal și a unui păun, fiecare cu cîte un pachet în cioc.

Curcanul dădu cel dintîi drumul cutiei înfășurate în hîrtie de mătase pe care erau scrise următoarele : „Pentru Zé Porcul".

Îl urmă papagalul, cu un colet adresat Băiatului Tăcut. Și, în sfîrșit, păunul aruncă din cioc legăturica ultimă care căzu drept în capul Blondului.

Nu trebuie să vă mai spun că cei trei prieteni deschiseră la iuțeală cutiile în care se aflau trei cadouri ce constau în următoarele :

Pentru Zé Porcul un costum al celei mai recente mode londoneze. Pentru Băiatul Tăcut o decorație academică foarte arătoasă și strălucitoare vîrîtă într-o cutiuță căptușită cu catifea galbenă. Iar pentru Blond, o coroană de lauri.

— Și cu astea ce să facem ? exclamară ușor dezamăgiți.

— Un lucru foarte simplu, le răspunse João cel fără Frică. Zé Porcul își îmbracă costumul. Băiatul Tăcut își atîrnă decorația Ordinului Papagalului Suprem, iar Blondul își pune coroana pe cap. După care, mergeți cu toții în oraș și gata !

— De ce ? ca să fugă cînd m-or vedea ?... se înfioră și gemu Zé Porcul. Ca să mă insulte ?

— Ce ? Păi n-ai văzut că aceste obiecte magice ne-au fost aduse de Cele Trei Păsări ale Aparențelor Profunde ?... Haideți ! Nu vă temeți ! Victoria e sigură !

Cei trei vagabonzi, convinși de aceste cuvinte de îndemn, nu mai ezitară. Zé Porcul își azvîrli zdrențele și își îmbrăcă costumul de gală, fin, și cu o croială impecabilă (ceea ce bineînțeles nu-i îndepărtă mirosul acru și nu-l făcu nici mai arătos).

La rîndul lui, Băiatul Tăcut își prinse la rever Insigna Ordinului Papagalului Suprem, iar Blondul își îndesă coroana pe cap.

— Și acum, la drum ! comandă João cel fără Frică în fruntea Falangei Prost Mirositoare. Spre cucerirea gloriei !

Sosiră la marginea orașului unde João le schiță un plan strategic în următorii termeni :

— Nu cred că e o tactică prea bună să intrați în grup. Întîi unul, pe urmă altul, așa o să fie mai înțelept. Nu sînteți de acord ?

Zé Porcul, mîndru de costumul său elegant, care-l încomoda cînd își mișca brațele, consimți pe dată :

— Facem tot ceea ce ne ordonă Excelența-sa. Hai, băieți, să îndeplinim ordinele Excelenței-sale.

— Bun, comandă João cel fără Frică ; atunci Zé Porcul va intra în piață primul. Voi doi mă așteptați pe mine.

Băiatul Tăcut, înzorzonat cu Ordinul Papagalului Suprem și Blondul, cu coroana lui de lauri, aprobară imediat planul lui João.

João (scobindu-se într-una în nas) intră în oraș în compania lui Zé Porcul, care acum era și mai sordid, și mai ridicol decît înainte.

Prima persoană pe care o zăriră, în depărtare, a fost o fată cu un ulcior pe cap, care se legăna toată îndreptîndu-se spre fîntînă.

— Du-te la ea ! îi susură băiatul lui Zé Porcul. Nu-ți fie frică.

Zé Porcul ascultă docil ordinul. Își căscă gura într-un surîs, arătîndu-și dinții putrezi care răspîndeau o duhoare pestilențială, și cu pași nesiguri se apropie de fată care, cum îl văzu, scăpă ulciorul ce se făcu mii fărîme și începu să strige stupefiată :

— Ah, ce bărbat frumos ! În viața mea n-am văzut pe cineva mai frumos ! Trebuie să fie un prinț, asta-i lucru sigur. Un Făt-Frumos ! Și începu să alerge aruncînd priviri halucinante, în timp ce vecinele apărură la ferestre, stîrnite de acest vacarm și de strigăte. Veniți să-l vedeți pe bărbatul cel mai frumos din lume ! Veniți să-l vedeți pe Prinț !

Peste puțin timp, sărmanul Zé Porcul era înconjurat de o mulțime de femei exultante, care-i căzură în genunchi adorîndu-l.

— Ah ! Ce frumos miroase ! zicea una, aspirînd cu venerație oribilul miros de mortăciune.

— Și ce zîmbet nobil ! suspina alta, sărutînd imaginar gura cu dinții negri ai vagabondului.

— E un Făt-Frumos ! urlau toate.

— Ce delicat e ! se extazia alta, făcîndu-i ochi dulci.

Pe scurt : a fost necesar să intervină poliția în toată debandada asta, pentru a-l scăpa pe Zé Porcul, zăpăcit, de entuziasmul furios al admiratoarelor.

Dar intervenția aceasta, în loc să calmeze spiritele le ațîță și mai rău. Se auziră strigăte subversive. Proteste. Înjurături. Amenințări că vor fi ridicate baricade. Și cine știe ce s-ar fi întîmplat, dacă președinta Ligii Femeilor Care Cred Că Există Feți-Frumoși nu ar fi sărit, energică, pe o cutie poștală, vorbind către mulțimea de femei în acest fel :

— Femei ! Am onoarea de a comunica Populației Feminine că Liga a hotărît să proclame în unanimitate pe domnul Zé Porcul drept Făt-Frumos și să-l considere oaspete de onoare al orașului !

Aplauze, ovații, leșinuri, șoapte, urale, delir, flori de portocal...

Și João cel fără Frică, satisfăcut de eficiența costumului magic oferit de Păsările Aparențelor Profunde, se retrase în căutarea celorlalte haimanale.

Băiatul Tăcut intră în oraş al doilea, foarte mîndru de decoraţia lui. Şi pe drept cuvînt, căci impresionă pe toată lumea, începînd cu domnul acela cu o barbă respectabilă care traversă anume ca să-l salute, scoţîndu-şi reverenţios pălăria :

— Excelenţa-voastră sînteţi o somitate. Sînteţi exponentul cel mai bun al Rasei.

— Este genialul orator Băiatul Tăcut... menţionă cu ochi plini de admiraţie João cel fără Frică.

— Ştiu bine, ştiu foarte bine... surîse bătrînul, clătinînd din cap cu înţelepciune. Cine nu-l cunoaşte pe acest faimos orator cu „gura de aur" decorat cu Marea Cruce a Papagalului Suprem ? Cu puţin timp în urmă i-am citit şi învăţat pe dinafară celebrul discurs filozofic şi ştiinţific : „Vidul n-a existat niciodată !" E cea mai mare personalitate din Peninsulă !

Şi drept rezultat : după un sfert de ceas, nefericitul surdo-mut gesticula în mijlocul unei mulţimi entuziaste, care îi cerea cu lacrimi în ochi :

— Vorbiţi ! Ţineţi un discurs ! Predicaţi ! Uimiţi-ne cu cuvîntul domniei-voastre ! Dar nici nu-i nevoie de cuvinte ! Ne ajung gesturile domniei-voastre ca să ne hipnotizaţi ! Urcaţi la fereastra Camerei Municipale şi făceţi-ne un mic favor al sublimei voastre elocvenţe !

Pantomimul, Băiatul Tăcut, se supuse, fiind cărat pe braţe pînă la sediul Municipiului.

— Să nu ai nici o reţinere ! îl încurajă João. Bagă-le elixirele pe gît !

Iar Băiatul Tăcut, mut din naştere, aşa făcu. Execută savantele mişcări ale braţelor şi mîinilor cu care obişnuia să elogieze miraculoasele calităţi ale soluţiilor contra bătăturilor...

— Ce tehnică retorică... şuşotiră toţi înnebuniţi. Spune prin gesturi ceea ce nu izbutesc cuvintele !

— Şi ce căldură umană ! strigă unul dintre ascultători, mişcat.

— Îţi merge la inimă... zise altul.

În consecinţă, sosi o delegaţie senatorială a Adunării Bătrînilor pentru a saluta pe Excelenţa-sa, Băiatul Tăcut, decorat cu marea cruce a Papagalului Suprem, invitîndu-l să ţină un discurs de la tribuna de onoare rezervată numai celor aleşi — în timp ce João, sătul de atîta exuberanţă, plecă să se ocupe de primirea Blondului, care-i întrecu cu mult pe colegii săi.

Într-adevăr, cortegiul triumfal de la intrare sosi la palatul regal, unde membrii efectivi ai Academiei de Arte se aşezară pe două coloane emfatice ca să-l primească. Băieţii de la colegii erau şi ei prezenţi cu buchetele de flori în mîini şi intonînd imnul *Salve, poeta !* învăţat în grabă în onoarea Oaspetelui. Şi datorită sesiunii respectivei asociaţii, se închiseră şi magazinele. În *Gazeta Guvernamentală* apăru decretul care anunţa două zile de sărbătoare naţională ca să celebreze vizita Geniului Unic. Universităţile îi acordară titlul de doctor *honoris causa !* Ca să ţină pasul, studenţii îi dădură titlul Legiunii de Onoare. Se tipăriră timbre speciale. Versurile şchioape ale Blondului în-

cepură a se învăța în școlile oficiale și fură citate în exemplele de fraze ale profesorilor și elevilor. În sfîrșit, poporul, într-un tumult de idolatrie feroce, îl ridică pe Poet, cu ajutorul unei macarale, pe piedestalul gol al unui monument construit de mai mult timp, așa pentru cine o pica, și unde îl ținură cîteva ore cu coroana de lauri pe cap, pentru a se bucura cu voluptate de interminabilele ovații.

— Adio, Blondule ! îi făcu semn de jos João cel fără Frică, amuzîndu-se peste măsură de mutra bețivanului.

— Adio, adio, pa ! îl salută la despărțire Blondul de pe înaltul său piedestal, avînd în mînă o umbrelă ca să-și țină echilibrul. Spune-le ăstora să-mi dea de băut. Mi-e o sete îngrozitoare.

Și termină cu aceste versuri șchioape de neuitat :

Iată-mă-s aici, crăpînd de sete,
João fără Frică de la Fîntînă.
Ce n-aș da ca astă coroană
Să-mi arate unde-i cîrciuma.

— Bravo ! clamă asistența în apogeul exaltării. Ce poet ! Ce epopee ! E o glorie națională ! Bis ! Bis !

João cel fără Frică nu voi să mai audă nimic. Întoarse spatele Statuii Vii și părăsi orașul în căutarea Zidului.

XI

João Fricosul

La bună distanță de Pădurea Albă care, după calculele lui João cel fără Frică, trebuia să străjuiască mult rîvnitul Zid pînă lîngă Smiorcăiți, eroul nostru zări așezată pe un pietroi, la marginea drumului, o fetiță, toată în lacrimi.

— Bine.. și surîse cu vizibilă poftă ! Iată copila fatală, copleșită de nenorociri, șezînd în mijlocul drumului, așa cum se obișnuiește în țările din basme. Acum, ca să mențin tradiția, ar trebui să mă apropii de fetiță și să arunc întrebarea de rigoare : „De ce plîngi tu, îngeraș... etc." la care ea m-ar răsplăti începîndu-și cantilena nenorocirilor... Ei, bine : Nu! Refuz să colaborez la farsa asta ! M-am născut în Smiorcăiți, și lacrimile nu mă impresionează. Plîngi ! Plîngi în voie, micuța mea !

Și, disprețuitor, João cel fără Frică își arătă indiferența de piatră făcînd cîțiva pași siguri.

Dar atitudinea asta neobișnuită o răni în mod vădit pe fetiță, care, imediat, din dorința de-a

se răzbuna, începu să scoată nişte urlete sfîşietoare, mai mult de-a dracului decît de durere.

— Hî-hî-hî-hî-hî !...

— Aşa, dă-i înainte, monologă băiatul. Vrei să stai de vorbă cu mine, nu ? Să te-ntreb : „De ce plîngi tu, îngeraşule, ai ?" Aşteaptă mult şi bine.

Dar cînd ajunse la vreo douăzeci de metri şi se jura pe tot ce are mai sfînt c-o să reziste acestui episod sentimental, iată că micuţa, cu o hotărîre subită, începu să fugă în urma lui.

— Neobrăzatule ! şi-l apucă de braţ, supărată. Nici nu vrei să ştii cauza nenorocirii mele ? Ce, sînt o păpuşă de cîrpă, sau ce sînt ? Şi-l îndemnă, uricioasă : Haide, prostule !... fă-ţi datoria, întrebîndu-mă de ce plîng ! Adu-ţi aminte că trăiesc singurică pe lume... Tata a murit. Iar mama, bolnavă de picioare, coase ziua întreagă ca să-şi întreţină familia. Iar fratele meu...

În acest moment (oare de cîte ori o fi repetat ea întîmplarea asta ?) îşi înecă ochii în lacrimi.

Iar João cel fără Frică, deşi îşi propusese să fie ca de piatră, nu rezistă milei care, puţin cîte puţin, îi năpădea inima şi-i dezlega nodul sughiţurilor în gît.

— Ei, ce i s-a întîmplat fratelui tău ?

— Nu ştiu... se smiorcăi fetiţa, ştergîndu-şi lacrimile de pe faţă. S-a rătăcit acum cîteva zile în pădure, cînd am fost să culegem mure şi fragi pentru prînz... Poate l-or fi mîncat lupii. Sau, poate şi mai rău : poate l-o fi răpit vrăjitoarea... Vrăjitoarea Fericirii-Forţate.

— Vrăjitoarea-Fericirii-Forţate... Ce nume mai e şi ăsta !... Şi de ce n-ai încredere în ea ? E aşa de crudă ?

— Se zice că e îngrozitoare. Sau, mai bine-zis, se presupune, pentru că pînă astăzi n-a văzut-o nimeni, ci numai victimele. În ceea ce priveşte aspectul exterior, opiniile diferă. Unii spun că are sîrmă ghimpată-n cap, că-i ies vipere din ochi, că are limba ca un fierăstrău, braţe de fier înroşit, degetele ca nişte curele de bici şi nişte picioare păroase, cu multe copite de capră, iar pe spate nişte aripi de liliac pentru nopţile de sabat...

— Haidee ! scuipă João scîrbit. Ce monstru! Trebuie s-o omorîm.

— Aşteaptă ! îi zise fetiţa. Nu toţi zic că-i aşa de respingătoare. Alţii jură că e de-o frumuseţe de vis, glumeaţă şi simpatică şi care nu locuieşte în Peştera Neagră, acolo unde stau toate vrăjitoarele, laolaltă cu o mulţime de cadavre şi de schelete, ci într-o Grădină cu porumbei albaştri, iluminată de un soare special, fabricat de flori...

— Pînă la urmă, ce vrea ea de la oameni ?

— Vrea să-i facă fericiţi, susţin partizanii Vrăjitoarei Frumoase. Fie convingîndu-i cu blîndeţe, fie punîndu-i în celule cu gratii mişcătoare...

— Dar adversarii ce zic ?

— Că-i înrobeşte pe oameni... Că suge sîngele femeilor... Şi că se întoarce în fiecare dimineaţă acasă cu doi, trei copii în poală.

João cel fără Frică deveni nemaipomenit de curios :

— Şi pe unde obişnuieşte să apară vrăjitoarea asta ?

— În Luminişul Oaselor, fix la miezul nopţii.

Urmă un moment de linişte, timp în care fetiţa reîncepu să plîngă cu gemete surde.

— Bine... se hotărî João, destul de puţin dispus să asiste la o nouă explozie de plînsete şi văicăreli. Mă duc pînă la Luminişul Oaselor.

— Atenţie la vrăjitoare !... îl sfătui micuţa, cu spaima în ochii ei mari.

— Fii liniştită... Acum numai fratele tău mă interesează. Pe vrăjitoare o las pe altă dată... Poate o conving să se domolească... Şi să-şi spună Vrăjitoarea-Care-Vrea-Fericirea-Numai-Pentru-Parşivi !

Şi cum micuţa nu mai termina cu sfaturile, cu un plîns tremurător ce-i acoperea vocea, João cel fără Frică îşi luă rămas bun şi plecă binişor, afundîndu-se în pădure cu siguranţa că va ajunge la Luminişul Oaselor fără să-l îndrume cineva, graţie simţului de orientare magică pe care-l obţinuse în mod automat de cînd intrase în Rezervaţia Naturală.

Într-adevăr, cu un sfert de ceas înainte de miezul nopţii, ajunse neîncrezător într-un loc unde nu existau arbori, înconjurat de pietre şi de roci cu înfăţişare de bănci, pe care eroul nostru îl identifică cu uşurinţă.

— Asta trebuie să fie Luminişul Oaselor... chibzui. Acum nu-mi rămîne decît să-l găsesc pe băiat şi să-l scot din ghearele Vrăjitoarei-Fericirii Forţate, şi pe care de altfel nu mi-ar displace s-o cunosc, ca să văd cu ce îşi piaptănă ea părul de sîrmă ghimpată. Poate cu un cleşte ?

În acest moment (probabil ca pedeapsă pentru faptul că glumise), se simţi apucat de două mîini nesigure şi auzi un clănţănit de dinţi, în timp ce o voce timidă şi întretăiată plîngea încetişor :

— M...ie...fr...ică...

Prima reacţie a lui João cel fără Frică, deşi ajunsese ca imprevizibilul să nu-l mai minuneze, fu să scape din strînsoarea şovăitoare a atacantului, pe care îl lumina o lună lividă. Dar se stăpîni şi, în loc să-l respingă, îl examină cu atenţie.

Era un băiat, cam de statura lui şi cu aceleaşi trăsături, ca un autentic frate geamăn, de care se deosebea numai prin ochii rotunzi, înnebuniţi de groază, părul zbîrlit, dinţii care-i clănţăneau ca nişte castaniete şi mîinile care-i tremurau într-una.

— M...ie... fr...ică... — repetă.

Ca să-l mai însufleţească, João cel fără Frică încercă să-i dea curaj :

— Frică de cine ?

— Fr...ică... de... t...ot... — clănţăni celălalt. Pen...tr...ucă...mă af...lu... sin...gur... a...ici.... De...co...paci... De... noa...pte... De...mi...ne...în.,, sumi... Hî...hî...hî...hî...hî... !

În acest moment, un vîntuleţ străbătu pădurea, ceea ce-l făcu pe băiat să se aciuiască mai aproape de João.

— N-auzi ! ...e...o...fan...to...mă... — gemu.

João cel fără Frică începu să rîdă cu poftă, ca să se audă rîzînd :

— Ce spui, prostuţule ? Ce fantomă, ce sperietoare ? Linişteşte-te că nu-ţi face nimeni nimic. Hai, fii cuminte, netezeşte-ţi părul, închide ochii şi în loc să-ţi fie frică de copaci, de vînt şi de lună, fă ca mine. Rîzi ! Cîntă ! Chiar dacă ţi-e frică... Auzi ? Şi să-l văd eu pe acela care vrea să treacă pe-aici ca să ne facă fericiţi !

Dar cu toate aceste sfaturi prudente, băiatul nu-l ascultă.

— Nu pot !... îi explică, fără să-l slăbească din ochi pe João cel fără Frică. De cînd eram în leagăn am părul zbîrlit şi am clănţănit întotdeauna din dinţi, speriat.

— Ei, atunci nu ştiu ce pot să-ţi fac ! Eşti bun de dus la bîlci, i-o reteză João, supărat.

Vîntul reîncepu să şuiere printre frunze : u-u-u-u-u-u-u...

— Cum te cheamă ?

— João Fricosul.

— Simpatică chestie ! spuse João cel fără Frică. Şi cum de-ai ajuns aici ?

— Ah ! Nici nu vreau să-mi amintesc ! Blestemata aceea de acvilă a înălţimilor care m-a luat de fundul pantalonilor şi a zburat cu mine prin văzduh şi prin nori, pînă m-a lăsat să cad în luminişul ăsta.

— Şi tu ce-ai făcut ?

— Nimic... Sînt şase zile şi şase nopţi de cînd stau aici, ascuns, tremurînd de frica lupilor, a liliecilor, a vrăjitoarelor şi a fantomelor, aşteptînd-o pe surioara mea...

— Bietul de tine ! zise João cel fără Frică luîndu-şi un aer protector. Cît trebuie să fi suferit ! Ei bine : de azi înainte s-a terminat

cu chinurile ! Eşti în paza mea. Am să-ţi dau cîteva lecţii şi ai să urmezi exemplul meu. Vrei ? Uite. Pe mine mă cheamă João cel fără Frică.

— Vai ! Nu-mi spune ! suspină João Fricosul.

— Bine. Acum, încearcă să te culci. Şi vezi, poate sfîrşeşti cu muzica asta de castaniete cîntată cu dinţii. Da ? Ştii, ca să fiu sincer, acum n-am chef să dansez ca spaniolii.

Şi cu o răbdare de frate, João cel fără Frică îl tîrî din luminiş, cu speranţa că va întîlni un tufiş bun pentru a dormi. În sfîrşit, văzu un loc ideal, sub nişte copaci bătrîni, plini de ramuri. Se aşeză acolo, şi îl sfătui şi pe tovarăşul său :

— Hai ! Culcă-te şi dormi.

João Fricosul îl ascultă. Dar nu trecură nici două-trei minute că se ridică îngrozit, cu degetele înfipte în braţele lui João cel fără Frică, şi scoase un strigăt înfiorător :

— Vai ! Sîntem pierduţi !

Degeaba se prefăcu Neînfricatul João că sforăie... Hor...hor...hor...hor...hor... Celălalt João, înnebunit de groază, continuă să-i arate, înfricoşat, copacii :

— N-auzi ?.... Nu vezi ?...

Supărat şi picînd de somn, prost dispus, João cel fără Frică încercă să-l liniştească :

— Sînt păsările care cîntă. Pentru numele lui Dumnezeu, să nu-mi spui că ţi-e frică şi de păsări... Hai ! Taci şi culcă-te.

Şi, cuibărindu-se din nou în patul de iarbă al pădurii, se hotărî să nu mai ia în seamă ţipetele groteşti ale fricosului.

Da de unde! Nu trecu nici o jumătate de minut, şi João Fricosul se agăţă iarăşi de tovarăşul său şi îi şopti la ureche :

— Nu... nu... sînt... păsări... Sînt... oameni...

— Mă laşi să dorm, sau nu ? se răsti João cel fără Frică, furios. Mîine dimineaţă o să avem destul timp ca să stăm de vorbă. Dacă nu mă laşi să dorm, să ştii că plec şi te las singur aici.

— Sînt oameni ! Sînt oameni ! Ţi-am spus, doar, zise din nou, insistînd.

Atunci, ca să-l calmeze, João cel fără Frică începu să scotocească prin ramuri. Şi i se păru că, de fapt, se profilează pe ici pe colo, printre frunze, nişte siluete omeneşti.

— Ai dreptate, sînt oameni ! îl aprobă João cel fără Frică cu vizibilă admiraţie. Sînt oameni care cîntă ca păsările. E ciudat, dar mîine dimineaţă dezlegăm noi misterul. Acum trebuie să dormim, ca să nu ne incomodăm vecinii.

— Să dormim ? Păi ce, pot să dorm ? Ce, tu găseşti natural ca oamenii să trăiască în copaci şi să cînte ca păsările ?

— Eu găsesc natural totul... Am văzut şi lucruri mai extraordinare. De exemplu : un papagal care vorbea ca un om.

— Da, da... Dar cel mai bine e să nu dormim, îi spuse, tremurînd, João Fricosul, lipindu-se de João cel fără Frică. Pot să ne omoare.

— Hai, nu te mai înspăimînta ! îl linişti, punîndu-şi capul pe frunze. Dacă ar fi mugit, atunci da, poate ar fi fost periculoşi... Dar aşa... Nu-i auzi ? Cred că sînt poeţi. Cîntă stelele şi luna. Laudă viaţa şi dragostea. Hai ! Strînge-te lîngă mine, João Fricosule. Nu te teme nici de natură, nici de oamenii care imită păsările.

Dar fricosul nu se lăsă convins şi dinţii continuară să-i clănţăne.

— Ah ! Dac-aş putea cel puţin să închid ochii, ca să nu mai văd luna ! se plînse.

— Nu poţi să-nchizi ochii ? De ce ?

— Nu pot să-nchid ochii, nu pot să nu tremur, nici nu pot să nu mi se zbîrlească părul ! cîrîi João Fricosul desperat.

— Atunci, foloseşte un fier de călcat ca să-l domoleşti, i-o întoarse celălalt João, cu vocea cleioasă a unuia care aţipeşte.

Dar, făcînd o sforţare inutilă de a rămîne treaz, întrebă :

— Şi de ce ţi-e frică de lună ?

— Pentru că seamănă cu o hîrcă... îi destăinui João Fricosul.

Dar João cel fără Frică nu-l mai auzi. Adormise încrezător în natură, în universul în care începeau să apară stelele pe cer — vegheat de lumina blîndă a lunii, care avea să ardă toată noaptea în camera sa de dormit.

În dimineaţa următoare, se trezi în concertul vesel al păsărelelor. Lîngă el, João Fricosul, cel care nu putea să închidă ochii, sforăia, acum, liniştit de lumina dimineţii şi de murmurul metalic al insectelor.

— E timpul să-i vizităm pe vecinii de sus, se întinse căscînd.

9 — c. 370

Și, cu o agilitate de maimuță, se sui pe trunchi pînă la coroana copacului, unde nu-i trebui mult ca să descopere, așezat pe ramuri, un cuib enorm și confortabil, cu un om înăuntru. „Poate-i o gorilă“, se gîndi el. Pe jumătate gol, cu ochii verzi, cu flori în păru-i țepos, nas ca un cioc de pasăre, surîs candid și fluierat de mierlă...

— Bună dimineața, îl salută João cel fără Frică, bucuros că există.

— Piu ! Piu ! Piu ! Piu ! îi răspunse omul în timp ce-i arăta amabil un colțișor moale unde să se așeze.

— Piu... piu... piu... piu... îi răspunse João cel fără Frică încercînd să imite cît mai bine limba păsărilor.

— Piu... piu... îi răspunse stăpînul cuibului.

— Piu... piu... piu...

Peste puțin timp, cîntecul său deveni atît de vibrant și de clar, încît locuitorii din copacii învecinați se treziră ca să-l asculte, minunîndu-se. Sau poate că era numai nuanța aceea atît de seducătoare pentru străini ?

— Ei ! fricosule João ! strigă João cel fără Frică de sus din copac, umflîndu-se în pene de atîta succes. Vino-ncoace, sus, să fluierăm puțin ca mierla ! Nici nu-ți închipui ce distractivă e chestia asta. Haide, urcă ! Poate ai vocație de pasăre, de graur, de exemplu... Ca să bagi frica-n alții...

Dar fricosul nu piui.

— Dormi încă ? Sau nu vrei să te urci pînă aici, prostovanule ? îi zise João cel fără Frică

incitîndu-l. Ascultă : nu vreau altă viață. Hotărît lucru, m-am născut ca să fiu pasăre.

Fără să-l mai bage-n seamă pe João Fricosul, cîntă ca un cocoș, cîrîi, ciripi, fluieră, piui, croncăni, sîsîi, mișcîndu-și într-una brațele, cu speranța vagă că printr-o vrăjitorie oarecare îi vor apărea aripi cu pene. Toate acestea, amestecate cu bucuria lacomă de a înghiți din oră în oră mîncăruri alese (clei și viermi sintetici) pe care oamenii-pasăre îi ofereau între piuituri și triluri.

Se înnoptă. Umbra îngropa pămîntul într-o liniște neagră. Oamenii din cuiburi își spuseră noapte bună cu niște cîrîituri dulci, așezîndu-se în culcușurile calde. João cel fără Frică se ghemui în colțul său ca să doarmă.

Cu sosirea nopții, însă, șuieratul vîntului, țipătul bufniței, răgetele îndepărtate ale fiarelor magice și întunericul înspăimîntător îl deșteptară din nou pe João Fricosul, care, cu părul măciucă, sfîșie iarăși noaptea cu strigătul neliniștit de ajutor :

— Păzitorul meu ! Păzitorul meu !

— Ce e ? mîrîi João cel fără Frică pe jumătate adormit. Hai ! Ce-i prostia asta ? Dacă ți-e frică, urcă aici, sus.

— Nu... Coboară... tu... Vi...no... să... vezi... Vino... aici... jos... Co...boară...

Ce putea face altceva decît să-l asculte ?

— Bine. Vin acuși !

Și dintr-un salt fu jos. Uf !

— Ce-i ?

— Hai să... mergem !... bîlbîi João Fricosul cu unghiile înfipte în brațul sărmanului can-

didat la starea de pasăre. Ținutul ăsta e vrăjit.

— De ce?

— Uite-te cum se mișcă piatra aia. Acolo!...

João cel fără Frică își îndreptă privirea în direcția indicată de degetul tremurînd al tovarășului său și, într-adevăr, observă o piatră enormă care se mișca încet.

— Vezi?... clănțăni fricosul, cu părul zburlit ca un arici.

— Văd... îi dădu dreptate celălalt João, foarte liniștit.

— Și ce, nu ți-e frică?

— Nu... Întîi, pentru că eu sînt João cel fără Frică, al doilea pentru că am jurat să ascund frica în mine, ca să nu mă disprețuiesc, al treilea pentru că o piatră care umblă nu-mi provoacă frică, ci numai curiozitatea de-a afla de ce umblă.

— Te rog, pe viața mea, hai să plecăm, clănțănea João Fricosul.

— Ești nebun! Acum nu mai plec de aici pînă nu descopăr misterul.

Și tăcu, pentru a analiza cu o atenție deosebită mișcările pietrei care — nu mai încăpea nici o îndoială — se mișca pe sol.

— Evident, e vorba de un fel de capac ce acoperă intrarea unui subteran... raționă João cel fără Frică adresîndu-se tovarășului său. Mișcată de un mecanism oarecare.

Concluzie care fu confirmată peste cîteva momente, cînd piatra se opri și cei doi băieți verificară existența de netăgăduit a unei intrări în pămînt de unde, după puțin timp, apărură în șir niște ființe omenești, mici de statură, murdare, abrutizate și tîmpe, lac de sudoare și care cărau în spate niște saci grei.

— Vai! Iată că a sosit ziua Judecății-de-Apoi, zise sufocat de teamă João Fricosul. Hai să fugim! Să fugim!

— Taci din gură! îi porunci João cel fără Frică. Vezi că pot să te audă!

Dar sărmanele ființe, o specie de animale-mașini, nici nu băgară în seamă prezența celor doi. Erau preocupate numai să care sacii către cuiburile din arborii cei înalți, sarcină pe care o executau cu un fel de hărnicie liniștită, docilă.

După cinci minute coborîră cu sacii goi și dispărură din nou prin deschizătura subteranului, piatra se mișcă și...

— Ai dreptate. Hai să plecăm! zise João cel fără Frică, cu o expresie melancolică și mirată.

— Să mergem! Să mergem! îl aprobă João Fricosul, dîrdîind într-una.

— Știi cine sînt oamenii ăștia? îl întrebă João cel fără Frică plin de dezgust.

— Nu.

— Sclavii care fac o muncă josnică și fără sens, ca să-i îndoape pe locuitorii din cuiburile de pene. Și în timp ce semizeii mănîncă, beau și-și petrec zilele în mijlocul florilor, aducînd cîntece de laudă soarelui, ceilalți se sfîrșesc în întuneric ca niște mașini negre și înspăimîntătoare.

— Și sînt oameni la fel ca și ceilalți, nu?

— Da, sînt. Nu găsești că asta e o nerușinare nemaipomenită? Și, plin de dezgust față

de viață : Hai să plecăm, Dîrdîilă !... Tu să-ți cauți sora... Iar eu să-mi găsesc Zidul.

Iar João cel fără Frică și cu João Fricosul agățat de el atît de aproape încît lumina lunii desena pe pămînt o unică umbră, începură a umbla strigînd către copaci :

— Adio, păsăroilor !

XII

Aerul otrăvit

Urmăriți de comentariile oamenilor-pasăre, cu piuituri de graur și cu țipete de bufniță, cei doi tovarăși rătăciră toată noaptea prin desișurile pădurii și tocmai cînd apăru soarele se apropiară de o peșteră săpată lîngă malul Colinei Roșii ; văzînd-o, João Fricosul holbă ochii imaginîndu-și șopîrle verzi și șerpi bătuți peste tot cu platină.

Obosit și somnoros, João cel fără Frică recurse atunci la altă metodă, contrară firii sale, și pe care o utiliza rareori : îi dădu mai întîi un brînci zdravăn, care-l făcu pe celălalt să se rostogolească în iarbă. Apoi, indiferent la behăiturile fricosului, îl tîrî înăuntrul grotei ținîndu-l strîns de reverul hainei și îl plimbă prin colțurile ei întunecate, ca să-i treacă orice motiv imaginar de teamă. (Erau de ajuns cele reale.)

— Nu vezi că aici nu-i nici un fel de dihanie ? Și adăugă cu un suspin : O să dormim aici împărătește.

Dar de-abia terminară preparativele pentru odihnă, că în grotă răsunară o groază de pietre care, în cădere, făceau un zgomot surd, acoperind complet deschiderea.

— Vai... o să... murim !... urlă imediat João Fricosul, începînd să tremure şi să geamă.

Dar Neînfricatul João, cu eroismul său flegmatic experimentat de mai mult timp în tot felul de aventuri miraculoase, îl făcu să tacă printr-un „pst" autoritar şi, bîjbîind prin întuneric, căută un loc unde să-şi pună capul şi să fie ceva mai moale, adică acoperit de muşchi pe care să se aşeze în linişte, aşteptînd sfîrşitul aventurii.

Dar nu aşteptă mult, căci rocile scrîşniră din nou şi pe peretele din partea opusă intrării, care acum era acoperită, apăru o uşă atît de lată, încît puteau trece doi oameni.

João Fricosul îşi făcu pe dată datoria, protestînd şi zbierînd. Începu să dîrdîie, să schiaune, să hălăluiască.. Dar în faţa bărbăţiei de neclintit a lui João cel fără Frică se resemnă şi cedă, urmîndu-şi tovarăşul care, cu mîinile în buzunar, înainta căscînd pentru a cerceta acel straniu palat construit în inima colinei.

Prima încăpere amintea de un fel de templu spaţios, căptuşit cu marmură verde şi care răspîndea o lumină blîndă, dar pătrunzătoare, în care obiectele şi corpurile deveneau translucide, fără să-şi proiecteze umbrele pe podea. În partea dreaptă, cocoţat pe un soclu monumental de aur verzui, se înălţa un idol monstruos cu douăzeci de braţe şi tot atîtea picioare.

— E zeul-miriapod !... zise amuzat João cel fără Frică, neputîndu-şi ţine, ca de obicei, limba.

Şi trecu în celălalt compartiment, de aceeaşi mărime cu primul, dar acoperit cu piatră roşie. Deasupra unui altar stropit cu sînge proaspăt, se înălţa o statuie ce reprezenta o femeie aşezată pe vine, cu cincizeci de capete, înfăţişînd diferite măşti, de la rîs pînă la groază.

Preţ de o jumătate de ceas, cei doi băieţi trecură prin nenumărate saloane şi încăperi sacre, de diferite culori, pline de simboluri barbare, care înfăţişau ba animale, ba oameni, într-un amestec infernal. Erau acolo lupi cu aripi de şoim şi cu gură de om, păianjeni cu picioare de copil şi ochi de pisică, bătrîni feroci cu picioare în urechi, fete cu copite de taur şi gheare de tigru în locul părului etc. etc. Era un întreg talmeş-balmeş.

— Mulţi zei au inventat oamenii ca să se simtă mai puţin singuri pe lume ! filozofa João cel fără Frică, mergînd încet, ca un vizitator într-un muzeu.

— Ce păcat că nu se află aici un ghid ca să ne explice ce înseamnă maimuţăreala asta îngrozitoare !

Şi mergînd aşa, încetişor, ajunseră în ultima încăpere, căptuşită cu granit, care avea un ascensor în peretele din fund.

— Bine. Parterul l-am văzut. Hai să vizităm acum primul etaj.

Şi Neînfricatul João, cu un evident dispreţ faţă de ţipetele speriate ale celuilalt João, îl

introduse cu forța în ascensor care, cu o viteză instantanee (dacă-mi permiteți expresia aceasta atît de improprie), urcă cei cincizeci de metri pînă la mansardă. Acolo, sus, se afla un covor rulant cu două scaune cu spătar foarte comode, ca ei să-și poată continua călătoria în măruntaiele colinei.

După ce reuși să învingă obișnuita rezistență a fricosului, care se văieta : „Nu se mai sfîrșește odată ! Ce nenorocire pe capul meu !" etc., cei doi João se lăsară transportați de scaunele rulante pe drumurile dintre roci, fascinați de lumina care emana de la pietre și care le pătrundea prin piele cu mîngîieri blînde. Se opriră tocmai pe o vastă platformă de cleștar albastru, aproape în întregime mărginită de oglinzi, unde João Fricosul, din obligație birocratică, începu să-i blesteme pe Vrăjitori.

— Văleu, maică, măiculița mea, niciodată n-am să mai ies de aici !

— Taci din gură ! îl admonestă João cel fără Frică. Dacă ți-ai vedea mutra pe care o faci acum ! Uită-te în oglinda aceea și-ai să vezi.

Ascultător, João Fricosul se uită la întîmplare într-o oglindă. Și începu să se smiorcăie cu nerușinarea lui nesuferită. Zise :

— Vai... ce... oroare !

— Ce ? Ți-e frică de tine însuți ?...

— Vino să vezi ! îi zise celălalt dîrdîind și acoperindu-și ochii cu mîinile.

João cel fără Frică nu se lăsă rugat și, după ce se uită, îl apucă rîsul. Căci îndrăcita aceea de oglindă magică, în loc să arate corpul lui João Fricosul, îi arăta scheletul !

— Da... ce... așa... sînt.. eu... pe.. din.. năuntru ? scheună fricosul cu părul măciucă. Cum, am în mine hîrca și tibiile astea ?

— Sigur că da. Ca noi toți, de altfel... confirmă João cel fără Frică rîzînd înțelegător.

— E îngrozitor ! Mi-e frică de mine ! Mi-e frică de tot ! Mi-e frică de scheletul care mă însoțește întotdeauna ! Ajutor ! Ajutor ! Scoate-mi scheletul dinlăuntrul meu !

Plictisit și dornic de-a scăpa de povara aceea incomodă, João cel fără Frică se îndreptă atunci către ușa gigantică de oțel care se afla la capătul platformei, apăsă pe butonul din colț, cele două aripi ale ușii se dădură în lături și flăcăul intră într-o cameră fantastică, de vreo zece metri lungime, cu João Fricosul în urma lui.

În aceeași clipă se simți apucat de niște degete înzestrate cu o forță ieșită din comun, și înțelese cu rapiditatea și prezența de spirit din momentele excepționale că se afla în mîinile unui uriaș (cîți metri să fi avut ? Trei, patru, cinci ?) cu o barbă lungă și cu un singur ochi pe care purta arogant un monoclu de mărimea unei roți de bicicletă.

— Ha ! ha ! ha ! se prăpădea de rîs monstrul. Iată că te-am prins, Neînfricatule João. Acum am să-ți vin de hac ! Ai să vezi ce gheare am și cum mușcă ! Să știi că de data asta e lucru serios, pricepi ? Sînt un uriaș de valoare, Răzbunătorul Ofenselor pe care nimeni nu le știe care sînt, în afara faptului că sînt teribile. Pricepi ?

Și, fără să-i pese de groaza lui João Fricosul și de șuturile violente ale lui João cel fără Frică, își smulse două fire de păr din barbă, îi legă pe băieți și spuse cu multă ură :

— Da... Am să mă răzbun !... Nu știu bine de ce și nici cum anume... Dar am să mă răzbun !... Am să fac cu tine ce mi-o trece prin minte. Pentru că puterea mea este fără limite. Vrei să vezi ?

Atunci colosul, cu un bobîrnac, îl transformă pe João Fricosul într-un crocodil cu ochii bulbucați. După care, îl făcu mici fărîme pe care le amestecă în mînă făcînd o bilă mare, pe care o vîrî în pielea rîioasă a unui broscoi de o jumătate de metru. În rezumat, bietul João Fricosul părea o grădină zoologică !

Pe urmă, zburătăci broscoiul cu o lovitură, astfel încît rămase numai un noduleț roșu și tremurînd...

— Iar acum ? se întrebă gînditor, umblînd furios de colo pînă colo. A, da, știu. Am să-l împrăștii prin aer.

Și, din două șuierături, João Fricosul se evaporă în atmosferă.

— Bine. Ăsta nu va mai plictisi pe nimeni cu tremuriciul lui ! mîrîi colosul, în chip de epitaf. Acum a sosit rîndul Excelenței-sale domnului João cel fără Frică.

Apoi, cu o mie de fițe grijulii, pentru a nu-l distruge înainte de soroc, îl apucă de chică și-l așeză în palmă, ca să-l examineze, minuțios, cu monoclul.

„De ce o fi avînd nevoie tipul ăsta de monoclu ? îndrăzni să se gîndească Neînfricatul

João cu o ultimă scînteie de curaj, încercînd să schițeze un plan de fugă, acum, în ceasul din urmă, deși nu știa bine cum... Da. Să fug ! Și de ce nu ? Ce mă costă dacă îndrăznesc ?“

Și îndrăzni.

Folosindu-se de un moment propice, în care monstrul își apropia mutra lui scîrnavă, João cel fără Frică se înălță, îl pocni peste monoclu, care-i căzu jos și, în același timp, cu o ușurință de acrobat, se furișă repede din mînă, intră sub haina uriașului, apoi prin pantaloni, iar din pantaloni în cizme... Și așa reuși să scape din ghearele colosului, care, zăpăcit și bîjbîind, pe jumătate orb, scuipa înjurături peste înjurături :

— Infamule ! Nenorocitule ! Pui de tîrfă.

João cel fără Frică în schimb nu mai putea de bucurie.

— Nu vedeți că uriașul e orb ? Dați-i ceva de pomană, pentru numele Domnului !

Cuvintele avură darul de-a mînia monstrul la culme, care, din ce în ce mai furios, arunca felurite amenințări :

— Ah ! Ce, crezi c-ai să-mi scapi, ai ? Să știi că te-nșeli. Răzbunarea e oarbă. Numai să te apuc cu degețelele mele (degețelele brutei măsurau vreun metru și jumătate) și ai să arăți ca un crab albastru, pricepi ?

Dar João cel fără Frică nu se sperie. Ca și cînd s-ar fi jucat de-a Baba Oarba, se zbînțuia de colo pînă colo pe lîngă picioarele lui...

— E mai bine să nu mă enervez ! Și colosul se așeză bombănind de ciudă. Vrei, nu vrei, peste cîtva timp ai să-mi pici tu în mînă.

După maximum cinci minute ai să începi să dîrdîi de frică. Ai să-ncepi să bîzîi că ți-e frică de vrăjitoare... Ce rușine ! Lui João cel fără Frică să-i fie teamă !

Apoi colosul se foi mulțumit, vorbind de parcă trăgea cu tunul :

— Știi de ce spun asta, băiețele ? Și pronunță apăsat și satisfăcut cuvintele. Pentru că acum îl respiri pe João Fricosul, pricepi ? Pe João Fricosul !...

Continuă să explice, cu poftă :

— După cum ai văzut, l-am transformat în aer. I-am schimbat părul în oxigen, ochii în azot, mîinile în vapori de apă, dinții în anhidridă carbonică... și drept rezultat : João Fricosul, împrăștiat prin aer, intră încet, încetișor, în tine. Uite : acum o secundă i-ai respirat un picior. Acum, un braț. Ești pierdut, prostuțule ! Peste puțin timp o să te văd în genunchi, cerîndu-mi iertare... Da, iertare, auzi ? Pentru ce ?... Poate pentru că existi... Știu și eu ! Ah, ce-o să mă distrez pe socoteala ta !

Auzind acestea, João cel fără Frică încercă să-și ascundă fiorul de frig care-l pătrundea pînă-n oase, și-și frămîntă mintea, dîndu-și acest ultimatum :

„Ori fug în două minute, ori m-am curățat !"

Și cu voce sigură, îi răspunse gigantului cu calmul, luciditatea și logica lui din totdeauna :

— Ai uitat însă ceva... Tu respiri același aer ca și mine... așa că... riscăm amîndoi.

— Păi tu nu vezi că eu sînt mai mare decît tine, dobitocule ? jubilă Uriașul Răzbunării, bătîndu-se cu pumnii în piept. Ca să fiu

cuprins de teamă, trebuie să-l respir pe João Fricosul cel puțin douăzeci de minute. Dar, peste cinci minute, cînd am să te aud cum o strigi pe maică-ta, am să deschid geamul și gata, o să intre aer proaspăt. Pricepi ?

Se scurseră cîteva momente de tăcere, timp în care João cel fără Frică studia cu vizibilă enervare fereastra care se înălța la cinci sau șase metri de la podea. Ah ! dac-ar putea să treacă prin ea ! Să-i spargă geamurile ! Dar cu ce ? Nici un obiect nu i se părea potrivit, cu excepția boldului aceluia de o jumătate de metru, care cîntărea mai bine de-un kilogram. Da, dar geamul putea să fie incasabil. Incasabil din punct de vedere magic, desigur.

— Îți mai rămîn două minute ! îl preveni uriașul.

„Nu, nu e nimic de făcut !... își zise sărmanul băiat, deși încerca să facă haz de necaz. Ce-mi rămîne de făcut, decît să mă supun destinului, să mă transform într-un crab, să mă căsătoresc cu o doamnă crăboaică și să mă înconjur de o mulțime de crăbișori... Dar cel mai rău nu e asta. Cel mai urît lucru e frica. Faptul că o să mă dau în spectacol. Rușinea de a-mi fi frică ! Scîrba care ți se..."

Dar se întrerupse. Palid, cu un presentiment dureros, își trecu mîna peste cap și avu senzația că ceva nu e în regulă cu părul lui. Și — blestemat să fie cerul ! Își dădu deodată seama că părul începea să i se facă măciucă. Încetișor, dar sigur.

— Mai ai un minut jumate ! tună monstrul, implacabil.

Tot părul lui João cel fără Frică se făcuse măciucă.

„Şi eu, care mi-am bătut joc atîta de prăpăditul acela de João Fricosul, îşi zise băiatul cu o sinceritate melancolică. Dar cine ar fi zis atunci c-o să ajung ca el ? cu părul măciucă ? Ah, Doamne, bine că cel puţin nu clănţăn din dinţi !"

Dar nu... Gigantul nu-l iertase nici de asta, spre marea lui bucurie.

— Ia te uită ! Ia te uită ! Ai şi început să cînţi muzica fricii ! comentă monstrul încîntat. Nici nu-ţi închipui ce melodios e valsul ăsta al fricii. Îţi vine să dansezi !

Şi nebunul de colos, ţopăind, începu să danseze de unul singur în mijlocul camerei....

Între timp, bietul João se transforma din ce în ce în João Fricosul. Ochii i se holbau îngroziţi, şi o nelinişte laşă îl devora pe dinăuntru. Peste puţin timp va trebui să ceară îndurare în genunchi... Ce îngrozitor !

— Mai ai douăzeci de secunde ! îl informă gigantul, frecîndu-şi mîinile cu o veselă ferocitate. Numai douăzeci de secunde !

Atunci se întîmplă un lucru extraordinar.

Dintr-o dată, João nu mai ştiu ce-i cu el. Cu braţele întinse rugător, cu ochii ieşindu-i din orbite, cu dinţii clănţănind, scoase un strigăt lung de panică şi desperare, care nu ştiu prin ce împrejurări fabuloase ajunse de se ridică, transformîndu-se într-o voce îndepărtată şi ascuţită, ieşind din cuvintele pe care mîna mea le mîzgălea pe hîrtie :

— Ajutaţi-mă ! Ajutor ! Domnule José Gomes Ferreira, salvează-mă ! Salvează-mă, domnule José Gomes Ferreira ! Ajutor !

Ei bine. Eu, José Gomes Ferreira, născut pe strada Muzelor din oraşul Porto, licenţiat în drept al Universităţii din Lisabona, poet, fost consul, fost figurant de cinema etc. etc., cu regret trebuie să spun că îl consideram pe João cel fără Frică pierdut din momentul în care uriaşul cu monoclu s-a folosit de mizerabila stratagemă a dizolvării lui João Fricosul în atmosferă. (Aceeaşi atmosferă, ţin să precizez, pe care noi toţi o respirăm de mult timp, doar că într-o doză ceva mai mică.) Şi, fidel crezului meu de cronicar imparţial, mi-am propus să descriu pieirea lui João cel fără Frică, deşi mi-a sîngerat inima cînd i-am auzit strigătul acela dramatic care m-a zguduit şi i-am văzut mîinile tremurătoare apărînd din cerneala cu care scriam cuvintele... Era un apel spontan la care nu m-am aşteptat — vă jur ! — venind din adîncurile subconştientului libertăţii cu care l-am înzestrat şi l-am convins să sară peste Zid, dăruindu-i cea mai nobilă virtute cu care se poate mîndri un om : curajul. Adevăratul curaj. Forţa inimii.

Şi de ce să nu mărturisesc că acest apel m-a mişcat într-atîta încît mi-au dat lacrimile ! Atunci am fost îndemnat să intervin fără reţinere pe lîngă Puterile Secrete care doreau să-l umilească. Nu. Nu, fetiţelor, nu consimt să-l transformaţi în crab albastru. Nici în ruptul

capului ! Cu aprobarea mea, nu. Cel puţin, nu înainte de a discuta problema pe larg.

Şi am discutat. În mod democratic. Ceasuri în şir (care încăpură, prin minune, într-o fracţiune de secundă). Pînă am ajuns la un acord (acesta, desigur, pentru că eu nu aş fi permis niciodată altul) : salvarea lui João cel fără Frică.

Aşa că, acum mai rămîne să inventez un procedeu oricît de absurd, cu care să-l ajutăm pe eroul nostru să evadeze din încăperea cu fereastră incasabilă şi uşă de oţel.

Hai să încercăm !

Scuzaţi-mi această divagaţie şi să reluăm firul poveştii...

Se întîmplă atunci un lucru într-adevăr extraordinar....

Deodată, pe peretele din faţă apărură două mici pete galbene, pe care João cel fără Frică le văzu. Doi nasturi de metal ? Poate. Dar nu încercă să se încredinţeze. Îşi adună ultimele puteri şi apăsă pe ele, cu inima înnebunită de ce se va întîmpla.

Şi, aşa cum era prevăzut, apăru imprevizibilul. Se căscă o crăpătură în marmură, prin care João cel fără Frică sări exact în momentul în care colosul anunţa cu o voce victorioasă :

— Gata, s-a terminat...

Dar nu mai sfîrşi. Crăpătura se închise la loc în urletele înnebunite ale celui rămas înăuntru :

— Blestematule ! Ai apăsat pe butonii magici şi acum nu mai pot să deschid nici uşa,

nici fereastra ! Ah ! Ce te-aş mai fierbe într-un cazan cu ulei fierbinte ! Şi să-ţi scot ochii ca să-i dau copiilor mei să se joace cu ei în loc de bile ! Şi să-ţi jupoi pielea ca să-mi fac o pereche de mănuşi ! Şi părul, ca să-mi fac o periuţă de dinţi !

— Ai vrea ! îi răspunse João cel fără Frică de cealaltă parte a încăperii... Peste o jumătate de ceas ce-am să mai rîd eu uitîndu-mă la mutra ta, la capul tău cu părul măciucă, îngenunchind şi cerîndu-mi iertare... Ce ruşine ! Un uriaş fricos !

Monstrul nu-i răspunse căci, înnebunit de furie, lovea cu piciorul în uşă, în timp ce João cel fără Frică, aşezat pe spate pe podea, aştepta răbdător începutul spectacolului prezentat de uriaşul în care intrase sufletul lui João Fricosul.

Fură necesare numai zece minute pentru ca Răzbunătorul Fără Monoclu, transformat de frica împrăştiată în aer, să rostească acest monolog, plin de mugete şi de rugăminţi :

— Nu-mi faceţi rău !... Mi-e frică !... Nu mă bateţi !... mămicooo : ascunde-mă sub fustele tale !...

Şi vrînd-nevrînd, João cel fără Frică, temîndu-se totuşi de vreo altă cursă, mai aşteptă puţin, după care apăsă pe buton ca să redeschidă crăpătura.

Sărmanul uriaş ! Şedea într-un colţ în genunchi, cu părul zburlit şi cerea iertare cu mîinile împreunate, cu dinţii clănţănindu-i ca nişte clopoţei de fildeş şi bîţîind din picioare... Din ochiul orb i se scurgeau lacrimi de groază.

— Nu mă omorîţi !... Mi-e frică de moarte ! implora nefericitul cu o voce tremurătoare.

— Stai liniştit, că nu-ţi fac nici un rău ! îl domoli João cel fără Frică cuprins de milă. Sincer vorbind, îmi faci numai scîrbă. Ţine, prostălăule !

Şi îi trînti un picior în spate.

După aceea, senin şi dispreţuitor, ieşi din camera Uriaşului Răzbunării mulţumit de a nu se fi răzbunat.

XIII

Ţara fabulelor

Pierzîndu-se din nou în întunecimea nopţii, João cel fără Frică, toropit de oboseală şi de somn, se aşeză la prima răscruce şi se culcă, adormind buştean.

Se trezi în zori cu un tremur, simţind că peste el treceau o sumedenie de furnici pe care, deşi pe jumătate adormit, nu le strivise ca printr-o minune.

Se auzi o voce groasă şi răguşită de undeva de jos :

— Nu te mişca ! Ne retragem în ordine. Atenţie ! Nu ne strivi !

Obişnuit fiind cu lumea absurdului magic, la urma urmelor la fel de plicticos ca şi absurdul natural de la Smiorcăiţi, nu se miră de loc, mulţumind însă furnicilor care, în loc să-l mănînce de viu, îi rugau pe zei să nu le calce în picioare !

— Nu te mişca ! recomanda vocea cea gravă. Mai avem un batalion.

Şi, în timp ce furnicile alunecau două cîte două, eroul nostru, nemişcat şi lungit pe burtă, cerceta întunericul cu ochii, încercînd să-l descopere pe comandant. Îl zări în sfîrşit undeva, în fund. O ditamai furnica, postată în fața unui minuscul microfon, care-i amplifica vocea transmisă de un difuzor atîrnat în tavan.

— Ce ai ? sări imediat cînd băiatul făcu o uşoară mişcare în care bănui o spaimă înăbuşită. Te-a pişcat vreunul din soldații mei ?

— Nu. Ce idee !... Soldații tăi sînt foarte delicați. Au în picioare nişte botoşei care gîdilă...

Rîseră de gluma asta. Şi după ce hohotele se potoliră, João cel fără Frică se temu să nu fie de prost gust dacă nu se preface, aşa, pentru ceremonial, uluit. Şi făcu ochii mari :

— Îți mărturisesc că în viața mea nu mi-a trecut prin cap să aud vreo furnică vorbind, şi încă la microfon !

— Ei, că asta-i bună ! Păi nu ştiai că pe timpuri animalele vorbeau ?

— Da... pe timpuri... Dar acum...

— Aşa-i, admise furnica, majoritatea animalelor au devenit mute. Ce vrei ? Oamenii spuneau atît de multe prostii încît într-o bună zi, animalele, ca să nu se mai confunde cu voi, au declarat grevă generală, greva tăcerii, care mai durează şi astăzi... Grevă pe care au trădat-o numai papagalii şi alte cîteva păsări de categorie inferioară.

— Aşa se întîmplă de obicei. Nu există grevă fără „galbeni"[1], o întrerupse João cel fără Frică, numai aşa, ca să nu tacă.

Dar furnica îi răspunse prompt :

— La noi nu se numesc „galbeni". Noi le spunem „verzi" sau „negri"...

— Aha ! zise băiatul cu adecvata admirație curtenitoare.

După care aruncă o întrebare logică, pentru a putea continua conversația.

— Dar voi nu sînteți „verzi", nu ?

— Noi ? tuşi furnica, răguşită de indignare. Noi, „verzi" ? Nicidecum. După cîte văd, nu cunoşti de loc împrejurările în care animalele au declarat greva tăcerii... Atunci au hotărît, de asemeni, să instaleze într-un loc greu accesibil Muzeul Viu al Fabulei, unde continuau să vorbească aşa cum era în epoca de aur...

— Şi eu mă aflu în muzeul acesta misterios ?...

— Desigur... Ai descoperit din întîmplare intrarea secretă în Țara Fabulelor, descrisă de marii noştri cronicari Esop, Fedru, La Fontaine.

— Curios !... zise João cel fără Frică, interesat fără să vrea. Şi dumneavoastră respectați morala din fabule ?

Furnica nu se grăbi să-i răspundă. Reflectă cîteva momente înainte de-a rosti aceste cuvinte grijulii :

— Vezi că... obiceiurile noastre evoluează şi ele...

[1] Adică spărgători de grevă.

— Am observat. Dumneavoastră sînteţi civilizate. Aveţi pînă şi microfoane.

— Dacă măsori civilizaţia după maşini şi aparate, atunci încă n-ai văzut nimic... se făli furnica. Nici nu-ţi închipui cum arată acum muşuroaiele noastre : au curent electric, ascensoare, radar, camioane ca să transporte alimente către Silozul Central, măşti împotriva D.D.T.-ului etc. etc.

Şi după tăcerea aceea fatală, care întrerupe întotdeauna dialogurile, continuă demnă şi elocventă de parcă ar fi repetat fragmente din „caietul cu notiţe" :

— Şi... Bineînţeles... Aici... ca în toate... societăţile... Înţelegi ? Ei bine... Animalele se împart... se împart, desigur... Cred că observi... se împart în două grupe : cei care se încăpăţînează... da... încăpăţînaţii care respectă aparenţele moarte... Şi creatorii de iluzii... Da. Nu ştiu dacă observi ?... Creatorii de iluzii ale unor noi aparenţe...

Ajungînd aici, respiră profund, îşi luă avînt şi zise scurt :

— Noi, după cum ai putut vedea, aparţinem celui de al doilea grup.

João cel fără Frică aruncă atunci această întrebare indiscretă :

— Dar greierii ? Cum îi trataţi acum pe greieri, cînd aceştia vin să vă ceară de pomană ? Îi trimiteţi să joace, ca pe timpuri ?

Furnica îi aruncă răspunsul :

— Aaa !... Te referi la sentinţa clasică : „Ai cîntat ? Acuma joacă" ?... nu ?

João cel fără Frică o aprobă dînd din cap, şi ea continuă, cu tragere de inimă :

— Trebuie să-ţi spun că în ultimele decenii diferitele mişcări revoluţionare ale Muncitoarelor care strigau „Să dăm de mîncare greierilor !", „Jos La Fontaine !" au tulburat ordinea seculară a muşuroaielor... Şi aşa au început să se impună pe ici, pe colo, noi reguli de morală, completînd faimoasa fabulă, de acord cu politica altruistă a noilor puteri sociale, foarte amatoare de muzica concretă a greierilor. Din nefericire, însă, catastrofala experienţă de a încerca să-i susţinem pe sărmanii muzicanţi-poeţi cu hrana noastră, a furnicilor harnice, a deziluzionat şi pe cei mai inveteraţi idealişti. Nu după mult timp am observat că greierii nu mai suportau alimentele din depozitele noastre (noi avem neapărată nevoie de alimente diferite) şi piereau. Unul dansînd, alţii cîntînd, dar toţi în mod frumos, constatîndu-se (ei înşişi au răspîndit această legendă) că le ajungea ca să trăiască numai mireasma metafizică a ierburilor şi a luminii soarelui... A luminii soarelui, închipuie-ţi ! Aşa că : încetul cu încetul am ajuns să...

Se opri, şovăind. Dar, ajutată de privirea întrebătoare a lui João cel fără Frică, se spovedi :

— Am ajuns să-i mîncăm.

— Să-i... MÎNCAŢI !

— Da... Să-i mîncăm. Cu foarte multă părere de rău, dar nu exista alt leac. Ar fi fost o crimă să nu folosim carnea aceea atît de proaspătă şi atît de lirică, nu găseşti ?! Aripi-

le, de pildă, sînt un deliciu !... Ne dau o senzaţie de libertate !...

Şi cum observă semne de vădită dezaprobare în gesturile lui João cel fără Frică, începu să acuze puternic, cu o deosebită abilitate strategică :

— Dar să nu-i plîngi pe puturoşi, auzi ?... Cîntatul pentru ei era muncă în toată regula ! Şi ce muncă ! Mai grea decît a noastră, care-i ascultam. Era o manieră de a tăia cu ferăstrăul muzica...

Ofensată şi tuşind demn, furnica se retrase solemnă, cu João cel fără Frică pe urmele ei, nerăbdător de a vizita Muzeul în Aer Liber al Fabulei Vii.

Îi trebuiră numai cîţiva paşi pentru ca, o dată ajuns pe malul Lacului cu Nămol Verde, să se minuneze de alt spectacol neobişnuit : o broască şedea lîngă un bou ce se străduia din greu să devină mititel.

— A, iată şi personajele fabulei „Broasca şi boul", îşi aminti Neînfricatul João cu un zîmbet interior. Mama mi-a povestit-o de mai multe ori. Într-o bună dimineaţă doamna broască s-a întîlnit cu domnul bou şi, invidioasă de impunătorul fizic al partenerului său, nu ştiu prin ce minune a ajuns să se umfle şi să se umfle, să se tot umfle... Şi atîta s-a umflat, că pînă la urmă a plesnit !... Acum lucrurile s-au schimbat. Broasca se umflă, da, dar boul, la rîndul său, se dezumflă, se dezumflă şi se face mic, mititel... Ia să intru în vorbă cu ei să vedem ce se întîmplă aici.

Şi se apropie încetişor :

— Bună ziua, meştere Bou.

— Bună ziua, meştere Om... îi răspunse animalul uitîndu-se la el cu ochi încrezători.

— Ce înseamnă asta ?... Te faci din ce în ce mai mic ?

— Desigur... mugi boul, ajuns la jumătate din corpolenţa lui obişnuită. Nu găseşti nedrept ca eu să fiu aşa de mare şi broasca să fie aşa de mică ?

— Să nu-mi spui că vrei să-i concurezi pe bouleţii aceia de lut care se vînd prin bîlciuri...

— Nu... îl lămuri meşterul Bou. Nu urmăresc aşa ceva ! Ci numai să am soarta fratelui meu care a descrescut atîta, s-a făcut atît de mic, de mititel, încît ajunge să fie strivit şi de un cărucior de mînă !

— Să ştii că nu pricep ! spuse João cel fără Frică plictisit de a tot rezolva probleme încîlcite.

— E foarte uşor... Broasca şi cu mine, ca să nu ne duşmănim, am hotărît următoarele : eu să mă fac un pic mai mic şi ea un pic mai mare, aşa încît să ajungem amîndoi la fel !

— Dar, adăugă băiatul, în fabula lui La Fontaine domnul Bou nu era cîtuşi de puţin de acord cu pretenţiile broaştei.

— Ei, asta se întîmpla înainte ! Astăzi, totul a evoluat în Ţara Fabulei, obiectă răbdătorul rumegător, pierzîndu-şi răbdarea. Am hotărît să fim egali şi pe nimeni nu-l interesează asta !

João cel fără Frică dădu din cap a neîncredere. Şi se pregăti să le lase în pace pe cele

două animale în lupta lor pentru egalitate. La despărţire, îi vorbi tacticos şi ca o persoană educată ce era :

— Consider că atitudinea dumneavoastră e foarte lăudabilă, deşi, ţin să vă mărturisesc, metoda mi se pare puţin... cum să spun... Ei bine... Oarecum... primitivă...

— De ce ? mugi meşterul Bou, insistînd în stupiditatea lui suavă.

Drept răspuns, João cel fără Frică se strădui să găsească cuvintele potrivite pentru a-şi expune logica puţin încîlcită :

— Pentru că... Ori mă înşel eu foarte tare... sau, ştiu eu... nu trebuie să confundăm egalitatea cu identitatea... Axiomă foarte vulgară, de altfel... Pentru că, din punct de vedere exterior, dumneavoastră veţi fi întotdeauna inegali.

Şi urmîndu-şi firul raţionamentului, continuă, ca să nu piardă şirul :

— Închipuiţi-vă, de exemplu, că doamna Broască, ajungînd la mărimea meşterului Bou, i-ar invidia acestuia coarnele. Cum rezolvaţi atunci problema ?

— Ei, asta-i ! vorbi broasca pentru prima oară. O să-mi comand unele false. De cauciuc sau de plastic...

— Bine, ar fi o soluţie, aprobă João cel fără Frică. Dar dacă meşterului Bou i-ar veni cheful să orăcăie ?

João cel fără Frică se folosi de momentul de tăcere penibilă a celor doi parteneri, pentru a continua :

— Asta se poate rezolva numai dacă domnul Bou o să înghită un disc cu înregistrări de ale doamnei Broaşte... Nu văd altă soluţie... Deschideţi deci ochii. Cu toate eforturile făcute, vor exista întotdeauna deosebiri exterioare între voi doi... care, la drept vorbind, nu sînt propriu-zis inegalităţi, ci numai diferenţe...

— Şi atunci ? rumegă Boul, citindu-i-se în ochi că nu pricepea cum vin lucrurile.

— Atunci, nimic. Urmaţi-mi sfatul meu şi întoarceţi-vă la starea voastră normală... Domnul Bou aşa... mare... şi doamna Broască, micuţă... Şi dacă doriţi să fiţi egali, cîştigaţi-vă libertatea de a nu fi identici, şi de-a vă putea arunca inegalităţile unul în obrazul celuilalt... Sau atunci...

Dar aici se opri, încurcat chiar el în cuvintele care nu exprimau întregul adevăr... Şi, ruşinat, îi lăsă acolo (Broasca crescînd şi Boul scăzînd), pierindu-i pofta de-a mai zăbovi în Ţara Fabulei, sătul să tot filozofeze şi cuprins, mai ales, de-o foame diabolică.

Dar, trei metri mai departe, vîntul îi aduse frînturi dintr-un dialog atît de cunoscut, încît îi deşteptă curiozitatea (şi pofta) de a pîndi spre luminişul unde, de secole, Vulpea îi făcea ochi dulci Corbului, suit într-un copac, cu brînza (şi ce brînză !) în cioc.

— Vai ! Cumetre, cumetre ! Eşti cea mai frumoasă pasăre din lume ! Ce spun eu din lume ? Din tot universul !... se chinuia mincinoasa să-l îmbrobodească. Ce strălucire ai în pene, cumetre ! Ce cioc strălucitor ai ! Ce voce superbă ! Ah, vocea ta ! Cînd o aud leşin de

plăcere !... Cîntă-mi ceva, cumetre ! Cîntă, cîntă, ca să mor de plăcere, cumetre !...

În cunoscuta fabulă, după cum ştiţi, Corbul aprecia atît de mult laudele încît, în timp ce şireata Vulpe îi arunca tot felul de minciuni, deschidea pliscul şi bucăţica de brînză aluneca prin gîtlejul jivinei, drept cadou.

Dar de data aceasta, pălăvrăgeala insinuantă şi dulce a Vulpii nu-l mai seduse pe Corb care, cu o ironie funebră, se mărgini să-şi ia zborul de pe o rămurea spre un gramofon portativ de alături şi să pună în mişcare, cu ghearele, un disc pe care era înregistrat acest răspuns plin de cinism :

— Am să cînt numai după ce mănînc brînza. Am să cînt numai după ce mănînc brînza. Am să cînt numai după ce mănînc brînza !...

Nu vă închipuiţi ce mutră nefericită a făcut Vulpea, uitîndu-se la bucăţica de brînză rotundă şi grasă care, de-acolo de sus, din pliscul Corbului, semăna cu inaccesibila lună. Şi dispreţuită, cu coada între picioare, cu capul în jos pentru a adulmeca altă urmă, biata de ea se pierdu în pădure, de parcă n-ar fi vrut nimic... În timp ce Corbul, rămas în sfîrşit singur, opri discul şi, umflîndu-se în pene, nu rezistă să nu-şi strige victoria, după ce dădu drumul la caş :

— E clar că eu cînt dumnezeieşte, prostuţo. Nici nu-i nevoie să mi se spună... Cînt ca o privighetoare... Dar, ca să fiu sincer, urmărirea ta nu-mi plăcea... De data asta, scumpo, te-ai lins pe bot. Cel care mănîncă brînza sînt eu.

Apoi, bătînd din aripi, continuă modest :

— Pentru început, la cererea mai multor familii, am să cînt, drept aperitiv, un mic cîntecel.

Şi păsăroiul, cu gesturi emfatice, începu să croncăne o melodie oribilă, în timp ce João cel fără Frică, fericit că pedepseşte deşertăciunea Corbului, se apropie încet, fără zgomot, luă bucăţica de caş şi fugi cu ea sub braţ !

XIV

Fetița cu picioarele scobite

Temîndu-se ca nu cumva Corbul să cheme în ajutorul său toate jivinele din fabule, João cel fără Frică alergă o bună bucată de timp prin desişurile pădurii, pînă se apropie de Colina de la Răsărit, pe lîngă care trecea un firicel de apă susurînd printre pietre. Se ascunse acolo, întins pe muşchiul moale, lipsit de vlagă şi de chef ca să-şi mai umezească buzele la izvor sau să se apuce să înghită brînza. Rostea doar această întrebare pe care o spunea maşinal ori de cîte ori se afla la ananghie :

— Ah, zidule, zidule, unde eşti ?

În acea clipă în piatra din faţa sa se deschise o gură omenească — ciudata şi cărnoasa Gură a Urmăririi, de care uitase, şi care-i răspunse cu acelaşi refren fatal :

— E şi nu e departe.

— E şi nu e departe ? La dracu ? Şi João cel fără Frică, cu pumnii strînşi, se ridică în picioare strigînd : Ajunge, imbecilo ! Sînt sătul, sătul, sătul de „E şi nu e departe"... Taci ! Dacă nu, am să-ţi sparg toţi dinţii. Fir-ar să fie !

Dar Gura schiţă ceea ce oamenii denumesc un surîs :

— Nu te supăra, fiule ! Şi mai ales nu fă atîta gălăgie !... Ce, vrei să-mi strici aranjamentul ? Şi ţuguindu-şi buzele îl rugă : Sst ! Puterile Secrete îşi fac siesta. Nu le trezi... Vino-ncoa, hai vino... Dar încetişor !...

Cu toată neîncrederea lui firească în gurile din cealaltă lume, João se supuse la ceea ce îi suna ca un capriciu. (Dacă gura îl va muşca, sau îl va umple de bale ?)

— Apropie-te mai mult... Nu-ţi fie frică, îl imploră ea. Vreau să-ţi fac o propunere... dar să n-audă nimeni... Nici chiar Urechea Fantomă care aude tot, pînă şi ce nu s-a spus încă !

— O propunere ?

Curios, se apropie :

— Hai, zi.

Atunci gura (care pe deasupra mirosea şi urît), şopti la urechea lui João cel fără Frică :

— Pot să te învăţ cum să ajungi la Zid... cu o condiţie, însă.

— O condiţie ? Care anume ?

Gura îşi umezi buzele cu limba ei lacomă :

— Să-mi dai brînza...

João cel fără Frică se înfurie :

— Ce ? Brînza pe care de-abia am putut să i-o smulg Corbului ? O vrei toată ?

11 — c. 870

— Da, fiule. Toată... Dac-ai şti ce dor mi-e să mănînc brînză care să miroasă a lapte adus de pe pămîntul oamenilor !

Şi-l îndemnă pe João cel fără Frică :

— Hai, hotărăşte-te repede !... Peste un minut va fi prea tîrziu... Îmi dai sau nu ?

— Păi, da... se conformă băiatul, nemaiîncercînd să se împotrivească. Ia-o.

Se aşeză apoi ca să asiste la spectacolul acela de coşmar în care o gură omenească făcută din piatră devora cu voluptate brînza de la vacile fabuloase din grajdurile lui Fedru.

— Ah, ce mai brînză ! mormăia Gura în timp ce saliva. Ce mai brînză !

Dar mînca în viteză, imboldită de João cel fără Frică, tot mai dornic să cunoască secretul Zidului :

— Hai, mai repede, mai repede !

— Aşteaptă. Avem timp...

Înghiţi şi ultimele bucăţele de coajă şi după aceea Gura, mirosind a brînză, şopti din nou la urechea lui João :

— E foarte uşor !... Cobori pe poteca asta pînă ajungi la Grădina Palatului Fructelor Vii. Invenţia cea mai recentă a Geniilor a căror imaginaţie, după cum ştii, nu trece niciodată mai departe de principi şi regi... În această Grădină există un ogor cu floare-soarelui, dar de culoare roşie, unde vei întîlni intrarea unui tunel care duce...

— La Zid ?

— Da. La Zid. Dar să nu spui nimănui... Ssst !

Şi scîrba, în loc de adio, se despărţi de el cu un rîgîit satisfăcut, însoţit de un surîs unsuros :

— Baah !... Ce brînză grozavă... Ce brînză, domnule !

Surîse încă o dată, apoi reveni la starea ei anterioară de piatră neînsufleţită.

În ciuda oboselii şi a foamei, João cel fără Frică, înviorat de speranţa de a reveni la căldura dulce a lacrimilor familiale de la Smiorcăiţi, o luă încetişor pe drumul indicat de Gură, şi după cîteva sute de metri zări Grădina aceea care, datorită nobleţei şi eleganţei liniilor, nu semăna de loc cu peisajul sălbatic din jur. Din văzduh apăru mătasea unor mîini invizibile care-i mîngîia pielea cu briza unor degete fine, iar florile împrăştiau un parfum imponderabil. Dar João cel fără Frică era atît de obosit, că nici nu băgă în seamă deliciile locului, care, totuşi, îl moleşeau într-o asemenea măsură că uită de tunelul din răzorul cu floarea-soarelui de culoare roşie.

— Acum aş avea chef doar de două lucruri... se gîndi el, biruit de oboseală. Să mănînc şi să dorm.

Pe jumătate buimac, cu ochii lipindu-i-se de somn, trecu prin porţile Grădinii unde zări, la capătul aleii principale, un palat strălucitor înconjurat de copaci albaştri.

Foarte tulburat, se ispiti singur :

— Cred că n-aş face rău dacă m-aş duce să-l vizitez pe stăpînul palatului... Poate că mă invită la masă...

Și se opri nehotărît. Să mă duc ? Să nu mă duc ? Cînd, deodată, de pe prima alee transversală apăru o fetiță foarte frumoasă, care-i tăie drumul cu un surîs dulce pe buzele cărnoase :

— Bună ziua, domnule. Încotro mergi ?

João cel fără Frică nu-și ascunse planurile :

— Mă gîndeam să mă duc să-i cer stăpînului acestui palat un pat, de mîncare și rufe de schimb. E atîta timp de cînd n-am mai făcut o baie... Și, în afară de asta, mi-e o foame, o foame de lup. Ah ! Dacă tu, fetițo, mi-ai putea găsi ceva de mîncare, ca să nu mă prezint în halul ăsta la proprietar. Mi-e și rușine, ca să-ți spun drept.

— Să mănînci ? Ce înseamnă asta, să mănînci ? întrebă fetița cu mirarea citindu-i-se în ochii negri ca murele.

João cel fără Frică, plictisit de gluma asta vădită, ridică din umeri, iritat :

— Cum, tu, fetițo, nu știi ce înseamnă să mănînci ? Uite : înseamnă să-ți umpli stomacul, să înghiți fripturi cu cartofi prăjiți, să mănînci orez... Să înfuleci, ce mai calea-valea !

Mirarea domnișoarei creștea în intensitate pe măsură ce băiatul vorbea.

— Fripturi ?... Ce cuvînt straniu ! murmură ea.

— Ce, nu cumva nu știi ce-i aceea o friptură ?... Îți bați joc de mine ?

— Nu, străine... i-o întoarse fetița. Îți jur că e pentru prima dată cînd aud pronunțîndu-se cuvinte atît de ciudate.

— Mai du-te dracului ! îi zise João aproape leșinat de foame. Mă duc să-l caut pe stăpînul palatului. Trebuie să fie ceva mai deștept ca tine.

Fetița îl fixă pe băiat cu o vizibilă neliniște :

— Așteaptă.

Și cu o voce șoptită îi spuse :

— Nu te duce !

— De ce ?

— De ce ?... Păi nu știi că aici locuiește Regina noastră ?

— Aaa ! O regină ? Și mai bine !... N-am văzut în viața mea o regină și acum o să mă folosesc de împrejurare... Umblă prin casă cu coroana pe cap ?

Dar văditul dispreț din cuvintele lui João cel fără Frică nu o impresionă pe fetiță, care continuă să spună cu gurița ei de fragă :

— Nu te duce ! Regina noastră îi urăște pe străini. Fugi ! Iar dacă nu, nimeni nu va putea să te scape. Dona Bela-Dona IV este neiertătoare !

— Dona Bela-Dona IV ?

— Da... Dona Bela-Dona IV. Așa se numește regina noastră... Mai e poreclită și „Veninul"...

João cel fără Frică se gîndi cîteva momente, apoi reluă :

— Am să fug numai dacă-mi găsești ceva de mîncare... Da, de mîncare, nu pricepi ?... Uită-te la mine și am să-ți explic...

Și băiatul uză de toate mijloacele pentru a-i revela sensul cuvîntului „mîncare". Făcu gestul clasic de-a duce degetul la gură, mestecă în sec. etc., etc.

Dar degeaba. Fetița continua să-l privească ca pe un om de pe altă lume.

— Dar tu nu mănînci ? se răsti João furios. Atunci cum de reușești să-ți păstrezi tenul ăsta așa frumos ? Cu ce te alimentezi ? Cu ce-ți duci viața ? Cum te ții pe picioare ?

Fetița îl privi indecisă pe João. Apoi, într-o hotărîre imediată, îl împinse către un tufiș, îl forță să se așeze și, cu dezinvoltura nevinovăției, începu să-i desfacă șireturile de la pantofi.

— Ce dracu vrei să-mi faci ? se revoltă băiatul surprins.

Dar fetița rămase indiferentă la protestele băiatului și nu se lăsă pînă nu-l descălță.

— Gata. Ești satisfăcută ?... strigă furios João cel fără Frică, neștiind ce să creadă despre aiureala aceea extravagantă.

— Încă nu, îi zise micuța glumeață. Acum am să-ți scot și ciorapii.

— Ah, nu. Lasă-mi ciorapii, te rog ; nu vreau. E de ajuns !

Dar degeaba. Seducătoarea fetiță nu se lăsă. Nu trecu mult și îi scoase și ciorapii.

— Ei, și acum ? întrebă băiatul, desculț, cu o privire ironică.

— Acum lasă-mă să văd.

Și fetița începu să-i examineze, calmă și atentă, labele picioarelor.

De data asta, João nu-și mai putu stăpîni indignarea :

— Asta numai mie mi se poate întîmpla ! Ajung aici, Dumnezeu știe cum, și cînd cer de mîncare, în loc să mi se aducă o friptură la

grătar, mă descalță și îmi inspectează picioarele. Ia spune-mi, ești cumva pedichiuristă-șefă a regatului Bela-Donei IV ?

Dar domnișoara, preocupată de nu știu ce problemă transcendentală și misterioasă, se închise în tăcere. Și tot în tăcere își scoase și ea pantofii și ciorapii, arătîndu-și cu o grație firească talpa picioarelor care — în acel moment, João cel fără Frică își împlini obligația de a fi uluit așa cum se cuvenea. Închipuiți-vă. Fetița avea tălpile scobite !

— Asta ce mai e ? îi zise el cu perplexitatea de rigoare.

— Ceva foarte normal. Toți locuitorii acestui regat s-au născut cu picioare de felul acesta.

— De ce ?

— Se vede că ești doar un barbar, îi răspunse fetița. Avem picioarele așa, ca să ne putem hrăni.

— Cum ? îi replică João fără să se mai obosească să simuleze mirarea indispensabilă.

— Așa !... exemplifică fetița.

Și, ca și cînd ar fi făcut un gest banal, își vîrî picioarele în pămînt.

— Nu pricep ! spuse și mai supărat João cel fără Frică, acum zăpăcit cu totul.

Dar fetița nu catadicsi să-i răspundă și timp de un minut rămase în poziția aceea ciudată, ca și cînd s-ar fi concentrat pentru un rit al unei ceremonii solemne.

La sfîrșit îi zise ca și cînd ar fi repetat o frază învățată la școală :

— După cum vezi, pămîntul ne hrănește *direct*, fără acele întortocheli deghizate cu care

oamenii se socotesc stăpînii naturii. În fiecare zi facem lucrul ăsta : ne descălţăm de pantofi şi ne îngropăm picioarele într-un pămînt bine îngrăşat...

— Îngrăşat ?

— Da. Îngrăşat conform regulilor. Atunci pămîntul ne varsă în sînge noi energii, redîndu-ne forţele vitale...

João cel fără Frică o privi cu ură :

— Care va să zică, în timp ce eu mor aici de foame, tu mănînci... Bestie mică !... Ascultă... eu...eu...da...

Tăcu, bombănind de invidie. În aceeaşi clipă îi ajunse la nas o aromă dulce şi călduţă, venind de nu se ştie unde...

Atunci zise, pofticios :

— Sau mă înşel eu, sau aici miroase a fructe... A pere şi a mere... Ah ! dac-aş putea să iau şi eu cîteva.

Şi continuînd să adulmece, se apropie tot mai mult de fetiţă.

— A, da, ştiu ! Faţa ta miroase a mere ionatane... Şi-i lăsă gura apă. Să nu-mi spui că eşti făcută din mere, sau că ai pere în buzunarele de la rochie !

Atunci se petrecu neverosimilul. João cel fără Frică, înnebunit, se apropie şi mai mult de fetiţă şi, cranţ ! o muşcă de obraz ! Simţi imediat gust de măr, în timp ce biata fetiţă, cu o bucăţică de faţă în minus, urla de durere.

— Nu mai încape nici o îndoială !... gîndi João mestecînd. Mă aflu într-o ţară ciudată, în care bărbaţii şi femeile au obrajii făcuţi din fructe şi se hrănesc ca nişte plante... Fetiţa

asta, de exemplu, este o autentică salată de fructe. Are ochii de căpşună, buze de fragă, obrajii de măr... şi degetele ? Lasă-mă să gust ! Numai o bucăţică !

Zis şi făcut. Îi apucă mîna şi, indiferent la ţipetele victimei, îi muşcă vîrful degetului mic.

— Ce bun e !... Şi începu să mestece cu poftă. Îţi vine să-ţi lingi degetele.

Şi cu o mînă pofticioasă de antropofag vegetarian, se pregătea s-o muşte de vîrful nasului, cînd zări două din santinelele palatului care, alarmate de strigătele fetei, veneau în ajutorul celei Mîncată de Vie... Aveau nişte mutre morocănoase şi aspre de mameluci !

— Pe unde se află brazda cu Floarea-Soarelui Roşie ? mai reuşi să întrebe băiatul cu gîndul de-a se salva.

Atunci fetiţa — o adevărată inimă de aur, de loc răzbunătoare — deşi rănită, îi arătă cu degeţelul mutilat şi sîngerînd foarte un răzor din apropiere.

Iar João cel fără Frică, cu foarte multă băgare de seamă, pentru a scăpa de urmărirea santinelelor, se îndreptă fuga, fuguţa, către ogorul de Floarea-Soarelui Roşie, unde, aşezat pe vine, începu să zgîrie pămîntul căutînd intrarea în tunelul subteran.

XV

Întoarcerea

Cu mîinile tremurînd nervoase, João cel fără Frică scormonea și răscormonea prin iarbă, sperînd să descopere... ce oare ?... Poate clasicul inel de fier al tuturor chepengurilor. Dar frica provocată de apropierea celor două santinele cu mutre de mameluci îl făcu să renunțe la inel și să pipăie la întîmplare tot ce-i cădea sub mînă, în frenezia lui de a fugi cît mai repede. Pînă la urmă, atîta scormoni și răscoli pînă cînd reuși să disloce o piatră enormă, prinsă de rădăcinile unei flori a soarelui. În pămînt se deschise atunci intrarea tunelului, un fel de găuroi spre întunecimi înspăimîntătoare, prin care încercă să se uite cu inima cît un purice. Ce să facă acum ? Să coboare ? Oare or fi niscaiva trepte în peretele acestui puț ? (prin întuneric, mîinile dădură numai de mușchi umed și alunecos). Sau trebuia să se încreadă în ajutorul magic, în perechea de aripi salvatoare apărute exact în momentul pericolului și să coboare, fără să mai stea pe gînduri, în prăpastie ?

Din fericire, nu fu nevoie de multe meditații pentru că aplecîndu-se deasupra puțului, simți deodată că este sorbit de o Gură gigantică, venită din altă lume. Și, cu un muget surd, dispăru în măruntaiele pămîntului. Bunul pămînt, care după ce îi înlesni această călătorie totodată prelungită și accelerată prin întunecimi, îl aruncă energic printr-o galerie lîngă Cariera de Piatră Însîngerată din apropierea Zidului. Da, a Zidului ! Multdoritul Zid, care era, de fapt, un fel de faleză enormă și abruptă, din piatră roșie, care se întindea pe kilometri întregi și inaccesibili, pînă n-o mai zăreai. Și era atît de netedă, atît de lustruită și de strălucitoare, că lui João cel fără Frică nici nu-i trecu prin cap s-o escaladeze. După cîte observase, nu se zărea nici cea mai mică crăpătură sau zgîrietură în care să încapă măcar o albină. Nimic. Ei, asta-i acum.

Și, dezamăgit și foarte descurajat, se așeză pe o piatră.

În aceeași clipă, se auzi un strigăt furios de durere :

— Ridică-te, ce, ești nebun ?

Băiatul sări :

— Cine vorbește ?

— Eu, piatra. M-ai strivit. Altă dată, uită-te bine unde te așezi, dobitocule !

Holbîndu-și ochii, João cel fără Frică observă că, într-adevăr, se așezase din nebăgare de seamă pe firele de mușchi de pe un enorm

cap de granit cu două orbite neobişnuite, cunasul în vînt, şi cu bărbuţă din licheni...

— Asta-i bună! Semeni cu o piatră, conchise băiatul.

— Semăn şi sînt... Pe dinăuntru, însă, n-avea grijă că nu-mi lipseşte mintea. Puţină, dar suficientă ca să-mi îndeplinesc îndatoririle de paznic al Zidului.

— Aa, eşti de la Vamă? E o deosebită plăcere să te cunosc... îl salută João cel fără Frică pe un ton uşor linguşitor care-i displăcu lui însuşi.

Şi, nemaiputîndu-se stăpîni, zise:

— Dar ce înseamnă povestea asta că ai numai cap?... Acea parte a corpului care de obicei nu-i prea trebuie unui vameş?

Căpătă o explicaţie imediată, rostită cu o răceală de piatră:

— Să ştii că te înşeli. Am cap, trunchi şi membre, ca orice creatură care se respectă. Dar cînd vreau să mă odihnesc, mă desfac în bucăţi. De exemplu, dacă îmi simt picioarele obosite, mi le smulg şi le legăn pînă ce adorm. Cu braţele şi cu trunchiul procedez la fel. Înţelegi?

— Înţeleg. Dar cum reuşeşti să revii la stadiul — ca să zicem aşa — normal?

— A, asta e foarte uşor. Vrei să vezi?

Şi capul, printr-o evidentă vrăjitorie, se apropie săltînd de trunchiul adormit:

— Haide, trezeşte-te, puturosule!

Capul, văzînd că spinarea nu-l prea bagă în seamă, nu stătu mult pe gînduri şi-o muşcă furios, zbierîndu-i:

— Trezeşte-te! Ia uite-al dracului! Parc-ai fi luat un narcotic.

Graţie acestor muşcături, după cîteva minute paznicul era cel dinainte, cu braţe din muşchi de piatră, cu mîini aspre şi cu picioare pline de bătături. Şi nu întîrzie să-şi reia funcţiile birocratice impuse de prezenţa lui João cel fără Frică:

— Vrei să sari Zidul, nu-i aşa? Bine. Atunci, rogu-te, arată-mi paşaportul. Da, paşaportul... Cu toate vizele care trebuie şi să se vadă clar. Ce? N-ai paşaport? Şi n-ai nici vize?... Păi cum ai ajuns pînă aici fără vize? L-ai dus pe vreunul de nas, ai? Vechiul obicei... Dar aici nu mai ţine, băiete. Că la frontiera asta nu mai trece nimeni fără doza legală de vize! Ia-o pe unde-ai venit...

Dar João cel fără Frică îndrăzni să întrebe:

— Şi dacă aş apela...?

— La buna mea inimă de piatră, nu? îi răspunse vameşul ţeapăn. Inutil, dragul meu. Pe aici nu trece nimeni fără să prezinte paşaportul respectiv care să fie în regulă. Asta e: cu cele 77 de vize necesare şi care să se vadă bine. Altfel nu prea-mi vine să cred că ar exista cineva în stare să schimbe acest paradis cu... De unde eşti tu?

— De la Smiorcăiţi...

Vameşul scoase pe gură cîteva sunete de piatră spartă, ceea ce însemna că rîde:

— De la Smiorcăiţi?... Locul unde oamenii plîng pînă le creşte muşchi pe ochi şi verdeaţă în gură?... Şi ce vrei să faci acolo?

João cel fără Frică dădu din umeri încurcat :

— Știu eu ?... Adevărul e că în peregrinările astea ale mele am descoperit că atît în lumea închipuirii magice (asta pe care tu o aperi, cerîndu-mi vizele), ca și la Smiorcăiți domnește aceeași lege îngrozitoare care se poate rezuma într-unul din aceste cuvinte : Enervare, Repetiție, Monotonie, Prostie... Cu o singură diferență bineînțeles. Că la Smiorcăiți oamenii suferă mai mult. Sau, și mai rău : că suferă mai puțin. Pentru că acolo falsa durere e atît de ordinară, atît de nerușinată, atît de lașă, atît de idioată că oamenii ajung să ignore durerea adevărată.

— Și atunci, ce vrei să faci pe meleagurile acelea atît de uscate pe dinăuntru și atît de umede pe dinafară ? autentică fabrică de gripe morale ?...

— Deh !... Oamenii nu sînt mulțumiți niciodată... Iar eu, sincer vorbind, m-am săturat pînă peste cap de acest Imprevizibil-Anarhic al visului în care am trăit, și acum mi-a venit pofta să încerc din nou ceea ce noi numim Realitate... Și în afară de asta... uite : am să-ți încredințez un secret... dar promite-mi că nu-l spui la nimeni... Îmi promiți ?... Adevărul e că obiectivul principal al întoarcerii mele cred că este dorința de a încerca să revoluționez Smiorcăiții... Să le îndrept cocoașa celor care se încovrigă tot timpul, să curm odată lamentările lașe ale smiorcăiților. Să încerc o reorganizare virilă a vieții pe temelii noi... Dar, în același timp, trebuie să-ți mărturisesc că mă încearcă și un dor teribil de...

— De ce ?...

— De... nu știu dacă voi îndrăzni să-ți spun...

Și-i șopti cu o pudoare rușinoasă :

— Un dor teribil de... Nici nu-ți imaginezi de ce... De lucrul ăsta vulgar care se numește friptură de cod cu cartofi... De o bună friptură din asta cu păstăi. Ah, nici nu-ți închipui !... Ah ! Bunul meu prieten ! Să știi că lucrurile astea mărunte suscită marile mișcări spirituale. Cea a dorului, de exemplu...

Și atunci, din fericire mișcat de accentul sincer al argumentării lui João cel fără Frică, Păzitorul Zidului șovăi o clipă :

— Bine... Maxim ce pot să fac eu e să-i consult pe superiorii mei în ceea ce privește felul în care trebuie să procedez cu tine. Dacă-mi permiți, un moment numai, ca să vorbesc cu ei.

— Întîrzii mult ?

— Nu... Ca să mă dizloc nu e nevoie să mă mișc, după cum o să vezi. Pe curînd.

Și Vameșul plecă. Sau, mai bine zis, nu plecă : se imobiliză, își întoarse ochii înăuntru și timp de un sfert de oră nu mai mișcă, rămînînd absent.

Cînd se întoarse (adică atunci cînd își dădu din nou ochii peste cap), păru satisfăcut de ceea ce făcuse.

— Puterile cu care am discutat problema ta, zise, au fost de acord ca tu să treci...

— Ah, ce bine !... respiră João cel fără Frică.

— ...cu condiția să rămîi, conchise celălalt, misterios.

Auzind aceasta, băiatul se indignă :

— La dracu ! Iar faceți pe sfincșii, ca de obicei. Păi crezi că-i posibil să împlinesc eu enigma asta ?

— Cred că da.

— Dar cum ? Cum, cap de dovleac ce ești ?

Vameșul, nesigur de formulă, hotărî să se sfătuiască din nou cu îndepărtatele autorități.

— Un moment. Vin imediat.

Și repetă jocul. Adică : își întoarse ochii pe dos și, imobil ca o statuie, lipsi (fără să-și miște un mușchi, ca mai înainte).

La întoarcere, avea aerul fericit al subalternilor pentru care bucuria supremă constă în a se acomoda imaginației autoritare a șefilor.

— S-a rezolvat totul... Hai cu mine. Avem de străbătut un drum lung : șase sute de mii de kilometri.

— Șase sute de mii de kilometri ? Cu picioarele ? Nu știu dac-am să pot !

Paznicul reacționă cu un surîs care abia i se ghicea din vorbe, dat fiind că, bietul de el, cu fața aia de piatră nu putea să exprime nici cel mai ușor sentiment :

— Cu picioarele ? Glumești ? Eu nu merg niciodată cu picioarele. Am niște picioare foarte puțin maleabile. Prefer alt mijloc de locomoție... Acela.

Și arătă către un fel de cizme de marmură translucidă, vrăjite, cu siguranță, sau mai bine-zis mișcate de nu știu ce energie misterioasă pe care oamenii de cealaltă parte a Zidului nu ajunsesesă încă s-o descopere, nici s-o numească.

— Dar tu ? Tu nu vrei să încerci ? îl întrebă Gardianul. Am o pereche de schimb.

João cel fără Frică acceptă pe loc ideea și-și vîrî repede picioarele în încălțările oferite de Vameș.

— Gata... Și acum ?

— Așteaptă ! Stai să le încalț pe ale mele. Îmi sînt cam strîmte.

Apoi începu să-și descrie slăbiciunile ascunse ale cărnii sale de granit, mormăind într-una, plin de neliniște : „Uf, Vai !“

— Mă dor atît de tare bătăturile !... Uf !... Dar merită, te asigur... Alunecă întocmai ca niște patine... Uf !... Pentru că, după cum ai să vezi peste puțin, în loc să le ducem noi pe ele, ne vor duce ele pe noi ! Uf !

Și de fapt așa era. A fost de ajuns că João cel fără Frică să schițeze o simplă mișcare cu piciorul pentru ca cizmele să zboare cu viteza luminii. Și cît ai clipi din ochi...

— Gata. Am ajuns ! strigă Vameșul, nemaiputînd să suporte ciubotele acelea nemiloase.

La rîndul său, João, zăpăcit de asemenea drum, rămase cîteva clipe tăcut ca să se adune. Apoi, uitîndu-se împrejur, văzu că peisajul era foarte asemănător cu cel din locul unde se întîlnise prima dată cu Santinela de Piatră. Același zid, sau mai bine zis un fel de perete identic, pe care era imposibil să te cațări. Din nou, un rîușor cu apa albastră, care gîlgîia vesel la cîțiva metri.

Între timp, Vameșul își mîngîia picioarele cu strigăte de satisfacție „ah, oh“, fără să-i destăinuie lui João cel fără Frică metoda pre-

văzută de Înaltele Forțe pentru explicarea misterului aceluia — a pleca și a rămîne...

Pînă la urmă, îi zise :

— Nu prea îți vine a crede, ai ?

— Numai dacă mă tăiați în două... aruncă João această sugestie inacceptabilă.

— Exact, exact. Numai dacă te împărțim în două. Pentru ca una să rămînă aici, și cealaltă, dincolo. Continuînd, desigur, să fii unul și același.

— Clar !... Astfel ca eu-celălalt, să formăm un eu-unul absolut... se distră João cel fără Frică, aruncînd idei de caricatură metafizică.

— Da, da... Tu-el-unul și același.

Și, fără ironie, adăugă :

— Îmi pare bine că te-ai convertit la limbajul nostru care explică totul.

— Da... Principalul este să complici cît mai mult cu bună știință pentru ca totul să se explice apoi... Dar, ascultă : în povestea asta cu eu-el-unul nu există diferențe între *eu* și *el*, rezultînd din propria unitate perfectă dintre umbră-lumină ?

(Și rîse în sinea lui.)

— Da, deși sînt niște diferențe foarte ușoare. Așa, de exemplu *el* este în general mai practic și mai avizat decît *eu*, în mod normal un tot-nimic ușuratic și imprudent... Dar nici tu nu i-ai putea distinge... Nici tu n-ai ști care din cei Doi-Unul-Singur ai fi tu !

— Ce încurcătură !

Și băiatul, ca să sublinieze vesela exclamație, își cuprinse capul în mîini, îngrozit și transpirînd mister prin toți porii.

— Ei, atunci accepți să te împărțim în două? îi zise Vameșul.

Pentru a-l forța să se hotărască, îi aduse un argument de necombătut :

— De fapt, este unicul mod de a ieși de aici.

— Vorbești serios ?

— Întotdeauna vorbesc serios... Pentru asta m-au cioplit dintr-un bloc de granit...

João cel fără Frică se supuse destinului :

— Bine... Dacă altceva nu există, ce să-i faci !... Dar cum ? Cum ?

— E foarte ușor. Așteaptă puțin. Ai să vezi!

Păzitorul Lumii Magice, foarte bățos, se îndepărtă cu pașii săi grei de piatră. Aproape de malul rîulețului se aplecă și, mișcîndu-și mîinile țepene într-un fel ritual, le plimbă pe fața apei pentru a extrage din ea oglinda de la suprafață — o oglindă de cristal fluid și albastru pe care o sprijini încetișor de Zid.

După care declamă solemn și maiestuos :

— Uită-te în oglindă !

João cel fără Frică nici nu crîcni — privi imediat fix în Oglinda de Apă din fața lui.

— Acum, pregătește-te să asiști la evenimentul capital al vieții tale ! îl preveni Gardianul de granit. Imaginea ta va ieși din oglindă și va umbla, va vorbi, va gîndi...

— În carne și oase, așa ca mine ?

— Da... Ca tine, dar altul...

— Și o să continui cel puțin să nu cunosc frica ? întrebă cu desperarea resemnării.

— Da. Ai să continui să te prefaci că nu ți-e frică.

— Da, dar asta poate da naştere la confuzii îngrozitoare ! spuse îngîndurat João. De aici înainte nimeni n-o să mă mai deosebească de mine însumi.

— Ce importanţă are dacă fiecare din tine va trăi într-o altă lume ?

— Dar cine merge la Smiorcăiţi ?... Cine se duce să mănînce codul acela bun ? Eu sau celălalt !

— Ţi-am spus de o mie de ori că n-are nici o importanţă. Pentru că amîndoi sînt unul, numai unul, în suflet, în instinct, în simţuri...

João cel fără Frică hotărî atunci să se lase definitiv în mîna soartei şi privi în oglindă — în timp ce vocea rece a Omului de Piatră comandă :

— João cel fără Frică numărul doi : ieşi afară de-acolo !

Şi imediat, venită de undeva din lumea visului, imaginea din oglindă se transformă în carne şi oase, ascultă şi sări pe pămînt.

— Ah ! Ce bine e să respiri ! exclamă cu plăcerea de a descoperi sensul vieţii în ritmul acesta al aerului care îi intra în piept.

Îi întinse mîna lui João cel fără Frică numărul unu, care o strînse simţindu-şi cu deosebită plăcere propria-i piele şi auzindu-şi vocea în gură străină (ca şi cînd ar fi vorbit singur) :

— Bună ! Ce mai faci ?

Dar Gardianul interveni, pentru a curma o posibilă scenă de familie :

— Acuşi se face noapte. Lăsaţi-vă de drăgălăşenii şi hai să ne vedem de treburile noastre : închideţi ochii !

— De ce ? întrebă João cel fără Frică *numărul unu* minunîndu-se în continuare.

— Am ordin să vă amestec, să vă confund, să vă prostesc, să vă scutur pentru ca nimeni să nu ştie (nici măcar voi) care e numărul unu şi care e numărul doi. Hai la dans, băieţi. Tra-la-la-la, tra-la-la-la... Pam, Pam, Pam...

Şi, bătînd din palmele lui de piatră care ciocăneau în ritm de dans greoi pentru elefanţi, Gardianul-şef îi obligă să facă tot felul de piruete şi de salturi, de întoarceri de tarantelă atît de infernale, încît cei doi João fără Frică sfîrşiră prin a se prăbuşi ameţiţi de atîta învîrtitură.

— Gata. Acum nu mai ştiu care e nr. 1 şi care e nr. 2... zise Gardianul triumfător. A sosit marea clipă a Alegerii... Tu, de exemplu (şi se uită la unul din ei, la întîmplare) : ai să continui aventurile real-ireale ale imaginaţiei... În timp ce tu (şi arătă către celălalt), ai să te întorci la Smiorcăiţi...

— Şi n-o să ne mai putem întîlni niciodată? întrebă João cel fără Frică (nr. 1 sau nr. 2).

— Desigur c-o să puteţi... Puteţi să vă schimbaţi unul cu celălalt, aşa, pe ascuns, dacă e posibil, ca să nu bage de seamă nimeni (mai ales voi). Dar acum, vă rog, nu pierdeţi timpul! Ascultă, prietene, şi se întoarse către João cel fără Frică destinat comediei întrecerilor împotriva puterilor enigmatice : Hai, pleacă, pleacă

repede spre aventurile tale ! Încalecă pe Vînt și pleacă !

— Fie ! recită pe un ton teatral Alesul. Tremurați, monștri ai prezentului și ai viitorului ! Tremurați în fața eroicului João cel fără Frică, Cavalerul Care Știe Să Se Bată Numai În Vise !

Și, dintr-un salt prodigios, încălecă pe o rafală de vînt, luîndu-și rămas bun de la celălalt care-l contempla cu invidia melancolică a celui care rămîne :

— Adio, adio ! striga. Într-o bună zi am să te vizitez, ca să ne schimbăm destinele și să ne odihnim nițel, da ? Eu, după atîtea aventuri, și tu după atîta cod...

Apoi se mistui în văzduh.

Atunci, Gardianul luă din nou cuvîntul :

— Bine. Acum e rîndul tău. A sosit timpul să te întorci la Smiorcăiți.

— Cu deosebită plăcere. Dar cum ?

— E ușor. Ia-o spre Zid și treci.

— Să trec ? Cum ? Pe unde ? Nu văd nici o poartă.

— Nici nu-i nevoie... Ieși pe poarta care nu există.

Și, satisfăcut de această frază tipică de Maculator Enigmatic, Omul Pietroi îi dădu un pașaport cu numeroasele vize necesare.

— Hai ! Treci Zidul ! Nu te sfii ! îl îndemnă, în timp ce-i mai punea o viză — ultima — pe document.

João cel fără Frică pricepînd atunci (ceea ce nu-l costa un excepțional efort al intelectului) că era vreo mișculație oarecare, îl părăsi pe Gardian și bătu cu piciorul în Zid care, la această atingere, se transformă într-un fel de nor de piatră fantomă.

Și așa, cu aceeași ușurință cu care ar fi spart norii, João cel fără Frică se strecură ca un spectru prin Zid, sfărîmîndu-l cu încălțămintea pînă cînd ajunse pe pămîntul sfînt al Smiorcăiților, pe care păși cu o fericită emoție, în care se amesteca plăcerea obstacolului învins și deșertăciunea de a putea, în sfîrșit, să-și povestească pățaniile prietenilor (și, de asemeni, schiță, timid, căința întoarcerii).

Seara se lăsa încetișor și vîntul aducea din depărtări vaiete și plînsete. Poate din arborii goi de la Smiorcăiți... Poate de la locuitorii care mai țineau încă la tradiția aceea cu care se mîndreau... Anume : să plîngă, să plîngă, să plîngă într-una, de dimineața pînă seara...

Să înfrunte smiorcăiala asta — iată acum lupta pe care voia s-o ducă João cel fără Frică. Hai să începem, haide !

Și o luă pe cărări impracticabile către Sat.

Dar după cîțiva metri auzi piuitul ușor al unei păsări ce se prăbușise pe pămînt. Se aplecă. Piu, piu, piu... Părea că-i o vrabie, gata să moară de foame. O mîngîie încetișor. Sărmana păsărică ! Din ochi îi curgeau lacrimi albastre. „Ce ciudat, păsările să plîngă cu lacrimi albastre ! Sau văd eu prost din cauza întunericului ? ! își zise. Aici totul moare de foame pe pămînt și în ceruri !“ (De sete nu, pentru că apa vine direct din ochi în gură).

Și suflîndu-i în pene (ah, ce slabă era !), îi zise compătimitor :

— Mă mir doar că nu te-au mîncat încă pînă acum, păsărico !

După aceea, simțind un dezgust suspect de a nu mai fi același João cel fără Frică — deși își ținea capul sus și îi privea disprețuitor pe ceilalți — o așeză ușurel, la vedere, pe rămurica unui arbore, la îndemîna primului înfometat care ar prinde-o. Și porni pe drumul care ducea spre sătuc, și unde vecinii și prietenii îl primiră cu plînsete de bucurie, iar mama cu sărutări plîngăcioase :

— Vai, João al meu, care-ai bătut atîta cale și n-ai uitat-o pe măicuța ta !... Așa-i, dragule ? Dac-ai ști cît am plîns pentru tine, fiul meu. Zi și noapte. Dar cel puțin te-ai îmbogățit ? Ai adus bani ca să mă îngropi așa cum se cuvine cînd îmi va veni ceasul ?

— Nu, mamă ! Nu e nevoie. Pentru că viața satului nostru se va schimba radical.

Și, impetuos, se sui pe un pietroi și începu acest discurs acompaniat de plînsete :

— Cetățeni ! Trebuie să organizăm o conspirație urgentă împotriva lacrimilor vărsate fără motiv. Și să ne radem mușchiul de pe față ! Și să ne smulgem verdeața din gură ! Trăiască veselia.

Dar, puțin cîte puțin și unul cîte unul, Smiorcăiții, îngroziți de asemenea cuvinte care tulburau vocația generală pentru moarte și pacea putredă a lungilor răbdări de foame, începură să se împrăștie în dezordine și să plîngă și mai zgomotos, ca să acopere cu vaiete și tînguieli vocea instigatoare a lui João cel fără Frică.

— Ascultați ! Ascultați !... încerca băiatul să mai rețină turma aceea lașă.

Dar cine să-l mai asculte ?... În vocea lui ardea oare convingerea necesară pentru ca o minune să transforme cuvintele de fiecare zi în bombe incendiare ?

Unul după altul, toți Smiorcăiții dispărură în noaptea întunecoasă. Rămase numai mama lui, implorîndu-l, plîngăcioasă, să renunțe :

— Lasă-te de ideile astea, fiul meu !... Nu strica bătrîna noastră liniște, ucenicia noastră întru moarte. Și plîngi, plîngi, plîngi ca noi toți ! Scaldă-te în lacrimi și renunță !

— Nu, nu renunț, mamă ! urlă curajos temerarul (în aparență).

Dar în același timp (pe unde oare umbla celălalt João, aventurierul, și cînd va veni să-l viziteze ?) îi murmură mamei cu prudența practică a omului obosit :

— Nu renunț, mamă ! Nu renunț, pricepi?... Dar așa, provizoriu, ca să-mi refac forțele, știi ce mi-aș dori ?... Un prînzișor așa, de-al nostru... cu păstăi, hai ?... Ce zici ?... Dar să știi că nu renunț la luptă. Nu ! Niciodată !... Acum e numai așa, pentru că mi-e poftă...

— Da, fiul meu, da, dragul meu băiat, ți-e numai poftă...

Și sărmana se duse să prăjească o bucată de cod în lacrimi.

Atunci, João cel fără Frică, continuînd să aștepte nu se știe bine ce... poate minunea aceea care într-o zi o să-l ajute să sece lacrimile de pe Pămînt... poate speranța venirii

celuilalt João pe care, în cele din urmă, nu-l mai căuta decît noaptea, în somn...

...Atunci, João cel fără Frică, numai aşa, provizoriu, dar numai provizoriu, văzînd atîţia ochi plîngînd... făcu o fabrică de batiste şi se îmbogăţi.

(Ah ! Dar într-o zi, într-o zi !...)

— Sfîrşit —

CUPRINS

În colecţia MERIDIANE

au apărut :

GLORIA ALCORTA	— *Hotelul Lunii şi alte imposturi*
VICENTE BLASCO IBÁÑEZ	— *Secretul baronesei*
MIHAIL BULGAKOV	— *Maestrul şi Margareta, 2 vol.*
SILVINA BULLRICH	— *Prînz în familie*
DINO BUZZATI	— *Monstrul Colombre şi alte patruzeci şi şapte de povestiri*
FRANCIS CARCO	— *Farmecul Parisului*
ALARICO CASSÉ	— *Şoarecele Chuchundra*
JOHN CHEEVER	— *Fidela Clarissa*
GIUSEPPE D'AGATA	— *Medicul*
MIGUEL DELIBES	— *Cinci ore cu Mario*
ILYA EHRENBURG	— *Oameni, ani, viaţă, vol. V*
FORD MADOX FORD	— *Povestea unei pasiuni*
JUAN GOYTISOLO	— *Doliu la „Paradis"*
SHIRLEY ANN GRAU	— *Străjerii casei*
JULIEN GREEN	— *Miezul nopţii*
IRINA GREKOVA	— *Coafor de dame*
LOUIS GUILLOUX	— *Confruntarea*

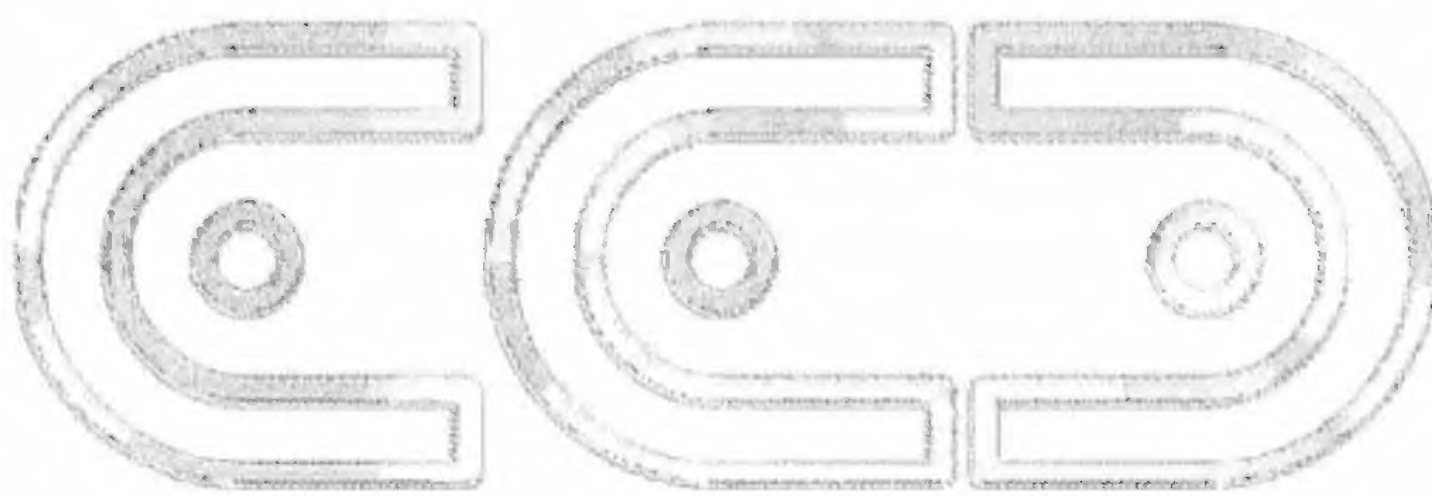
RICARDO GÜIRALDES — *Povești de moarte și de sînge*
HEERE HEERESMA — *O zi la plajă*
FRANZ KAFKA — *America*
YASUNARI KAWABATA — *Kyoto sau Tinerii îndrăgostiți din străvechiul oraș imperial*
SYLVI KEKKONEN — *Amalia*
VICENTE LEÑERO — *Cine l-a ucis pe Don Jesús?*
SIEGFRIED LENZ — *Epava*
GEORGES MICHEL — *Timidele aventuri ale unui spălător de geamuri*
MLADEN OLJAČA — *Rugăciune pentru frații mei*
K. PAUSTOVSKI — *Romanticii*
MAZO DE LA ROCHE — *Mary Wakefield*
JUAN RULFO — *Pedro Páramo*
SAKI — *Lighioane și supralighioane*
LEONARDO SCIASCIA — *Fiecăruia ce i se cuvine*
JOHN STEINBECK — *Joia dulce*
V. ŞIŞKOV — *Ceata*
V. ŞIŞKOV — *Taigaua*
KURT TUCHOLSKY — *Castelul Gripsholm*
VERCORS — *Bătălia tăcerii*
ELIO VITTORINI — *Erica și frații săi. Garibaldina*
A. VORONSKI — *Seminariștii*
JOHN WAIN — *Nuncle*

Întreprinderea poligrafică ,,Informaţia'', coli tipo. 6
comanda 370

Scanare și prelucrare digitală

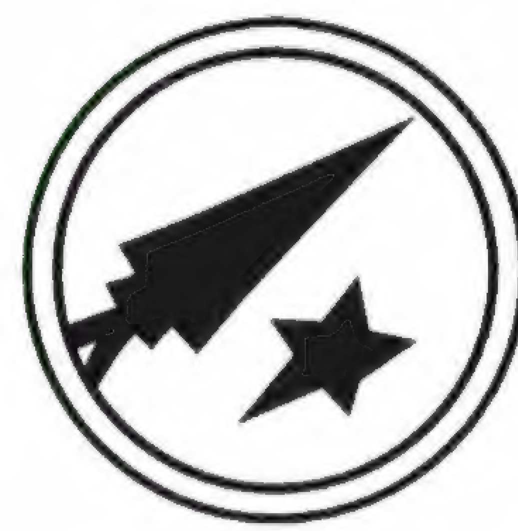

de

Anonim

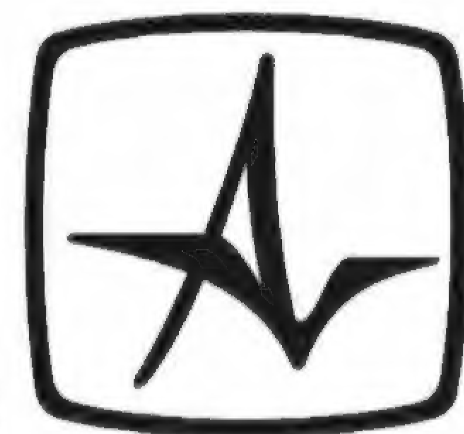

și

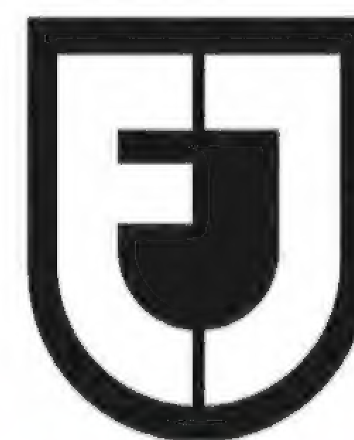
CAT Graur

Antwerpen

2023